

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Analýza příjmů rozpočtu obce Hejnice

Analysis of Municipal Budget Revenues of the Town Hejnice

DP – PE – KFÚ – 2006 34

Lucie Podhorová

Vedoucí práce: Ing. Markéta Dubová, Ph.D., KFÚ

Konzultant: Ing. Aleš Kocourek, KEK

Počet stran: 103

Počet příloh: 15

Datum odevzdání: 12. května 2006

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí své diplomové práce Ing. Markétě Dubové, Ph.D. a konzultantovi Ing. Aleši Kocourkovi za odbornou pomoc a podporu při zpracování této diplomové práce.

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 12. května 2006

Podpis:

Resumé

Postavení obcí je ve veřejné správě stále významnější. Tato situace je způsobena postupnou decentralizací kompetencí a odpovědnosti ze strany státu na územní samosprávu a to především v oblasti zabezpečování stále širšího rozsahu veřejných statků pro obyvatelstvo. Diplomová práce na téma „Analýza příjmů rozpočtu obce Hejnice“ je zaměřena na financování obce. Cílem práce je poskytnout ucelené informace o příjmové straně municipálního rozpočtu a o způsobech financování investičních záměrů obce. Poznatky obsažené v teoretické části, která pojednává o hospodaření obce v souvislosti s regionální politikou České republiky a Evropské unie a o možnostech získávání příjmů do obecního rozpočtu, jsou aplikovány na praktickém příkladu obce Hejnice. Na základě analýzy příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006, způsobu financování investičních akcí a zhodnocení informací získaných ze SWOT analýzy obce Hejnice je vypracován návrh na zlepšení situace v obci. Důraz je kladen na posouzení možných způsobů financování, ze kterého vyplývá nezbytnost využívání nenávratných prostředků pro financování rozvoje obce.

Abstract

The dissertation entitled “Analysis of Municipal Budget Revenues of the Town Hejnice” focuses on the finances of public administration in the Czech Republic. The theoretical part investigates general characteristics of municipal authorities in connection with the regional politics of the Czech Republic and the European Union. The practical part examines all the above mentioned theoretical aspects of public administration finances through the example of revenues in the municipal budget of the town Hejnice. The analysis of the revenues of Hejnice municipal budget covers the period of 2000 – 2006 and includes the funding arrangements for infrastructural and project works. Having considered the present and future potential of the town Hejnice through the SWOT analysis, a project is identified along with the means of its funding. The application of subsidies is acknowledged to be the best way forward in enhancing the development of the town.

Klíčová slova

Obec, regionální politika, strukturální fondy Evropské unie, hospodaření obce, rozpočet obce, příjmy rozpočtu obce.

Key words

Municipality, regional policy, structural funds of European Union, municipal economics, municipal budget, municipal budget revenues.

Obsah

Prohlášení	4
Resumé	5
Abstract	6
Klíčová slova	7
Obsah	8
Seznam použitých zkratek	10
1. Úvod	13
2. Obecné podmínky hospodaření obcí v České republice	15
2. 1 Obec – základní článek územní samosprávy	15
2. 1. 1 Charakteristika a působnost obce	15
2. 2 Postavení obcí v České republice	16
2. 2. 1 Orgány obcí a jejich činnost v České republice	19
3. Regionální politika	22
3. 1 Regionální politika a strukturální fondy Evropské unie	22
3. 2 Regionální politika v České republice	25
3. 2. 1 Subjekty regionální politiky ČR	27
3. 2. 2 Programové zabezpečení regionální politiky ČR	28
4. Financování obcí v ČR a současné možnosti získávání příjmů do rozpočtu obce	32
4. 1 Rozpočtová soustava	32
4. 1. 1 Rozpočtová soustava v České republice	33
4. 2 Veřejný rozpočet	35
4. 3 Rozpočet obce a jeho příjmy	36
4. 3. 1 Charakteristika rozpočtu obce	36
4. 3. 2 Příjmy rozpočtu obce	40
4. 3. 2. 1 Daňové příjmy	41
4. 3. 2. 2 Nedaňové příjmy	43
4. 3. 2. 3 Dotace	46
4. 3. 2. 4 Návratné příjmy	46

5.	Základní informace o obci Hejnice	49
5. 1	Euroregion Nisa	50
5. 2	Mikroregion Frýdlantsko	50
6.	Hospodaření obce	51
6. 1	Rozpočet obce	51
6. 2	Analýza příjmů rozpočtu obce Hejnice	53
6. 2. 1	Daňové příjmy	58
6. 2. 2	Kapitálové příjmy	64
6. 2. 3	Nedaňové příjmy	65
6. 2. 4	Přijaté dotace	67
6. 2. 5	Shrnutí poznatků z provedené analýzy příjmů rozpočtu obce	72
7.	Financování rozvoje obce	75
8.	Analýza současného stavu a potenciál dalšího rozvoje obce	80
9.	Návrh na zlepšení situace v obci	83
9. 1	Posouzení způsobů financování investiční akce	86
9. 1. 1	Financování z vlastních zdrojů	87
9. 1. 2	Financování návratnými prostředky	88
9. 1. 3	Financování nenávratnými prostředky	89
9. 2	Výběr způsobu financování	93
10.	Závěr	95
	Seznam použité literatury	99
	Seznam tabulek a obrázků	101
	Seznam příloh	103

Seznam použitých zkratk

a. s.	akciová společnost
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CBA	analýza efektivnosti vynaložených prostředků (z anglického Cost Benefit Analysis)
CBC	Přeshraniční spolupráce (z anglického Cross Border Co-operation)
CF	Kohezní fond (z anglického Cohesion Fund)
č.	číslo
ČOV	čistička odpadních vod
čp.	číslo popisné
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka
DN	daň z nemovitosti
DPFO	daň z příjmu fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmu právnických osob
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (z anglického European Agriculture Guidance and Guarantee Fund)
ERDF	Evropský regionální a rozvojový fond (z anglického European Regional Development Fund)
ESF	Evropský sociální fond (z anglického European Social Fund)
EU	Evropská unie
FIFG	Finanční nástroj pro podporu rybolovu (z anglického Financial Instrument for Fisheries Guidance)
HDP	hrubý domácí produkt
INTERREG	Program přeshraniční spolupráce mezi regiony (z anglického Interregional Integration Programme)

ISPA	Nástroj předvstupních strukturálních politik EU (z anglického Instrument for Structural Policies Pre-Accession)
Kč	korun českých
LEADER	Propojení akcí pro rozvoj ekonomiky venkova (z anglického Links between Actions for the Development of the Rural Economy)
MAS	místní akční skupina
MCDO	Mezinárodní centrum duchovní obnovy
mil.	milion
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MŠ	mateřská škola
např.	například
NPR	Národní plán reforem
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	územní statistická jednotka (z francouzského La nomenclature des unités territoriales statistiques)
ODP	ostatní daňové příjmy
ODPI	ostatní daně a poplatky
OP	operační program
ORP	obec s rozšířenou působností
p. a.	per annum
PHARE	Polsko a Maďarsko: pomoc hospodářské restrukturalizaci (z anglického Poland and Hungary: Assistance for the Restructuring of the Economy)
resp.	respektive
ROP	Regionální operační program
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPARD	Speciální akční program pro předvstupní pomoc v oblasti zemědělství a rozvoje venkova (z anglického Special Action Programme for Pre-Accession Aid for Agriculture and Rural Development)
Sb.	sbírky

SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFK	Státní fond kultury
SFP–PRČK	Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie
SFPZP	Státní fond pro zúrodnění půdy
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SHR	Strategie hospodářského růstu ČR
SME	Malé a střední podniky (z anglického Small and Medium-sized Enterprises)
SR	státní rozpočet
SROP	Společný regionální operační program
SRR	Strategie regionálního rozvoje
SSP	správní a soudní poplatky
SVČ	samostatně výdělečná činnost
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
tj.	to je
tis.	tisíc
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
VÚSC	vyšší územní samosprávný celek
ZÚSC	základní územní samosprávný celek
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní učňovská škola

1. ÚVOD

Postavení obcí je ve veřejné správě stále významnější. Tato situace je způsobena postupnou decentralizací kompetencí a odpovědnosti ze strany státu na územní samosprávu a to především v oblasti zabezpečování stále širšího rozsahu veřejných statků pro obyvatelstvo.

Diplomová práce na téma „Analýza příjmů rozpočtu obce Hejnice“ je zaměřena na financování obce. Tuto problematiku jsem si vybrala z několika důvodů. Především mne veřejná správa a její financování zaujala z pozice občana. Zajímalo mne, z jakých zdrojů získávají obce finanční prostředky pro své hospodaření, jaké jsou výhody a nevýhody jednotlivých druhů příjmů rozpočtů obcí, a do jaké míry mohou obce objem finančních prostředků ve svých rozpočtech ovlivnit.

Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 se územně samosprávným celkům otevřel prostor pro získávání finančních prostředků ze strukturálních fondů. Finanční prostředky získané z těchto fondů se podílejí na realizaci aktivit, které přispívají k rozvoji obce.

Cílem práce je poskytnout ucelené informace o příjmové straně municipálního rozpočtu a o způsobech financování investičních záměrů obce.

Poznatky obsažené v teoretické části, která pojednává o hospodaření obce v souvislosti s regionální politikou České republiky a Evropské unie a o možnostech získávání příjmů do obecního rozpočtu, jsou aplikovány na praktickém příkladu obce Hejnice.

Na základě analýzy příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006, způsobu financování investičních akcí a zhodnocení informací získaných ze SWOT analýzy obce Hejnice je vypracován návrh na zlepšení situace v obci. Důraz je kladen na posouzení možných způsobů financování tohoto projektu.

Věřím, že podrobná analýza příjmů rozpočtu a možností financování investičních záměrů obce, budou mít přínos i pro obec Hejnice. Tuto obec jsem si zvolila proto, že v ní od narození žiji a přála bych si, aby mé poznatky a závěry byly zváženy a případně použity pro budoucí rozvoj obce.

2. OBECNÉ PODMÍNKY HOSPODAŘENÍ OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICE

2.1 OBEC – ZÁKLADNÍ ČLÁNEK ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

Základním článkem územní samosprávy je obec. Postavení obce je ve veřejné správě stále významnější. Tato situace je výsledkem dlouhodobě probíhající decentralizace kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování stále více druhů veřejných statků pro obyvatelstvo ze strany státu na územní samosprávu. [11]

2.1.2 Charakteristika a působnost obce

Obec je základní územní samosprávný celek a územní jednotka státu. Je vymezena třemi základními znaky:

- území;
- občané, fyzické a právnické osoby;
- samospráva veřejných záležitostí na katastrálním území obce, tzv. působnost. [10]

Obec plní tyto funkce vymezené zákonem:

- vlastní samosprávnou funkci, tzv. **samostatnou působnost**, v záležitostech, o kterých je oprávněna samostatně rozhodovat.
- přenesené funkce, tzv. **přenesenou působnost**, které vykonávají orgány obcí a jsou podřízeny a kontrolovány orgány státní správy (krajským úřadem). [10]

2.2 POSTAVENÍ OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Postavení, funkce a úkoly obcí jsou zakotveny v Ústavě České republiky a v zákoně o obcích¹.

Obec se rozkládá na jednom nebo několika katastrálních územích. Zákon o obcích umožňuje, že se obce mohou slučovat nebo rozdělovat, zpravidla na základě výsledků místního referenda. Každá obec je začleněna do správního obvodu okresu a do územního obvodu vyššího územně správního celku – kraje. [6]

Rozlišujeme tyto základní druhy obcí:

- obce, které nejsou městy;
- města, která získala statut města v minulosti a od roku 2001 města s počtem obyvatel nad 3 000;
- obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností, které ve svém správním obvodu zabezpečují výkon státní správy nad rámec přenesené působnosti náležející ostatním obcím;
- statutární města, která mohou území města rozčlenit na městské obvody nebo na městské části, mají zároveň postavení pověřených obecních úřadů, většina je v současné době sídlem krajských úřadů;
- hlavní město Praha členěné na městské části. [10]

Vnitřní organizace obcí i měst se příliš neliší, je však členitější u větších měst. U všech druhů obcí je rozhodující samostatná působnost, která je odrazem samosprávné funkce územní samosprávy. Rozdíl mezi obcemi je v rozsahu přenesené působnosti.

Pro Českou republiku je typická rozdrobenost obcí². Je obtížné přesvědčit obce ke slučování po zkušenostech z let 1948 – 1989. V nejbližších letech je schůdnější cestou

¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze, ve znění předchozích předpisů.

² Po roce 1990 došlo v mnoha případech k rozdělení dříve tzv. střediskových obcí. Zatímco ke konci roku 1989 bylo v České republice 3 527 obcí s vlastním národním výborem, k 1. 1. 2001 to bylo 6 258 obcí s převahou obcí s malým počtem obyvatel.

sdužování obcí pro společné zabezpečování některých druhů veřejných statků pro občany. Existence tak velkého počtu malých obcí je z ekonomického hlediska neefektivní. Převaha malých obcí způsobuje v praxi těmto obcím problémy v kvalitním zajišťování jejich samostatné působnosti, zejména proto, že disponují malým objemem finančních prostředků ve svém rozpočtu. [10]

V České republice (ČR) rozlišujeme tyto formy spolupráce obcí:

- **dobrovolné svazky obcí** - zakládané písemnou zakladatelskou smlouvou zúčastněnými obcemi, jsou samostatnými právnickými osobami a mohou pro plnění svých úkolů zakládat právnické osoby. Předmětem jejich činnosti mohou být pouze činnosti vymezené zákonem v samostatné působnosti (ve školství, sociální péči, zdravotnictví, kultuře, správě, údržbě a provozování zařízení ve vlastnictví obce, při zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod, svozu a likvidaci komunálního odpadu), obec může na svazek přenést svůj majetek;
- **smlouvy o sdružení** – účelová sdružení právnických osob;
- **jiná seskupení obcí** – obce mohou být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. [6]

Obec jako základní územní samosprávný celek:

- je **veřejnoprávní korporací**, což znamená, že je to společenství členů – občanů s trvalým pobytem, kteří se účastní na samosprávě. Má rozhodovací pravomoci. Je právnickou osobou a je jí zákonem svěřeno zabezpečování některých úkolů veřejné správy v zájmu jejich občanů a podnikatelských subjektů. Je nezávislá na státu – v mezích zákona, nemůže být však finančně nezávislá.
- je **reprezentantem veřejných zájmů**, zájmů občanů a podnikatelských subjektů daného územního společenství. Zohledňuje místní zvláštnosti, zájmy a preference obyvatel, kteří žijí na jejím území. Pokud rozhoduje o záležitostech místního veřejného zájmu někdo jiný než obec, v řadě případů je obec ze zákona účastníkem příslušného řízení, nebo má alespoň právo vyjádřit se k připravovanému rozhodnutí;

- **pečuje o všestranný sociálně ekonomický rozvoj** svého území a o potřeby občanů, které jsou ve veřejném zájmu. Schvaluje dlouhodobý plán sociálně ekonomického rozvoje obce a územní plán obce;
- **je samostatným ekonomickým subjektem** (právní osobou), má tzv. právní subjektivitu. V právních záležitostech a ve smluvních vztazích má autonomii, vystupuje svým vlastním jménem. Může vstupovat do smluvních vztahů, nese právní odpovědnost za důsledky svých rozhodnutí;
- **zabezpečuje veřejné služby** (veřejné statky) pro své občany. Může k tomuto účelu zřizovat neziskové organizace³. V České republice jsou to v současné době tzv. organizační složky obce a příspěvkové organizace a obecně prospěšné společnosti;
- **může zakládat obecní podniky**, může **vkládat svůj majetek do společných podniků** zakládaných společně s jinými obcemi nebo se soukromým sektorem pro zabezpečování polotržních a tržních statků, delegovat své zástupce do statutárních orgánů těchto organizací;
- **musí mít určitou finanční suverenitu** vymezenou příslušným zákonem⁴, která jí dovoluje být alespoň částečně finančně nezávislá na státu. Jako nestátní subjekt má právo hospodařit podle vlastního rozpočtu, případně utvářet i mimorozpočtové fondy, rozhoduje o použití finančních zdrojů;
- je **nositelem veřejné moci** v mezích zákona, může zřídit obecní policii. V samostatné působnosti upravuje veřejné záležitosti obecně **závaznými vyhláškami**, v přenesené působnosti nařízeními obce;
- **spolupracuje a rozvíjí vztahy s jinými obcemi, s krajem, státem a ostatními subjekty**. Koordinuje činnost různých subjektů na svém území. [11]

Veřejné statky zabezpečují obce prostřednictvím:

- **vlastních neziskových organizací** v rámci veřejného sektoru;
- **prostřednictvím soukromých podniků a soukromoprávních neziskových organizací** zakládaných jinými subjekty, prostřednictvím veřejné zakázky u soukromého sektoru;

³ Neziskové organizace může zakládat i s jinými subjekty - např. s jinými obcemi pro společné zabezpečení veřejných statků (pro větší počet obyvatel, aby se dosáhlo úspor ve fixních nákladech – tzv. úspor z rozsahu).

⁴ Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

- některé veřejné statky může obec zabezpečovat a financovat prostřednictvím podniků, u kterých je spoluzakladatelem, tzn. na základě **partnerství se soukromým sektorem** nebo **sdílením s jinými obcemi**, např. záchrannou službu, hasiče, místní policii, ale i např. výstavbu a provoz společného vodovodu, čističky odpadních vod, veřejné hromadné dopravy apod. [2]

Takto zabezpečované veřejné statky obce financují z výdajů svého rozpočtu, tzn. poskytují dotace, příspěvky, odkupují veřejné statky od soukromých firem.

Při rozhodování o způsobu zabezpečování veřejných statků musí obec zvažovat hospodárnost vynakládání finančních prostředků a užitek občanů. Právě potřeba zvýšit alokační efektivnost při financování veřejných statků v rámci většího společenství občanů, pro které jsou zajišťovány veřejné statky a snahy o větší kontrolu územní samosprávy (ze strany ústřední vlády), jejich aktivit a hospodaření, ovlivnila v 90. letech 20. století v řadě evropských zemí s rozdrobenou sídelní strukturou s převahou obcí s malým počtem obyvatel určité centralizační tendence. Jsou patrné i v rámci Evropské unie, a to centralizací malých obcí jako základního článku územní samosprávy nebo jejich sdružováním při zabezpečování konkrétních druhů veřejných služeb pro občany, a to na dobrovolném smluvním základě. Obec je samosprávným subjektem, který může být členem i několika různě velkých sdružení obcí⁵. [11]

2. 2. 1 Orgány obcí a jejich činnost v České republice

V České republice jsou orgány obce vymezeny v zákoně o obcích⁶.

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je kolektivně volený orgán, který má hlavní rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti obce. Členy zastupitelstva obce jsou zvolení zástupci jednotlivých politických stran v obci, případně i nezávislí členové. Jsou voleni

⁵podle druhu veřejných statků.

⁶Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

v komunálních volbách na dobu čtyřletého volebního období. Počet členů zastupitelstva obce je stanoven zákonem o obcích a je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce. Zvolení zastupitelé volí ze svých členů členy rady obce. Jednání zastupitelstva jsou ze zákona veřejná a řídí se schváleným jednacím řádem.

Zastupitelstvo obce rozhoduje v samostatné působnosti zejména o programu rozvoje územního obvodu obce, rozpočtu obce a závěrečném účtu obce; rozpočtových opatřeních; výši osobních a věcných nákladů obecního úřadu v rámci příslušných předpisů; přijetí poskytnuté dotace, úvěru, půjčky, převzetí dluhu, záruky; emisi komunálních obligací; založení, zřízení a zániku svých organizačních složek; vstupu obce do zájmových sdružení právnických osob, do svazku obcí; majetkových záležitostech obce⁷; obecně závazných vyhláškách obce; zřízení obecní (městské) policie; udělení čestného občanství a cenách obce; apod.

Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem. V samostatné působnosti podléhá zastupitelstvu obce. Počet členů rady obce je lichý, v současné době nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva, počet může být 5 – 11 členů. Rada obce se nevolí tehdy, pokud má zastupitelstvo obce méně než 15 členů. Radu obce tvoří **starosta** a jeho zástupci – **místostarostové** a další **členové**. Jednání rady obce jsou neveřejná.

Starosta je představitelem obce, zastupuje obec navenek, je odpovědný zastupitelstvu obce. Uznává se za statutární orgán obce. Přípravuje, svolává a řídí schůze zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje její usnesení společně s dalším pověřeným členem rady. Odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce. Jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu, není-li funkce tajemníka zřízena, plní jeho funkce starosta. Místostarosta zastupuje starostu v případech jeho nepřítomnosti.

Výbory

Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce. Počet výborů tedy závisí na zastupitelstvu obce, počet členů musí být lichý. Předsedou každého výboru

⁷ nabytí a převod nemovitosti, zastavení nemovitých věcí, zřízení věcného břemene, apod.

je člen zastupitelstva obce. Výbor plní úkoly, kterými je pověřil zastupitelstvo obce. Vždy musí být zřízen **finanční výbor**, který kontroluje hospodaření s majetkem obce a finančními prostředky, a **kontrolní výbor**, který kontroluje dodržování právních předpisů a plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce. Tyto výbory musí být nejméně tříčlenné, jejich členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník ani jiní členové, kteří se zabývají hospodařením obce.

Komise

Komise jsou iniciativními a poradními orgány rady obce. Mohou předkládat náměty v rámci samostatné působnosti obce. Starosta jim může svěřit výkon státní správy se souhlasem ředitele krajského úřadu. V širším pojetí můžeme za poradní orgán považovat i **veřejné schůze občanů**, na nichž by měli být občané pravidelně seznamováni s činností a hospodařením obce. Veřejné schůze umožňují zjistit názory a preference občanů a využít je při zlepšování hospodaření obce.

Obecní úřad

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti, které souvisejí se samostatnou i přenesenou působností obce. Je výkonným orgánem. Výkon samosprávy a v přenesené působnosti i výkon státní správy zabezpečují zaměstnanci, kteří pracují ve výkonných orgánech obecního (městského) úřadu, tzv. odborech a odděleních.

Obecní úřad řídí **starosta**, **místostarostové** a jmenovaný **tajemník**. Tajemník zajišťuje úkoly v přenesené působnosti, řídí a kontroluje pracovníky obecního úřadu, uzavírá a ukončuje s nimi pracovní poměr, stanovuje jejich platy podle mzdových předpisů v rozpočtové sféře. [6] [10]

3. REGIONÁLNÍ POLITIKA

Regionální politika má významné postavení v rámci hospodářské politiky státu. V evropských vyspělých zemích je patrná snaha o snížení disproporcí v ekonomickém a sociálním rozvoji regionů. Cíle této politiky se v jednotlivých zemích liší, nicméně společným rysem je pomoci ekonomicky chudým a problémovým regionům (např. nalézajícím se v obtížných přírodních podmínkách, apod.). Regionální politika úzce souvisí i se sociální politikou státu (např. v regionech s vysokou nezaměstnaností, nízkou úrovní příjmů, apod.), s ekologickou politikou státu (např. v průmyslově devastovaných regionech) apod. Prvky regionální politiky se staly součástí hospodářské politiky Evropské unie (EU). K ucelené koncepci koordinace národních regionálních politik Evropská unie dospěla až v poslední čtvrtině 20. století. [11]

3.1 REGIONÁLNÍ POLITIKA A STRUKTURÁLNÍ FONDY EVROPSKÉ UNIE

V Evropské unii se věnuje větší pozornost regionální politice od 70. let 20. století. Pro podporu sociálně ekonomického rozvoje zejména hospodářsky zaostalejších regionů byl v Evropské unii v rámci regionální politiky EU utvořen umělý region - tzv. NUTS II jako **region soudržnosti**, který je hlavním spojovacím článkem mezi nadnárodní vládní úrovní v Bruselu a občanem v členských státech unie. Cílem je snížit nerovnosti v rozvoji oblastí a tím i omezit, resp. zamezit přílišné migraci obyvatel z ekonomických důvodů a předcházet negativním dopadům migrace zejména na lokální veřejný sektor a jeho financování. [18] [21]

Regionální politika je v Evropské unii spojena s realizací cílů strukturální politiky a politikou hospodářské a sociální soudržnosti EU. Významnými **nástroji** jsou tzv. **strukturální fondy** - od roku 1958 Evropský sociální fond (ESF) a Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF), od r. 1975 Evropský regionální a rozvojový fond (ERDF) a od r. 1992 Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG), a od r. 1993 tzv.

Kohezní fond (CF) jako fond soudržnosti, který je úzce napojen na program hospodářské konvergence - Pakt stability a růstu. Významnými dokumenty upravujícími provádění regionální politiky jsou Nařízení Rady. Specifické postavení mezi fondy EU má od r. 2002 Fond solidarity, určený na pomoc zemím, i mimo EU, postiženým živelnými katastrofami, apod.⁸ [21]

Regionální politika v EU je cílevědomá, koncepční činnost místních a regionálních vládních úrovní a ústředních vlád v členských zemích EU a řídících orgánů EU. Jejím cílem je identifikace a eliminace problémů a negativních důsledků nerovnoměrného ekonomického rozvoje a strukturálních změn v zemích EU. Instituce EU provádějí její koordinaci a harmonizaci. Regionální politika v rámci EU by měla napomoci zmírňovat a předejít rozdílnému ekonomickému rozvoji regionů (zejména příhraničních) a výrazné migraci pracovních sil a kapitálu. [21]

Nejčastěji se využívají druhy nástrojů, které mají vazbu k příslušným strukturálním fondům a koheznímu fondu:

- granty na investiční projekty, které pokrývají část investičních nákladů;
- dotace k úrokům;
- daňové úlevy;
- dotace na vytvoření pracovních míst. [11]

Od roku 1999 se cíle regionální politiky EU zaměřily na podporu:

- zaostávajících regionů formou poskytovaných dotací ze strukturálních fondů EU – kritériem je podíl HDP na 1 obyvatele v regionu za poslední tři roky nižší než je 75 procent průměru EU;
- regionů ohrožených sociálním úpadkem;
- lidských zdrojů – tzn. na systém vzdělání, školení, podporu zaměstnanosti. [21]

⁸ Podrobněji např. v Ministerstvo pro místní rozvoj. Shrnutí výstupů analýz evaluace Strukturálních fondů v ČR. 1. vyd., Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, 2005. ISBN 80-86684-30-X; nebo v Průvodce fondy Evropské unie. Odbor vnějších vztahů Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Praha, 2004.

K plnění těchto cílů směřují různé mezinárodní programy a iniciativy. Evropská komise navrhuje a řídí iniciativy v rámci regionální politiky EU. V současné době to jsou:

- **podpora přeshraniční spolupráce (CBC)**, meziregionální, nadnárodní a mezinárodní spolupráce práce - v jejím rámci jsou využívány Interreg, Interreg II a Interreg III jako nejrozsáhlejší programy podpory rozvoje pozemních a námořních regionů členských zemí EU (tato podpora je koordinována s programem PHARE). Cílem je podporovat investice do infrastruktury v těchto regionech, místní - ekonomiku, cestovní ruch. Projekty jsou financovány z ERDF;
- **podpora hospodářské a sociální regenerace měst a příměstských oblastí**, které procházejí **krizovým obdobím** – URBAN. Pro tyto podpory se využívají finanční prostředky ERDF a ESF;
- **rozvoj venkovských oblastí** - LEADER. V rámci této iniciativy se využívají finanční prostředky EAGGF;
- **nadnárodní spolupráce v boji proti diskriminaci a nerovnosti na trhu práce**, rovnost příležitostí, pracovní a sociální zařazení osob žádajících o azyl - EQUAL. Pro tuto spolupráci jsou využívány finanční prostředky ESF. [21]

Pomoc EU je tedy směřována do regionů, které se potýkají se strukturálními problémy, procházejí sociálně ekonomickými změnami v průmyslu a ve službách, do venkovských regionů, do problémových městských a příměstských oblastí, problémových oblastí závislých na rybolovu. K těm také směřují iniciativy EU.

Součástí ekonomické spolupráce v rámci EU jsou i další tzv. mnohonárodní programy, uskutečňované například v rámci PHARE, které se zaměřují na ekonomickou spolupráci, ochranu životního prostředí, program SME zaměřující se na rozvoj malého a středního podnikání v problémových regionech a další.

Významná je podpora přeshraniční spolupráce v oblasti hospodářských, dopravních, kulturních, vzdělávacích, sportovních a dalších aktivit. Důležité postavení v tomto procesu sbližování mají i aktivity euroregionů. [21]

K principům strukturální politiky EU, které určují i způsoby využívání finančních

prostředků v členských zemích EU patří:

- **soudržnost.**
- **komplementarita**, tzn. příspěv dotacemi ze strukturálních fondů EU k doplnění národních finančních zdrojů a příspěv tak ke koncentraci finančních prostředků;
- **adicionalita** (doplňkovost), kdy dotace ze strukturálních fondů EU nesmí nahrazovat národní finanční prostředky (dotace a subvence) z veřejných rozpočtů v daném státě, ale tvoří jejich doplněk;
- **partnerství**, tzn. úzká spolupráce mezi Komisí EU, orgány a institucemi příslušného státu a regionu soudržnosti při přípravě pomoci, financování akce, monitorování akce a hodnocení pomoci;
- **subsidiarita**, tzn. rozvojové akce realizovat na co nejnižší vládní úrovni schopné je zvládnout a dosáhnout požadovaný sociálně-ekonomický cíl. Využití tohoto principu vyplývá z Maastrichtské Smlouvy o Evropské unii;
- **solidarita** - důsledkem jsou přerozdělovací vztahy uplatňované v rámci EU (i vůči kandidátským zemím);
- **koordinace pomoci** prostřednictvím programování (plány, rámce podpory, operační programy, samostatné programové dokumenty), monitorování a vyhodnocování pomoci;
- **kompatibilita** (slučitelnost), tzn. financování akce dotacemi ze strukturálních fondů musí být v souladu s ustanovením Smlouvy o Evropském společenství, politikou a nástroji EU, s pravidly o zadávání veřejných zakázek a hospodářské soutěži atd. [11]

3.2 REGIONÁLNÍ POLITIKA V ČESKÉ REPUBLICE

Regionální politika je součástí hospodářské politiky státu a je koordinována s regionální politikou EU. Subjektem regionální politiky jsou i regiony. I z tohoto důvodu bylo významné ustavení krajské úrovně územní samosprávy (od roku 2001)⁹.

⁹ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Regionem¹⁰ je v ČR územní celek vymezený pomocí administrativních hranic správních obvodů krajů, okresů, obcí nebo případně i sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován. V rámci podpory regionálního rozvoje se zdůrazňuje **střednědobá strategie rozvoje regionů**, a to na základě analýzy stavu - ve spolupráci s kraji a s dotčenými ústředními orgány. Měla by ji schvalovat vláda. [18]

Základním dokumentem regionální politiky ČR na úrovni státu je Strategie regionálního rozvoje (SRR), která obsahuje analýzu sociálně-ekonomické situace, s využitím SWOT analýzy a s definováním návrhů pro koncipování strategie, stanovení cílů, strategické plánování rozvoje, vymezení státem podporovaných regionů a výběru vhodného programu, resp. programů rozvoje a nástrojů realizace vybraných programů a vlastní realizaci programů, kontrolu a vyhodnocení účinnosti programů ve vztahu k regionálnímu rozvoji. [20]

Hlavní směry a cíle regionální politiky ČR:

- se odvíjejí z reformního plánu formulovaného ve Strategii hospodářského růstu ČR, Strategii udržitelného rozvoje a v Národním plánu reform;
- jsou v interakci s hlavními cíli resortních a krajských strategií a programů;
- jsou sladěny s prioritami EU, stanovenými v politice hospodářské a sociální soudržnosti a v obnovené Lisabonské strategii (koheze, růst, zaměstnanost). [20]

V *Příloze č. 1* je přehledně zpracován obsah hlavních cílů regionální politiky ČR.

Východiskem regionální politiky ČR zůstávají národní specifika regionálních potřeb České republiky. Strategie regionálního rozvoje vychází primárně ze Strategie hospodářského růstu ČR jako základního vládního dokumentu a propojuje aspekty odvětvových hledisek s územními. [5]

¹⁰ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

3. 2. 1 Subjekty regionální politiky ČR

Regionální rozvoj ČR je realizován na následujících úrovních:

- Česká republika (NUTS I) – ústřední správní úřady (Parlament, vláda);
- regiony soudržnosti (NUTS II) – regionální rady;
- kraje (NUTS III) – krajské úřady;
- statistické regiony na úrovni okresů – regionální jednotky pro stanovení regionů se soustředěnou podporou státu;
- správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP);
- obce – obecní a městské úřady;
- instituce veřejného sektoru (např. veřejné vysoké školy, apod.);
- soukromé subjekty. [20]

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR) je dle zákona¹¹ ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky a dalších odvětví jako např. bydlení, cestovního ruchu a územního plánování, která rovněž významně ovlivňují rozvoj regionů. Na základě toho formuluje zásady regionální politiky ČR a podniká základní koncepční a realizační kroky k jejich naplnění. Koordinuje aktivity ostatních ministerstev při zabezpečování regionální politiky státu a ve spolupráci s nimi vypracovává návrhy strategie a státních programů regionálního rozvoje. Kromě toho je zodpovědné za koordinaci významných aktivit v oblasti politiky hospodářské a sociální soudržnosti a některé sektorové politiky, které mají výrazný dopad do území.

Všechna **ostatní ministerstva** mají ve své působnosti aktivity, které se více či méně dotýkají problematiky regionálního rozvoje a mají dopady na rozvoj jednotlivých územních celků a mohou vést ke snižování nebo naopak vzniku regionálních disparit. Strategie regionálního rozvoje je koncipována jako strategie horizontální, která vedle

¹¹ Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

přirozeného potenciálu jednotlivých regionů využívá k jejich efektivnímu rozvoji jednotlivá odvětví národního hospodářství a navrhuje diferencovaně zaměřené působení jejich aktivit na regionální rozvoj.

Kraje v rámci své samostatné působnosti koordinují rozvoj svého územního obvodu a zajišťují zpracování, realizaci a kontrolu plnění programu rozvoje kraje. Dále provádějí hodnocení úrovně rozvoje regionu, poskytují půjčky obcím a jiným právnickým osobám, působícím v obvodu kraje, zřizují právnické osoby k podpoře regionálního rozvoje, např. regionální rozvojové agentury, spolupracují při plnění celostátních úkolů podpory regionálního rozvoje, zajišťují přípravu, realizaci a kontrolu plnění regionálních operačních programů a regionálních podpůrných programů. V rámci zajišťování principu partnerství na regionální úrovni koordinují záměry obcí či sdružení obcí ve věcech podpory regionálního rozvoje.

Obce ve své samostatné působnosti spolupracují s kraji při přípravě a realizaci územního rozvoje. Obce mohou podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu a sdružovat prostředky při zajišťování rozvojových programů společných více obcím. [18]

3. 2. 2 Programové zabezpečení regionální politiky ČR

Nástrojem úspěšné regionální politiky v ČR na decentralizované úrovni jsou programy rozvoje regionů opírající se o strategické plánování, dlouhodobou koncepci sociálně-ekonomického rozvoje obce, mikroregionu, regionu (kraje) s definovaným cílem a nástroji dosažení cílů, a to včetně finančních nástrojů, s vazbou na územní plánování.

Nejvýznamnější programy podpory jsou:

- **státní podpora** regionálního rozvoje, zejména pro:
 - strukturálně postižené regiony;
 - venkovské regiony;

- hospodářsky slabé regiony;
- **podpora regionálního rozvoje krajem.** [18]

Finanční podpora má formu:

- **dotace ze státního rozpočtu** - typ podmíněné dotace jako doplňkové finanční podpory, tzn. předpokládá se vyšší finanční spoluúčast příjemce dotace;
- **úvěry se zvýhodněnou úrokovou sazbou¹²** a dobou splatnosti;
- **návratné finanční výpomoci.** [18]

Na finanční podpory však není právní nárok. Příjemci podpor, tzn. kraje, sdružení obcí, obce, podnikatelé, nestátní neziskové organizace a ostatní, mohou získat podporu na základě žádosti a předložení projektu, který musí být v souladu se státním programem regionálního rozvoje. [18]

Cíle SRR jsou realizovány prostřednictvím víceletých rozvojových programů. Převážná část cílů je dosahována prostřednictvím operačních programů (OP) specifikovaných v Národním rozvojovém plánu¹³ a Národním strategickém referenčním rámci¹³, avšak některé priority a zejména jejich opatření, které není možno ze strukturálních fondů financovat, jsou realizovány i v rámci resortních nebo krajských rozvojových programů. [18]

Promítání priorit SRR do operačních programů strukturálních fondů je provedeno v následujících rovinách¹⁴:

- **regionální operační programy** - zpracováváné a implementované regiony soudržnosti;
- **integrovaný operační program;**
- **sektorové operační programy** - připravované odvětvovými resorty, avšak respektující regionální politiku;

¹² kterou dotuje stát ze státního rozpočtu.

¹³ Více na www.mmr.cz.

¹⁴ Strategie regionálního rozvoje České republiky (2007 – 2013).

- **operační programy přeshraniční spolupráce;**
- **operační program Praha. [20]**

Regionální operační programy (ROP)

Kraje, včetně krajů sdružených do regionů soudržnosti (NUTS II), mají zkušenosti s realizací Společného regionálního operačního programu (SROP) a také s řadou vlastních podpůrných programů. ROPy pokrývají priority Strategie regionálního rozvoje, které mají nejen výrazně regionální rozměr, ale zároveň odpovídají kompetencím krajů, obcí a jejich možnostem rozvoje. Jedná se především o aktivity v dosavadním SROPu implementované v rámci grantových schémat, ale také individuální projekty jasně místního významu. Podmínky operačních programů financovaných ze strukturálních fondů EU požadují vázat regionální programy na regiony soudržnosti (NUTS II). Tato skutečnost klade nároky na spolupráci mezi kraji. Implementace priorit ve stávajícím SROPu je centralizována a konečné rozhodnutí potvrzeno řídicím orgánem MMR. SROP tudíž obsahuje dvě roviny rozhodnutí. Po osamostatnění 7 ROPů budou nadregionální projekty soustředěny v novém operačním programu, protože některé projekty budou překračovat možnosti krajů. [20]

Integrovaný operační program

V integrovaném operačním programu je kladen důraz na rozvoj veřejných služeb, urbánní problematiku, posilování vědy a inovací a cestovního ruchu. Jedná se o integrované projekty, jejichž příprava vyžaduje, aby byl takový operační program přímo koordinován Ministerstvem pro místní rozvoj, přičemž se s kraji a regiony soudržnosti předpokládá úzká spolupráce. Dochází tím k posilování integrity rozhodování a vyloučení duplicit. Vzhledem k tomu, že ani integrovaný program nepokryje všechny priority SRR, je proto nutné část priorit i nadále realizovat v rámci vnitřních národních programů (např. pro regiony se soustředěnou podporou státu) financovaných z veřejných zdrojů. [20]

Operační programy přeshraniční spolupráce

Svým charakterem jde o speciální regionální program zahrnující příhraniční regiony a spolupráci se sousedními zahraničními regiony. Jeho cílem je podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území prostřednictvím odstraňování přetrvávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu. Prostřednictvím

společných intervencí jsou posilovány vzájemné hospodářské, společenské a kulturní vztahy, společná péče o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu a budování flexibilního trhu práce. [20]

Praha

Specifické postavení Prahy jako metropole a významného pólu rozvoje, jehož ekonomická úroveň převyšuje průměr EU, je vyjádřeno dvěma samostatnými programy: OP Praha – Konkurenceschopnost a OP Adaptabilita a zaměstnanost. [20]

Přehled programů rozvoje v působnosti MMR ČR, do kterých se mohou zapojit obce, je obsažen v *Příloze č. 2*. [8]

4. FINANCOVÁNÍ OBCÍ V ČR A SOUČASNÉ MOŽNOSTI ZÍSKÁVÁNÍ PŘÍJMŮ DO ROZPOČTU OBCE

4.1 ROZPOČTOVÁ SOUSTAVA

Zpravidla každá veřejnoprávní nezisková organizace hospodaří podle svého rozpočtu a je různými vztahy napojena na svého zřizovatele. Všechny tyto rozpočty a mimorozpočtové fondy jsou součástí rozpočtové soustavy.

Do rozpočtové soustavy patří:

- **soustava veřejných rozpočtů** – státní rozpočet na ústřední úrovni a rozpočty na nižších vládních úrovních včetně územní samosprávy (v ČR rozpočty obcí a krajů). Rozpočty se vytvářejí a používají povinně, což vyplývá ze zákonných předpisů. Rozhodující postavení v rozpočtové soustavě má ve všech zemích státní rozpočet, který má povahu zákona;
- **soustava mimorozpočtových fondů** – zpravidla účelových, využívaných na centrální i decentralizované úrovni. Toto fondové hospodaření je zpravidla dobrovolné, nicméně je důsledkem nepřímé volby na příslušné vládní úrovni;
- **rozpočty veřejnoprávních (vládních) neziskových organizací** – v ČR jsou to např. příspěvkové organizace zřizované státem a územní samosprávou, veřejnoprávních podniků ve veřejném sektoru. [7]

Tyto peněžní fondy se tvoří, rozdělují a používají především na principu **nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti**¹⁵.

¹⁵ Tím se liší od peněžních fondů v ostatních člancích finanční soustavy (např. úvěrových, pojistných, apod.).

Strukturu rozpočtové soustavy a finanční vztahy uvnitř tohoto systému zkoumá teorie fiskálního federalismu. V demokratických zemích, včetně České republiky, se využívá většinou kombinovaný model fiskálního federalismu, a to buď:

- **s převažujícími centralizačními prvky** – kdy většina příjmů plyne do státního rozpočtu a z něho jsou poskytovány dotace ostatním rozpočtům, nebo
- **s převažujícími decentralizačními prvky**, kdy se posiluje postavení územní samosprávy, a proto jsou územním rozpočtům vymezeny větší příjmy a roste relativní soběstačnost, která však během rozpočtového roku kolísá. [9]

4. 1. 1 Rozpočtová soustava v České republice

Do rozpočtové soustavy v ČR v současné době patří:

a) soustava veřejných rozpočtů, a to:

- **státní rozpočet**;
- **rozpočty měst a obcí**¹⁶ jako základní územní samosprávné celky (ZÚSC), od roku 2001 **rozpočty krajů**¹⁷ jako vyšší územní samosprávné celky (VÚSC), rozpočty dobrovolných svazku obcí;
- **rozpočty příspěvkových organizací a rozpočty veřejných vysokých škol**;

b) mimorozpočtové fondy, a to v současné době:

- **státní fondy**, které se někdy označují za rozpočty jiné centrální úrovně, zřizované vždy samostatným zákonem;
 - **mimorozpočtové fondy ZÚSC**, tj. měst a obcí;
 - **mimorozpočtové fondy VÚSC**, tzn. na úrovni krajů.
- Jsou zpravidla účelovými fondy.

Mezi **státní fondy** patří v současné době v České republice:

- Státní zemědělský intervenční fond (SZIF);
- Státní fond životního prostředí (SFŽP);

¹⁶ V současnosti je jich celkem zhruba 6 250.

¹⁷ V současnosti celkem 13 a Praha jako obec, resp. město i kraj.

- Státní fond pro zúrodnění půdy (SFPZP);
- Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie (SFP - PRČK);
- Státní fond kultury (SFK);
- Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI);
- Státní fond rozvoje bydlení (SFRB). [11]

Specifické postavení má tzv. **Národní fond**. Jeho hospodaření upravuje zákon o rozpočtových pravidlech¹⁸. Po vstupu České republiky do Evropské unie je fondem, jehož prostřednictvím do České republiky plynou finanční prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie. V uplynulých letech prostřednictvím tohoto fondu plynuly finanční prostředky v rámci předvstupních programů PHARE, SAPARD, ISPA. Specifické postavení mezi státními mimorozpočtovými fondy v České republice zauímají Fond národního majetku České republiky a Pozemkový fond České republiky. Jejich zřízení bylo vyvoláno potřebou transformace hospodářství a privatizace státního majetku. V budoucnu by měly být zrušeny.[10]

Mezi úcelové fondy obcí v České republice v současné době patří:

- **fond rezerv a rozvoje** – tento fond má specifické postavení, tvoří se především z přebytků rozpočtového hospodaření, jeho použití není přísně účelově vymezeno;
- **ostatní účelové fondy** – např. bytový fond, památkový fond, apod. Jejich počet a struktura závisí na rozhodnutí zastupitelstva obce. [10]

V České republice řeší hospodaření s rozpočtovými prostředky a vazby uvnitř rozpočtové soustavy zákony o rozpočtových pravidlech¹⁹, které upravují také:

- **pravidla hospodaření s prostředky státního rozpočtu**, tzn. pravidla pro poskytování a užití dotací do ostatních veřejných rozpočtů, např. obcí, rozpočtů krajů a příspěvkových organizací apod.;
- **sankce za porušení rozpočtové kázně**;

¹⁸ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

¹⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

- možné **rozpočtové přesuny** v rámci rozpočtových opatření. [10]

V důsledku využívání kombinovaného modelu fiskálního federalismu dochází ke zvyšování finanční soběstačnosti obcí vyčleněním zejména daňových příjmů. V 90. letech se současně snižoval podíl dotací z rozpočtové soustavy. Je to vyvoláno snahou zvýšit hospodárnost ve využívání všech veřejných příjmů, neboť dotace zpravidla vedou k růstu celkových veřejných výdajů a ke snížení zájmu o efektivní využití veřejných příjmů.²⁰ [11]

Rozdělení daňového výnosu v rámci rozpočtové soustavy v současné době upravuje zákon o rozpočtovém určení daní²¹. Vyčlenění části daňových příjmů do rozpočtů obcí od roku 1993 přispělo ke zvýšení relativní finanční soběstačnosti obcí. Zejména vyčlenění podílu na dani z příjmů a od roku 2001 i podíl na DPH významně zvýšilo jejich soběstačnost. Mezi obcemi jsou však značné rozdíly. Daňový výnos daně z nemovitosti, podílu na dani z příjmů a podílu na DPH však obce nemohou přímo ovlivnit, nemají daňovou pravomoc. V současné době se pracuje na změně rozpočtového určení daní v souvislosti s posílením rozpočtových příjmů krajů o větší část daňových příjmů. [5] [16]

V *Příloze č. 3* jsou zobrazena rozpočtová určení daní do roku 2000, v roce 2001 a v letech 2002 – 2005. [11]

4.2 VEŘEJNÝ ROZPOČET

Veřejné rozpočty se sestavují na jedno rozpočtové období, které je shodné pro celou rozpočtovou soustavu a ve většině zemí je shodné s kalendářním rokem. Je tomu tak i v ČR. Ve vyspělých zemích se však současně sestavují i střednědobé, případně i dlouhodobé rozpočtové prognózy. V České republice se obnovuje pravidlo sestavovat rozpočtové prognózy v posledních letech. [9]

Veřejný rozpočet je současně:

²⁰ V případě krajů jsou však rozhodujícím příjmem dotace ze státního rozpočtu, takže jejich finanční soběstačnost je velmi nízká.

²¹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů.

- peněžní fond,
- bilance,
- finanční plán,
- nástroj finanční politiky a nástroj řízení. [9]

Veřejný rozpočet je nástrojem veřejné politiky, u státního rozpočtu rozpočtové a fiskální politiky státu, kdy stát záměrně využívá příjmy a výdaje státního rozpočtu, a rozpočtové saldo k ovlivňování chodu ekonomiky, k ovlivňování hospodářského růstu a zaměstnanosti.

Z institucionálního hlediska je rozpočet důležitým nástrojem řízení v orgánech státu, obce, regionu, ale i ve veřejnoprávních organizacích v lokálním a regionálním veřejném sektoru, nástrojem zvyšování výkonnosti ve veřejném sektoru ve střednědobém a dlouhodobém horizontu. [2]

4.3 ROZPOČET OBCE A JEHO PŘÍJMY

4.3.1 Charakteristika rozpočtu obce

Rozpočet obce je decentralizovaným peněžním fondem, který se tvoří, rozděluje a používá primárně na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti, je také účetní bilancí, která bilancuje příjmy a výdaje rozpočtu, zároveň slouží jako rozpočtový plán na rozpočtové období - kalendářní rok, a také je využíván jako nástroj obecní a regionální politiky, který slouží ke splnění volebních programů obce. [2]

Hospodaření obcí během rozpočtového období je možné znázornit vztahem

$$F1 + P + V = F2 \quad (1)$$

F1 je stav peněžních prostředků na počátku roku,

P jsou příjmy,

V jsou výdaje,

F2 je stav peněžních prostředků na konci roku.

Pokud je $F2 > F1$, tzn. kladný přebytek, je vytvořena finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém období.

Je-li $F1 > F2$, hospodaření skončilo se schodkem, resp. obec musí hledat další finanční prostředky, např. úvěr, na vyrovnaní rozpočtu jako balance. [2]

Obec sestavuje svůj rozpočet, který bilancuje příjmy s výdaji, potřebnými na zajištění potřeb lokálního veřejného sektoru, včetně přenesené působnosti, v příslušném rozpočtovém období. Dlouhodobým cílem hospodaření obce by měl být vyrovnaný rozpočet, kdy $P = V$, případně přebytkový rozpočet, kdy $P > V$, a tedy se tvoří rozpočtová rezerva. Dlouhodobě schodkový rozpočet, kdy $P < V$ se musí vyrovnat z rezerv vytvořených v minulosti, nejsou-li k dispozici, nezbude nic jiného, než schodek krýt z návratných finančních prostředků, což vede k zadlužení a většinou k vážným problémům se splácením dluhu včetně úroků v dalších letech. [10]

Poněvadž daňové příjmy a dotace z rozpočtové soustavy přicházejí na příjmový účet příslušného územního rozpočtu až v průběhu ledna, jestliže obec nebude mít finanční rezervy, musí si půjčit krátkodobý úvěr. Je-li hospodaření přebytkové, tj. na konci roku po úhradě všech výdajů jsou ještě k dispozici na účtu rozpočtu finanční prostředky, mohou se použít na začátku dalšího rozpočtového období k financování potřeb, aniž by se musel čerpat krátkodobý úvěr. [11]

Hospodaření obcí jejich účetnictví podléhá povinnému auditu. Povinnost vyplývá ze zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů²². Nedodržení zákona má za následek sankční pokutu, kterou musí obec zaplatit do státního rozpočtu. V České

²² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

republiky zajišťuje obcím ve svém správním obvodu audit většinou bezplatně krajský úřad.
[11]

Rozpočty obce obsahují:

a) **příjmy a výdaje, které mají vztah k činnosti samosprávy i k výkonu státní správy v rámci tzv. přenesené působnosti;**

b) **finanční vztahy:**

- **k veřejnému sektoru;**

- **k podnikatelským subjektům**, a to jak na straně příjmů, např. u obcí prostřednictvím placených místních poplatků, prostřednictvím placení uživatelských poplatků apod., tak na straně výdajů, např. při poskytování dotací soukromým podnikatelům. Může však jít také o úhrady za veřejné statky zajišťované prostřednictvím soukromého sektoru (tj. placení faktur za veřejné zakázky);

- **k rozpočtové soustavě**, tj. ke státnímu rozpočtu, ke státním fondům, a to zejména prostřednictvím dotací;

- **k ostatním obcím či krajům**, např. zajišťují-li a financují-li obce na smluvním základu společně některé veřejné statky, a to sdružováním prostředků. Jedna obec je provozovatelem a obce jí přispívají finanční prostředky do jejího rozpočtu na krytí nákladů, spojených se zabezpečením veřejných statků. Jejich občané mohou společně využívat veřejné statky (např. společně financovaný a využívaný vodovod, skládka komunálního odpadu apod.);

- **k ostatním subjektům**, např. k peněžnímu ústavu (tj. v případě čerpání úvěru a jeho následného splácení apod.). [7]

Rozpočet obce jako finanční plán můžeme pojmut jako:

a) **krátkodobý rozpočet.**

Poněvadž územní samospráva není ve svém hospodaření soběstačná, je důležité dobře krátkodobě plánovat peněžní příjmy a výdaje, peněžní toky a jejich časové rozložení během rozpočtového roku. Tím se získá přehled, kolik bude třeba peněžních prostředků týdně nebo měsíčně apod., aby bylo možné uhradit výdaje. Nebudou-li v určitém období k dispozici vlastní příjmy v rozpočtu, resp. na účtu rozpočtu, bude nutné použít dodatečné

finanční prostředky, například úvěr, případně návratné výpomoci z vyššího rozpočtu v rámci rozpočtové soustavy. V opačném případě bude možné krátkodobě investovat dočasně volné finanční prostředky, například formou krátkodobého termínovaného vkladu. Je důležité zajistit v každém okamžiku likviditu obce;

b) střednědobý a dlouhodobý rozpočtový výhled (prognóza).

V České republice v minulosti obce převážně sestavovaly pouze roční rozpočet a neplánovaly rozpočtový výhled. Ten bylo nutné sestavovat pouze v případě, kdy obce žádaly banku o investiční úvěr. Rozpočtový výhled je však důležitý pro financování nákladných investic ve veřejném sektoru, a to i v souvislosti se střednědobou a dlouhodobou investiční strategií obce. [10]

Rozpočet - nástroj prosazování cílů obecní a regionální politiky

Rozpočet je **nástrojem prosazování cílů obecní politiky**, jejímž subjektem je volený orgán obce, v České republice zastupitelstvo obce, je nástrojem prosazování regionální politiky, jejímž subjektem je zastupitelstvo kraje. Je nástrojem realizace koncepce územní samosprávy, nástrojem prosazování lokálních a regionálních zájmů a preferencí obyvatelstva, které žije na daném území - obce či kraje, nástroj zabezpečení a financování úkolů územní samosprávy, a to jak v samostatné (samosprávné) působnosti, tak i v rámci přenesené působnosti, nástrojem dlouhodobého ekonomického rozvoje na daném území. Územní rozpočty se postupně stávají i významným nástrojem ovlivňujícím dlouhodobý ekonomický potenciál daného území, jsou důležitým nástrojem realizace záměrů regionální politiky. [10]

Rozpočtovou zásadu publicity lze nejjednodušeji a nejkvalitněji využívat právě v obcích a v krajích. Zejména v obcích může být zpětná vazba mezi volenými a výkonnými orgány a obyvatelstvem velmi intenzivní. Činnost orgánů může být bezprostředně kontrolována i daňovými poplatníky a voliči, velmi často pracujícími dobrovolně (tj. i bezplatně) v různých iniciativních a poradních orgánech obcí. Podobně by tomu mělo být v České republice i na úrovni krajské územní samosprávy. [11]

4. 3. 2 Příjmy rozpočtu obce

Příjmy územních rozpočtů závazně člení rozpočtová skladba, a to povinně z hlediska druhového třídění, odvětvového a konsolidačního. Při určitém zjednodušení můžeme uvést příjmy obce v následující tabulce:

Tabulka č. 4. 1: Příjmy rozpočtu obce

<u>PŘÍJMY</u>
Běžné daňové - <i>svěřené (výlučné) daně</i> – daň z nemovitosti - <i>sdílené daně</i> (část daně z příjmu právnických osob a daně z příjmu fyzických osob, část daně z přidané hodnoty) - <i>místní poplatky</i> - <i>správní poplatky</i>
Běžné nedaňové - <i>poplatky za služby</i> - <i>příjmy z pronájmu majetku</i> - <i>příjmy od organizačních složek a příspěvkových organizací</i> - <i>zisk obecních podniků, podíl na zisku s. r. o. apod.</i> - <i>dividendy z akcií, přijaté úroky</i>
Běžné transfery - <i>dotace</i> – neúčelové (všeobecné) - účelové (specifické)

Běžné přijaté přidružené finanční prostředky
Kapitálové - <i>z prodeje majetku – nemovitého a movitého dlouhodobého majetku</i> - <i>z prodeje akcií a majetkových podílů</i> - <i>kapitálové transfery - účelové a neúčelové (tj. ze státního rozpočtu, státních fondů, rozpočtu kraje apod., při sdružování finančních prostředků)</i> - <i>přijaté úvěry</i> - <i>příjmy z emise komunálních obligací</i> - <i>přijaté splátky půjček</i>
Ostatní - <i>doplňkové</i> - <i>přijaté sankční pokuty apod.</i>

Zdroj: [11]

Příjmy rozpočtu obce můžeme členit obdobným způsobem, jako u jakéhokoliv veřejného rozpočtu. [11]

Schéma členění příjmů rozpočtu obce je obsahem *Přílohy č. 4*.

4. 3. 2. 1 Daňové příjmy

Do rozpočtů obcí plynou daňové příjmy, které tvoří významný podíl v příjmech jejich rozpočtů.

Daňová pravomoc

S daňovým určením souvisí daňová pravomoc, tzn. kdo ovlivňuje předmět daně, způsob výpočtu základu daně, sazby daně, kdo povoluje osvobození, slevy z daně apod., případně kdo daň vybírá a spravuje. Obce v České republice mají velmi omezenou daňovou pravomoc. V současné době mají obce malou daňovou pravomoc u daně z nemovitostí, relativně větší daňovou pravomoc u místních poplatků (jako typu místních resp. obecních daní). [11]

Daně, s výjimkou místních poplatků, vždy spravuje a vybírá místně příslušný finanční úřad, který tento daňový výnos posílá příslušné obci na její účet u peněžního ústavu převodním příkazem. Lhůty převodu daní upravuje zákon o rozpočtovém určení daní.²³

Daňový výnos

V České republice je většinou daňový výnos nerovnoměrně rozložen. To způsobuje často velké rozdíly v míře finanční soběstačnosti mezi obcemi a kraji. Proto je nutné využít jiné finanční nástroje na zmírnění rozdílů, prostřednictvím přerozdělovacích procesů uvnitř rozpočtové soustavy. Nerovnosti v daňovém výnosu mezi obcemi ovlivňuje nerovnoměrné rozložení základu příslušné daně. U sdílených daní to ovlivňuje i způsob rozdělení výnosu daně mezi jednotlivé obce. I osvobození a úlevy na dani snižují daňový výnos, tzn. daňové příjmy obcí. [11]

Místní poplatky v České republice

Vedle majetkových a důchodových daní jsou příjmem rozpočtů obcí tzv. místní poplatky. Soustava místních poplatků je uzákoněna zákonem o místních poplatcích²⁴. Tyto poplatky si spravují a vybírají obecní úřady samy.

Místní poplatky mají v současné době stále fakultativní charakter. To znamená, že obecní zastupitelstvo rozhoduje o tom, zda obec bude vybírat od fyzických či právnických

²³ Zákon č. 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení daní.

²⁴ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

osob místní poplatky a jaké, samozřejmě za předpokladu, že je v obci předmět příslušného poplatku. Obce mají omezenou daňovou pravomoc při stanovení konkrétní sazby poplatku, neboť v zákoně o místních poplatcích jsou upraveny náležitosti místních poplatků, včetně zpravidla maximálně možné sazby rozpětí sazeb. [10]

Obecní zastupitelstvo rozhoduje i o případných úlevách, prominutí poplatku, vzniku a zániku poplatkové povinnosti, ohlašovací povinnosti, způsobu vedení průkazné evidence, splatnosti, způsobu kontroly a případných sankcích při nesplnění poplatkové povinnosti. Rozhodnutí musí zveřejnit obecně závaznou vyhláškou o místních poplatcích na úřední desce obce. [10]

Místní poplatky však nepředstavují velký příjem rozpočtu obcí, v průměru nepřesahují dvě procenta z celkových příjmů rozpočtů obcí v České republice. V poslední době se připravuje jejich transformace na soustavu obecních daní. [15]

Příjmy z vlastní správní činnosti

Jedná se o správní poplatky podle zákona o správních poplatcích za správní úkony, které obce a kraje vykonávají v rámci přenesené působnosti. Ačkoliv představují ekvivalentní platbu, lze velmi obtížně stanovit výši různých nákladů na zabezpečení konkrétního správního úkonu. Rozpočtová skladba je proto zahrnuje do daňových příjmů. [15]

4. 3. 2. 2 Nedaňové příjmy

Mezi vlastní nedaňové příjmy rozpočtu územní samosprávy patří především:

- příjmy od vlastních neziskových organizací (organizační složky, příspěvkové organizace);
- příjmy z vlastního podnikání, a to zisk z vlastních výdělečných podniků, podíl na zisku podniků s majetkovým vkladem obce;
- příjmy z pronájmu nebo z prodeje majetku ve vlastnictví obce;
- příjmy z obchodování s cennými papíry;

- uživatelské poplatky za některé lokální smíšené veřejné statky, pokud neplnou přímo provozovateli těchto služeb (např. příspěvkové organizaci, nebo soukromému provozovateli, apod.). [11]

Příjmy z majetku

Mezi příjmy z majetku zaujímají rozhodující místo příjmy z pronájmu majetku a příjmy z prodeje majetku. Jejich výše je závislá na tom, jaký majetek příslušný článek územní samosprávy vlastní a může i postrádat. Příjmy z prodeje majetku ovlivňuje i ocenění majetku. Z dlouhodobého hlediska jsou výhodnější pronájmy majetku, neboť umožňují získat pravidelné příjmy v budoucnu. Rozhodnutí o pronájmu nebo prodeji majetku by však měla předcházet důkladná ekonomická analýza, co bude v daném čase z hlediska rozpočtového hospodaření, ale také z hlediska hospodaření s majetkem výhodné, resp. potřebné. [10]

Územní samospráva může i finančně investovat. Může zvyšovat svůj majetek nákupem cenných papírů, pokud má potřebné finanční prostředky na jejich nákup. Z držby cenných papírů nebo z obchodování s cennými papíry může získat v dalších letech příjmy do svého rozpočtu a vylepšit své hospodaření. V ČR zatím dividendy v minulosti nepředstavovaly významnější podíl v příjmech rozpočtů obcí. Za nejbezpečnější způsob finančního investování se považuje nákup státních dluhopisů. V České republice však zatím územní samospráva nemá možnost až na výjimky (např. v případě povodňových dluhopisů) nakupovat státní cenné papíry. Obce v minulých letech využívaly k obchodování s cennými papíry; i těch, které dříve nakoupily; většinou specializované firmy. Za zprostředkování těchto obchodů se musí však platit, což snižuje výnos z těchto cenných papírů. [11]

Územní samospráva může své dočasně volné finanční prostředky ukládat na účty termínovaných vkladů u peněžních ústavů. Úroky z těchto vkladů v posledních letech značně klesly, takže toto zhodnocení je velmi nízké. To však předpokládá kvalitní krátkodobé plánování příjmů a výdajů a sledování pokladního plnění příjmů a výdajů rozpočtu. I tento způsob finančního investování může být spojen s určitým rizikem podnikání – pokud obec uloží finanční prostředky u peněžního ústavu, který hospodaří

špatně a zbankrotuje. Tuto skutečnost by mělo brát zastupitelstvo v úvahu při rozhodování a snažit se riziko diverzifikovat. [11]

Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky zpravidla plynou přímo provozovateli. V některých případech plynou přímo do rozpočtů obcí, jestliže obec přímo zajišťuje smíšené veřejné statky pro občany. O výši uživatelského poplatku rozhoduje vždy zastupitelstvo obce. Využívání uživatelských poplatků za smíšené veřejné statky předpokládá možnost téměř přesného měření spotřeby daného veřejného statku. Představuje pak cenu za spotřebu měrné jednotky veřejného statku, který občan užívá. Nelze-li přesně měřit spotřebu veřejného statku, nebo je-li měření spotřeby příliš finančně nákladné a je stanoven zpravidla paušální uživatelský poplatek, má tento charakter daně. [10]

Sankční přijaté pokuty

Jsou obtížně plánovatelné, mají zpravidla charakter doplňkových příjmů, jsou většinou nahodilé a malé. Například obce mohou v rámci přenesené působnosti ukládat pokuty subjektům v tzv. přestupkovém řízení, pokuty za znečišťování veřejných prostranství, za nepořádek apod. Obce je vyměřují za takové chování různých subjektů, které je v rozporu s obecně závaznými předpisy (řeší např. přestupky podle zákona o přestupcích). [10]

Příjmy z mimorozpočtových fondů

To jsou příjmy z jiných, zpravidla účelových peněžních fondů obce. Závisí na tom, zda obec takové fondy zřídila a zda v nich jsou finanční prostředky, kterými se může dotovat vlastní rozpočet obce. [11]

Ostatní příjmy

Mezi tyto příjmy můžeme zahrnout například příjmy ze sdružování finančních prostředků, dary, výnosy ze sbírek apod. Zpravidla nejsou objemově významné. [11]

4. 3. 2. 3 **Dotace**

Obce jsou finančně nesoběstačné a potřebují dodatečné finanční prostředky z rozpočtové soustavy, zejména **ze státního rozpočtu**. Dotace tvoří významnou část příjmů rozpočtu. V České republice není reálná plná ekonomická, tj. i finanční, soběstačnost rozpočtů územní samosprávy. [15]

Protože však obce zajišťují i úkoly v rámci přenesené působnosti, jejichž zabezpečení na ně poručnickým způsobem přenáší stát na základě různých zákonů, musí na jejich financování dostat finanční prostředky ze státního rozpočtu, nebo alespoň zčásti, neboť se většinou jedná o zabezpečení standardní úrovně některých, zejména preferovaných veřejných statků. To je jeden z hlavních důvodů, proč územní samospráva nemůže být finančně soběstačná, proč musí docházet k určitému přerozdělování finančních prostředků v soustavě veřejných rozpočtů při uplatňování principu solidarity. [11]

Obce mohou získávat i účelové **dotace ze státních fondů** a to zpravidla kapitálové povahy. Nejčastěji se jedná o dotace ze SFŽP. Poskytnutí kapitálových dotací z tohoto fondu je zpravidla podmíněno využitím i vlastních finančních prostředků na financování investice. Jde o typ tzv. **podmíněné dotace**.

Pro hospodaření územní samosprávy je důležitý nejen objem poskytovaných dotací, ale i způsob uvolňování dotací z rozpočtové soustavy během rozpočtového období, ovlivňuje totiž plynulost toku příjmů. [10]

4. 3. 2. 4 **Návratné příjmy**

Daňové příjmy přicházejí na příjmový účet rozpočtu obce až v průběhu rozpočtového období, z tohoto důvodu se mohou obce dostat na počátku roku do obtížné finanční situace. Nemají-li své finanční rezervy, např. ve fondu rezerv a rozvoje, jsou nuceny využívat úvěrových prostředků a platit z nich úroky. [7]

Územní samospráva může využívat:

- **krátkodobý úvěr** – na překlenutí dočasného nedostatku vlastních finančních prostředků, se splatností do jednoho roku, resp. do konce rozpočtového (kalendářního) roku;
- **střednědobý úvěr** – se splatností do čtyř, pěti let a
- **dlouhodobý úvěr** – se splatností do deseti let, výjimečně do 15 let na krytí nedostatku vlastních finančních prostředků na financování investic, které bude muset v budoucnu vrátit svým věřitelům. Vedle pravidelných splátek bude muset platit i úrok. Tato situace může významně zatěžovat budoucí výdaje rozpočtu;
- **příjmy z emise obligací** – s emisí cenných papírů jsou spojeny i ostatní náklady emise cenných papírů (např. tisk, zprostředkování emise, apod.), což snižuje čistý výnos z emise;
- **návratné půjčky od jiných subjektů** – např. z rozpočtové soustavy také návratné finanční výpomoci, např. ze státního rozpočtu nebo ze státních fondů, nebo rozpočtu jiné obce, z rozpočtu kraje, a to buď bezúročně, nebo v případě půjček např. ze SFŽP úročené nízkým úrokem. I poskytnutí návratné finanční výpomoci na financování investic, je podmínováno finanční spoluúčástí příjemce dotace, tzn. využitím určitého podílu vlastních příjmů rozpočtu obce na financování zamýšlené investice. Pravidla pro poskytování a splácení finančních výpomocí upravují zákony o rozpočtových pravidlech²⁵. [10]

Střednědobé a dlouhodobé úvěry jsou účelové a zpravidla určené na investice. Úvěr se čerpá zpravidla na základě faktur za provedené investiční práce. O poskytnutí úvěru musí obec žádat peněžní ústav. Využití úvěru, a tudíž zadlužení schvaluje v České republice zastupitelstvo obce. Úvěr se využívá na základě uzavřené úvěrové smlouvy s peněžním ústavem a schváleného umocovacího plánu splácení jistiny i úroků z výdajů rozpočtu obce. Na návratné finanční prostředky od bank není právní nárok, o jejich poskytnutí v konečné fázi rozhoduje oslovená banka. Peněžní ústav poskytuje úvěr proti jistění. Za poskytnutý úvěr se musí příjemce úvěru **zaručit**, a to svými budoucími příjmy,

²⁵ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

ze kterých bude úvěr splácet; svým majetkem, zejména nemovitým²⁶, cennými papíry z portfolia²⁷.

Při zvažování využití střednědobých či dlouhodobých návratných zdrojů proto musí žadatel provést analýzu svého minulého rozpočtového hospodaření a střednědobou až dlouhodobou prognózu budoucího hospodaření, a to na celou uvažovanou dobu splácení úvěru. Tato analýza by měla obci naznačit, kolik finančních prostředků si může půjčit, aby jejich splácení bylo v budoucnu bezproblémové.

Územní samospráva by si měla půjčit návratné finanční prostředky maximálně v takové výši, aby roční dluhová služba byla na úrovni nejnižšího plánovaného kladného přebytku běžného rozpočtu (tzn. rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji), který se plánuje po uvažovanou dobu umořování dluhu.

Návratné finanční prostředky může obce využívat za podmínky, že nebude nárokovat finanční prostředky na státním rozpočtu na splacení úvěru²⁸. V ČR stát neručí za závazky územní samosprávy. Splácení návratných finančních prostředků zatěžuje hospodaření v současnosti i v budoucnosti. Jde o tzv. mezigenerační přerozdělování a splácení půjček, které závisí na době splatnosti návratných zdrojů. V České republice se zatím obcím nepůjčovaly úvěrové prostředky na dobu splatnosti delší než 20 let, tento fakt snižuje nebezpečí mezigeneračního přerozdělování. [11]

²⁶ Ručení nemovitým majetkem je možné tehdy, vlastní-li ho územní samospráva. Důležitá je jeho kvalita a jeho reálné ohodnocení znalcem.

²⁷ tj. cennými papíry, které emitoval jiný subjekt a obec je nakoupila a vlastní je.

²⁸ tzn. že nebude požadovat dotace na umoření dluhu.

5. ZÁKLADNÍ INFORMACE O OBCI HEJNICE

Obec Hejnice se nachází v Libereckém kraji. Je součástí Euroregionu Nisa a mikroregionu Frýdlantsko. Obec byla povýšena na město roku 1917. Plní funkci průmyslově zemědělského centra a vzhledem ke své tradici poutního místa nabízí potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

Nejvyšším orgánem obce je 15 členné zastupitelstvo, které volí ze svých členů starostu, místostarostu a 3 členy rady. Dalším orgánem obce jsou komise – a to komise finanční, kontrolní, životního prostředí, školská a sociální. Zastupitelstvo a rada připravují a schvalují rozpočet obce a na jeho základě společně s komisemi řídí chod obce, jeho majetek a hospodaření. Městský úřad plní úkoly samosprávy, usnesení rady a zastupitelstva, provádí výkon státní správy. Do struktury městského úřadu je začleněn stavební úřad a matriční úřad. V čele městského úřadu stojí starosta obce. Tajemník městského úřadu je nadřazen pracovníkům úřadu, řídí chod a práci úřadu.

V *Tabulce č. 5. 1* je znázorněn vývoj počtu obyvatel v obci Hejnice ve sledovaném období let 2000 – 2006, také míra nezaměstnanosti v obci Hejnice v porovnání s mírou nezaměstnanosti v ČR. Více statistických údajů o dané obci je k nahlédnutí v *Příloze č. 5*.

Tabulka č. 5. 1: Počet obyvatel a míra nezaměstnanosti obce Hejnice, míra nezaměstnanosti v ČR v letech 2000 – 2006.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet obyvatel obce Hejnice	2 689	2 709	2 702	2 751	2 735	2 756	2 756
Míra nezaměstnanosti obce Hejnice v %	10,00	11,22	12,14	14,29	14,01	12,60	12,60
Míra nezaměstnanosti ČR v %	8,80	8,10	7,30	7,80	8,30	7,70	7,70

Zdroj: [13]

Seznam obecně závazných vyhlášek vydaných obcí Hejnice platných k 15. 4. 2006 je uveden v *Příloze č. 6*.

5.1 EUROREGION NISA

Euroregion Nisa vznikl roku 1991 jako první přeshraniční struktura ve střední a východní Evropě a zároveň jako první euroregion vytvořený na české hranici. Z formálního hlediska je euroregion dobrovolným zájmovým sdružením obcí a okresů bez právní subjektivity. Všechny orgány euroregionu působí v rámci právních norem svých zemí.

Euroregion Nisa byl založen za účelem podpory rozvoje příhraničních oblastí ČR, Německa a Polska formou vzájemné spolupráce a to především v otázkách územního plánování, zlepšování životního prostředí, růstu životní úrovně, přeshraniční infrastruktury a turistiky, péče o společné kulturní dědictví, i spolupráce v sociální oblasti.

Členství v Euroregionu Nisa pomohlo obci Hejnice k získání dotace z programu PHARE CBC, vyhlášeného EU pro podporu přeshraniční spolupráce mezi zeměmi EU a sousedními státy, na financování výstavby čistíčky odpadních vod. [19]

5.2 MIKROREGION FRÝDLANTSKO

Mikroregion Frýdlantsko je součástí NUTS II Severovýchod. Zahrnuje svazek 18 obcí, které se nacházejí na území Frýdlantska. Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko (MAS), která vznikla v roce 2004, je současně samostatnou právnickou osobou (občanské sdružení), která spojuje veřejný a soukromý sektor. Charakter území mikroregionu je venkovský a je řazen mezi hospodářsky slabá území, z tohoto důvodu se MAS rozhodla zaměřit další strategii rozvoje mikroregionu na iniciativu LEADER, jejímž cílem je posílení místního ekonomického prostředí a zhodnocení místní produkce. [19]

6. HOSPODAŘENÍ OBCE

6.1 ROZPOČET OBCE

Ve sledovaném období let 2000 – 2006 jsou k analýze plnění rozpočtu obce Hejnice použity Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí sestavené v letech 2000 – 2005 a pro rok 2006 použit Návrh rozpočtu obce Hejnice na rok 2006. [3] [4]

Z níže uvedené *Tabulky č. 6. 1* je zřejmé, že obec Hejnice hospodařila v letech 2001 – 2004 s přebytkovým municipálním rozpočtem. Tyto přebytky hospodaření byly převáděny do rezervního fondu a pohybovaly se v rozmezí 897 – 6 404 tis. Kč. Z rezervního fondu byly hrazeny deficitní zůstatky rozpočtu v letech 2000 (1 941 tis. Kč) a 2005 (10 437 tis. Kč), které vznikly především z důvodu investičních akcí obce.

Pro rok 2006 je rozpočet schválen jako deficitní (9 863 tis. Kč). Schodek rozpočtu bude financován z rezervního fondu obce. Deficit je opět způsoben investičními akcemi obce Hejnice.

Tabulka č. 6. 1: Vývoj rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Položka/Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Příjmy	32 848	30 207	47 602	48 575	51 980	67 451	34 320
Výdaje	34 789	29 310	43 037	44 887	45 576	77 888	44 183
Saldo	-1 941	897	4 565	3 688	6 404	-10 437	-9 863
Financováno	1 941					10 437	9 863

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

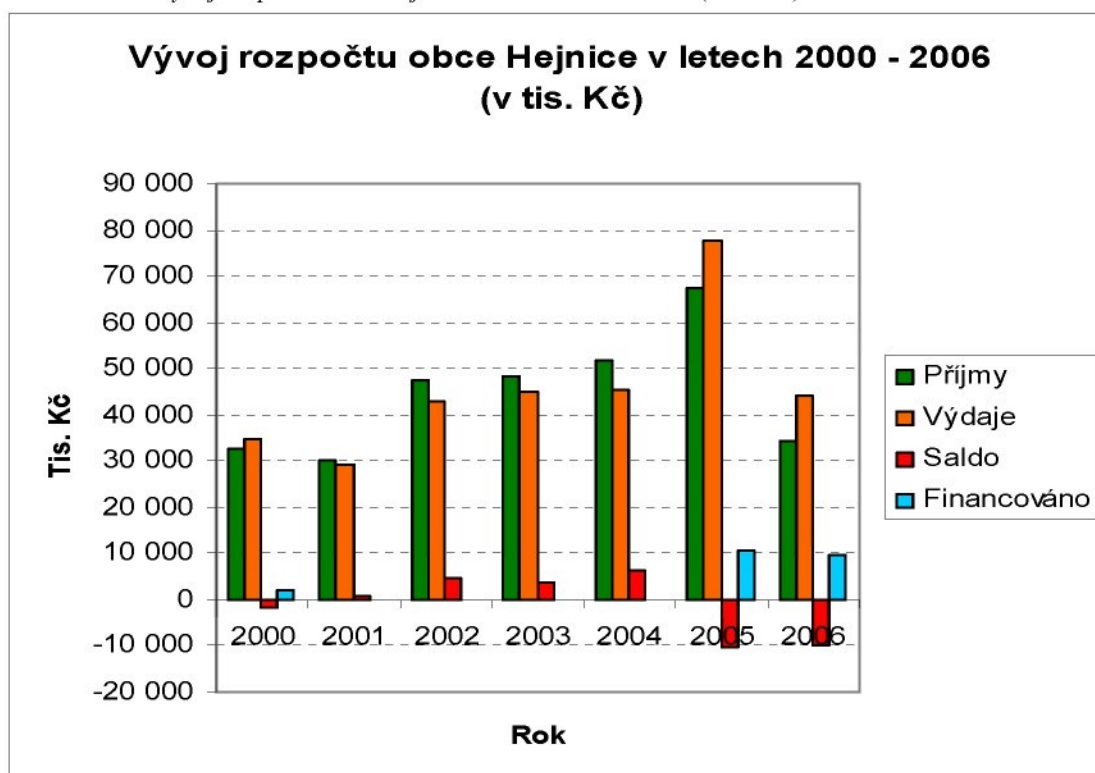
Situace hospodaření obce Hejnice v letech 2000 – 2006 je také zobrazena na *Obrázku č. 6. 1*, kde můžeme sledovat celkový vývoj finančních prostředků tvořících příjmy a výdaje rozpočtu. V roce 2000 přesáhl rozpočet částku 30 mil. Kč. V roce 2001 došlo k poklesu příjmů a tedy i výdajů na hranici 30 mil. Kč. V letech 2002, 2003 a 2004 se rozpočet města Hejnice pohyboval v rozmezí 40 až 50 mil. Kč. K velkému nárůstu

příjmů i výdajů došlo v roce 2005 - a to v případě příjmů k částce téměř dosahující 70 mil. Kč a v případě výdajů téměř 80 mil. Kč.

V roce 2006 je rozpočet schválen s příjmy téměř 35 mil. Kč. Tato částka nezahrnuje finanční prostředky na výstavbu bytových jednotek, které jsou podmíněny získáním státní dotace z SFRB. Výdaje rozpočtu v roce 2006 přesahují příjmy o téměř 10 mil. Kč.

Obec Hejnice není zatížena žádnými návratnými finančními prostředky (tj. úvěry, půjčkami). Tato skutečnost má pozitivní vliv na její hospodaření, obec není zadlužena. Na účtu peněžních prostředků disponuje částkou 30 mil. Kč, která byla vytvořena efektivním hospodařením obce od roku 1989. Obec byla schopna ušetřit ročně 2 mil. Kč z přidělených daňových příjmů.

Obrázek č. 6. 1: Vývoj rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

6.2 ANALÝZA PŘÍJMŮ ROZPOČTU OBCE HEJNICE

Příjmy obecního rozpočtu vymezují prostor pro uskutečňování záměrů obce. K analýze příjmů rozpočtu obce Hejnice jsou pro sledované období let 2000 – 2006 použity Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí sestavené v letech 2000 – 2005 a pro rok 2006 použit Návrh rozpočtu obce Hejnice na rok 2006. [3] [4]

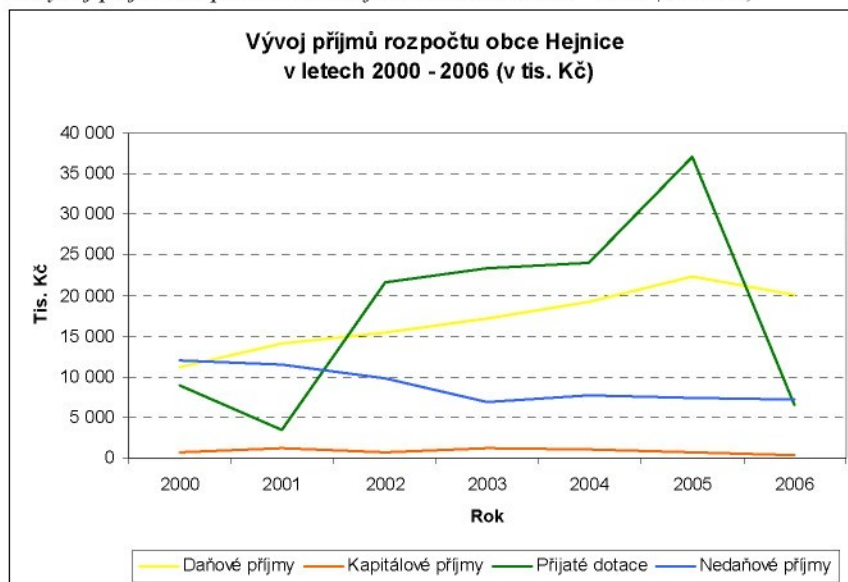
Z Tabulky č. 6. 2, Obrázku č. 6. 2 a Obrázku č. 6. 3 můžeme vyvozovat určité základní trendy získávání příjmů do rozpočtu obce ve sledovaném období let 2000 - 2006.

Tabulka č. 6. 2 : Vývoj příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Daňové příjmy	11 159	14 092	15 518	17 103	19 176	22 292	20 163	119 503
Kapitálové příjmy	671	1 131	628	1 274	1 109	742	351	5 906
Přijaté dotace	8 938	3 430	21 662	23 273	24 053	37 044	6 601	125 001
Nedaňové příjmy	12 080	11 554	9 794	6 925	7 642	7 373	7 205	62 573
Celkem	32 848	30 207	47 602	48 575	51 980	67 451	34 320	312 983

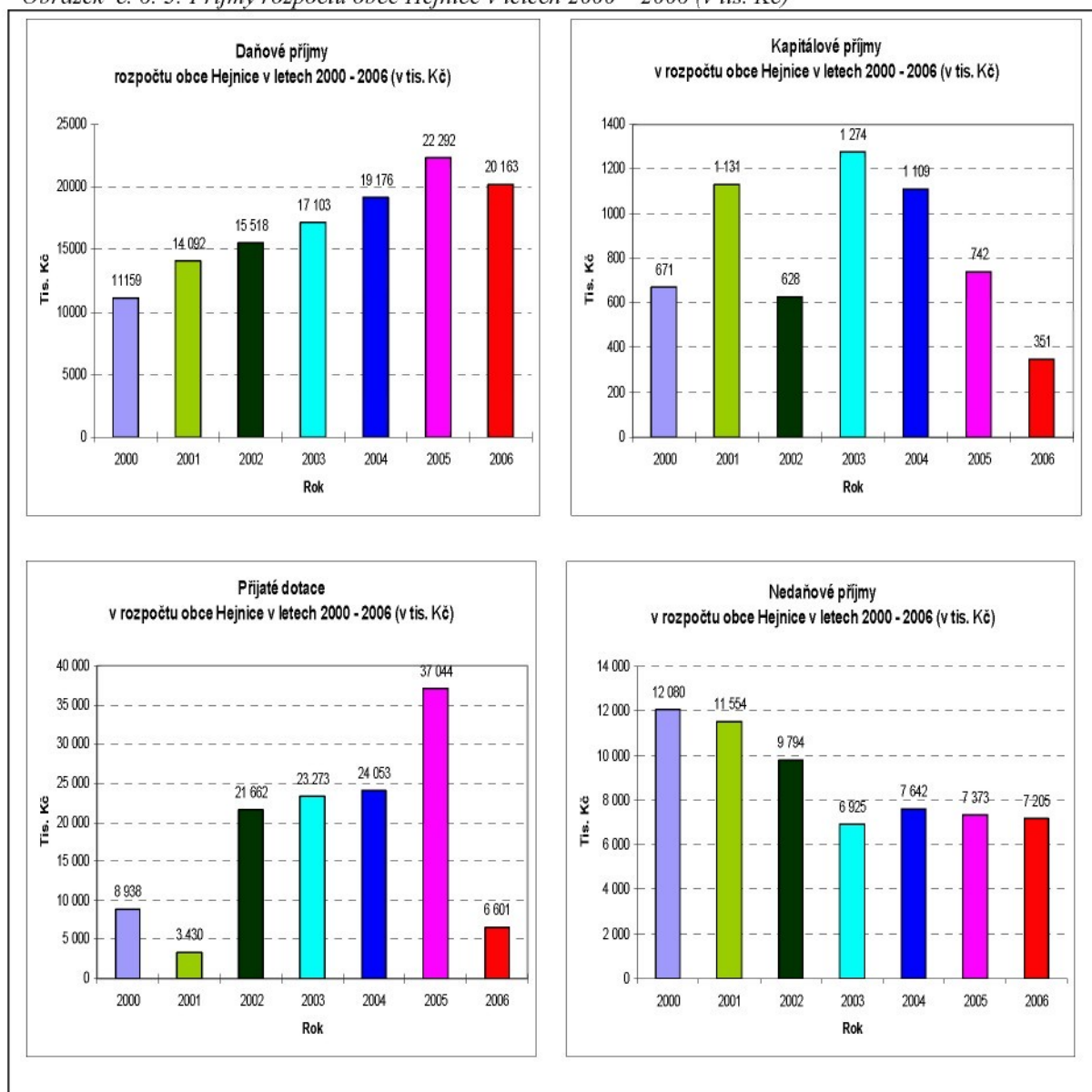
Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Obrázek č. 6. 2: Vývoj příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Obrázek č. 6. 3: Příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Výše **daňových příjmů** je závislá na druhu daní a jejich rozpočtovém určení²⁹. Svěřené daně, např. daň z nemovitosti, plynou v celé výši do rozpočtu obce. U sdílených daní, např. u daně z příjmu fyzických osob (DPFO) ze závislé činnosti či daně z příjmu právnických osob (DPPO), získává obec pouze podíl z celkového výnosu těchto daní. Rozpočtové určení daní se v průběhu sledovaného období let 2000 – 2006 změnilo celkem dvakrát, a to v roce 2001 a 2002 (viz *Příloha č. 3*). Daňové příjmy tvoří 38 % z celkových příjmů rozpočtu obce Hejnice. Jejich výše je v průběhu sledovaného období let 2000 – 2006 rostoucí průměrně o 10 % ročně. Výjimkou je rok 2001, kdy vstoupil v platnost

zákon č. 243/2000 Sb.²⁹, což vedlo k růstu daňových příjmů o 26 % ve srovnání s rokem 2000. Změna rozpočtového určení daní v roce 2002 neměla na přírůstek daňových příjmů žádný vliv. Prudký nárůst objemu daňových příjmů mezi lety 2004 a 2005 je také připisován novele zákona č. 235/2004 Sb, o dani z přidané hodnoty, v jejímž důsledku došlo k zvýšení celostátního výnosu z této daně. V roce 2006 však dochází k poklesu daňových příjmů a to o 10 % v porovnání s rokem 2005. Lze se domnívat, že tato skutečnost je způsobena odhadem nižšího celostátního výnosu daní.

Kapitálové příjmy tvoří pouze 2 % z celkových příjmů rozpočtu obce Hejnice a jejich vývoj ve sledovaném období kolísá v závislosti na hospodaření s majetkem obce. V průběhu sledovaného období let 2000 – 2006 prodala obec Hejnice majetek v celkové hodnotě téměř 6 mil. Kč. Tato hodnota je však v porovnání s ostatními skupinami příjmů téměř zanedbatelná.

Nedaňové příjmy obce Hejnice reprezentují 20 % celkových příjmů rozpočtu obce. Tyto příjmy jsou tvořeny příjmy z vlastní činnosti a příjmy z pronájmu majetku. Ve sledovaném období došlo k poklesu nedaňových příjmů a to nejvíce do roku 2003. Tato skutečnost byla způsobena ve větší míře poklesem příjmů z vlastní činnosti, došlo však i ke snížení příjmů z pronájmu majetku. V roce 2004 se nedaňové příjmy zvýšily o 10 %. Toto zvýšení odráží nárůst příjmů z pronájmu majetku. V roce 2005 daňové příjmy opět klesly, nikoli však tak dramaticky jako v prvních letech. Pro rok 2006 jsou zatím nedaňové příjmy nižší než v roce 2005. Výše těchto příjmů se však může v průběhu roku 2006 měnit v závislosti na skutečném vývoji aktivit obce.

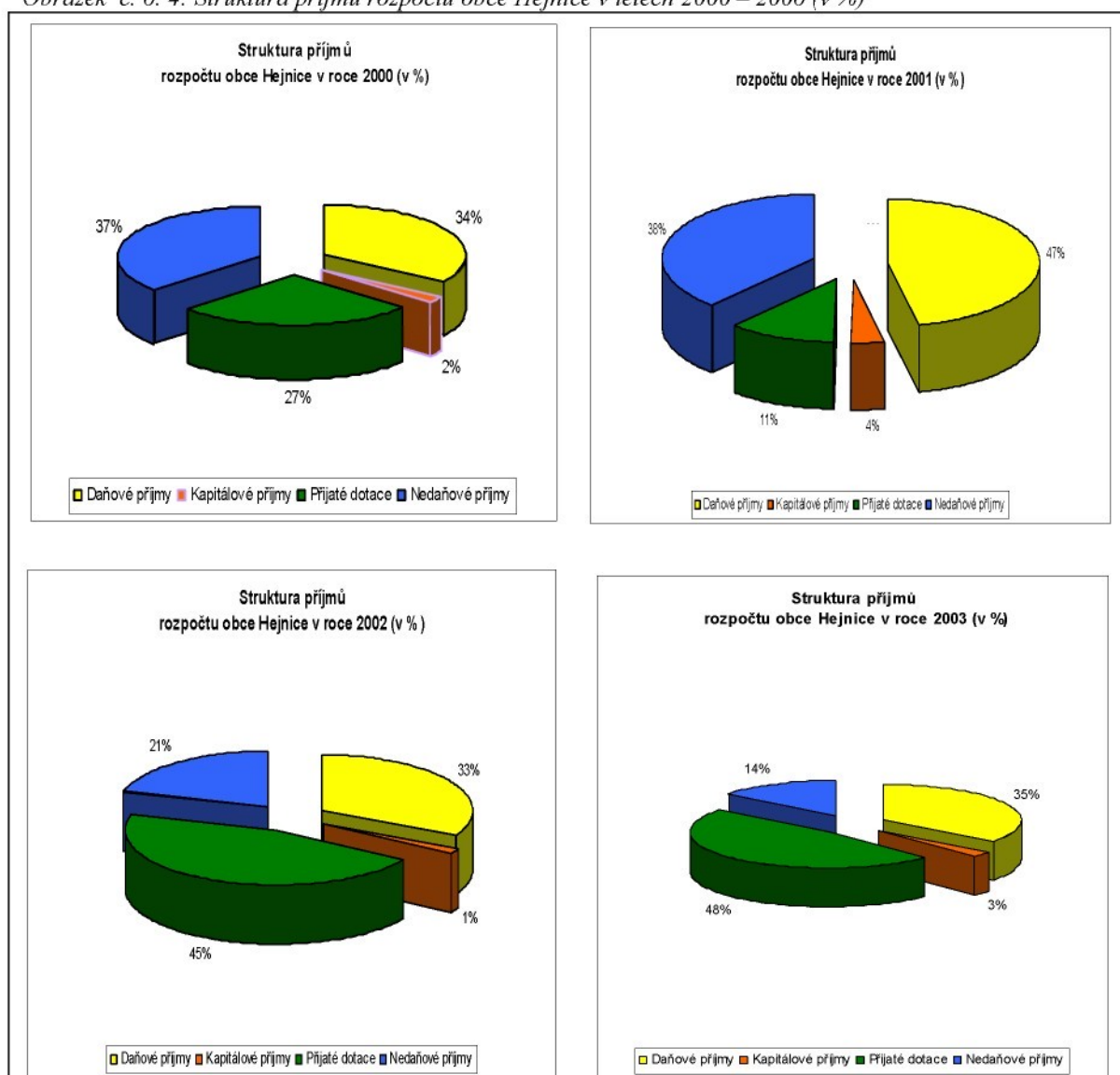
Přijaté dotace jsou nejvíce zastoupenou skupinou příjmů rozpočtu obce, a to 40 %. Je nutné podotknout, že výše dotací je v jednotlivých letech závislá především na celkové ekonomické situaci ČR, na regionální politice ČR, na počtu obyvatel obce, počtu žáků navštěvujících ZŠ a MŠ, vývoji nezaměstnanosti, apod. Na základě těchto skutečností se odvíjí neinvestiční dotace směřované do rozpočtu obce. Objem přijatých dotací je také ovlivněn investičními akcemi obce Hejnice v letech 2000 – 2006. Podíl přijatých dotací na celkových příjmech obce má až do roku 2005 vzestupnou tendenci, s výjimkou roku 2001,

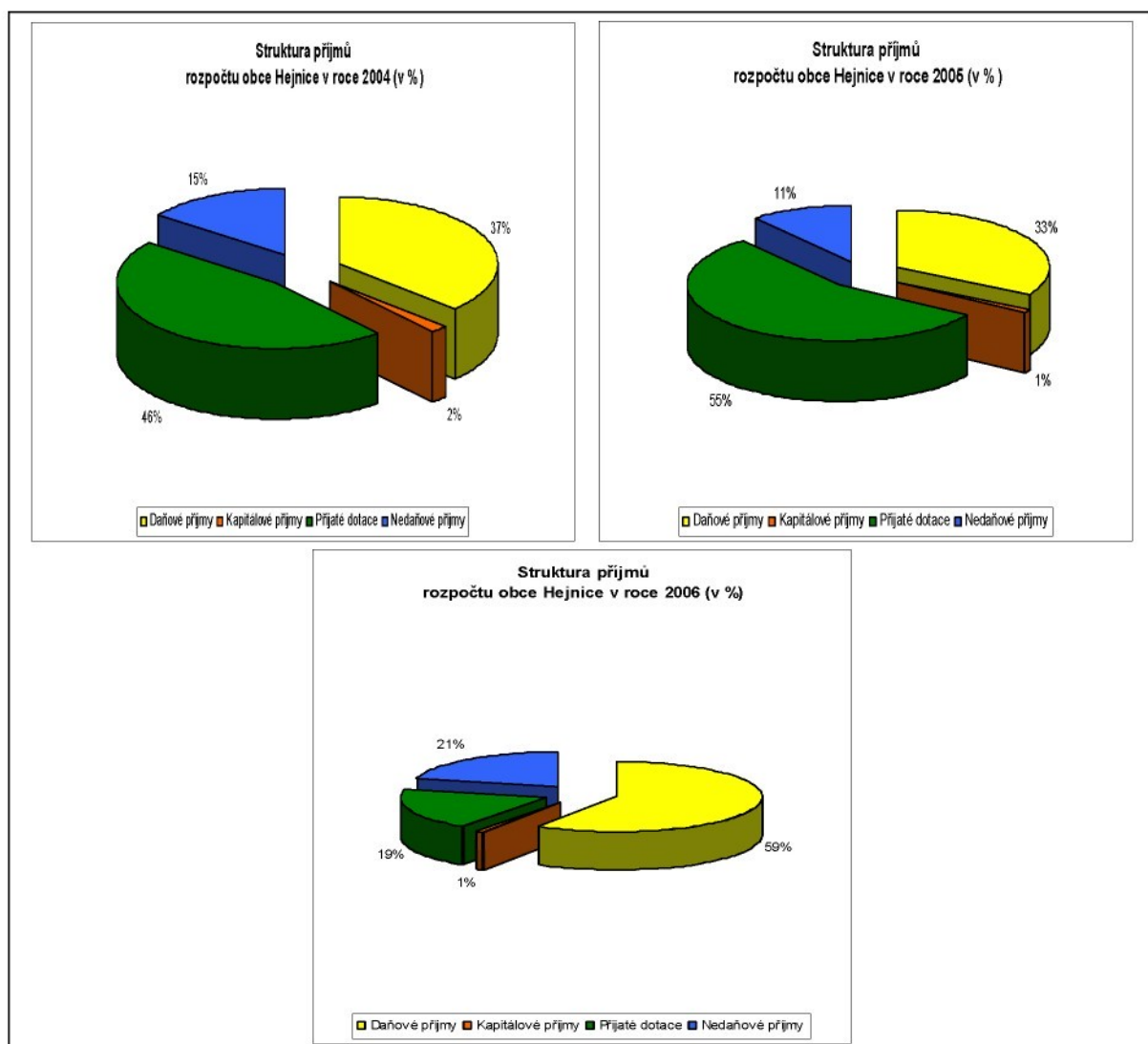
²⁹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávním celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

v roce 2006 však tento podíl prudce klesá. Pro své záměry v roce 2005 získala obec největší množství přijatých dotací v celkové hodnotě přesahující 37 mil. Kč. Tyto prostředky byly z více než 90 % určeny na investiční aktivity obce (viz *Obrázek č. 6. 9* na straně 70). V roce 2006 dochází k prudkému poklesu objemu přijatých dotací do rozpočtu obce Hejnice. Tato skutečnost je způsobena menším objemem investičních akcí v porovnání s předchozími roky a také tím, že jsou v *Tabulce č. 6. 2* pro rok 2006 zahrnuty pouze příslibené dotace.

Obrázek č. 6. 4 zobrazuje strukturu skupin příjmů rozpočtu obce Hejnice v jednotlivých letech sledovaného období 2000 – 2006.

Obrázek č. 6. 4: Struktura příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Struktura příjmů rozpočtu obce Hejnice byla v roce 2000 tvořena 37 % podílem nedaňových příjmů, dále 34 % podílem daňových příjmů, který byl následován 27 % podílem přijatých dotací a 2 % podílem kapitálových příjmů. V roce 2001 převládaly v příjmech rozpočtu obce 47 % podílem daňové příjmy, následované 35 % podílem nedaňových příjmů, 11 % podílem přijatých dotací a 4 % podílem kapitálových příjmů. V roce 2002 se přijaté dotace podílely na celkových příjmech rozpočtu obce 45 %, daňové příjmy 33 %, nedaňové příjmy 21 % a kapitálové příjmy 1 %. Skladba příjmů rozpočtu obce zůstala v letech 2003 - 2005 ve stejném rozložení i v podobném procentuálním rozdělení jako v roce 2002. V roce 2006 se předpokládá nejvyšší podíl daňových příjmů (59 %), dále podíl nedaňových příjmů (21 %), přijatých dotací (19 %) a kapitálových příjmů (1 %). Pokud bude obci přidělena dotace ze SFRB, budou mít přijaté dotace druhý

nejvyšší procentuální podíl na celkových příjmech rozpočtu obce, hned za daňovými příjmy.

Pro lepší pochopení uvedených trendů je nutné podrobněji analyzovat jednotlivé skupiny příjmů rozpočtu obce Hejnice, jejich výhody a nevýhody pro hospodaření obce. Tato analýza je náplní následujících subkapitol.

6. 2. 1 Daňové příjmy

Daňové příjmy představují velmi významnou položku příjmové strany rozpočtu obce. Jejich výše i podíl na celkových příjmech se odvíjí od druhu daní a jejich rozpočtového určení²⁹. Ve sledovaném období let 2000 – 2006 byly daňové příjmy tvořeny těmito daněmi: daní z přidané hodnoty (DPH), DPFO, DPPO a daní z nemovitosti. Daňové příjmy také zahrnovaly správní a soudní poplatky (SSP) a poplatky vybírané na základě místních vyhlášek³⁰ (ODPI). V *Příloze č. 3* jsou uvedeny změny v rozpočtovém určení daní ve sledovaném období let 2000 – 2006.

V *Tabulce č. 6. 3* je zaznamenán vývoj daňových příjmů obce Hejnice v letech 2000 - 2006. Na *Obrázku č. 6. 5* je znázorněn procentuální podíl jednotlivých položek daňových příjmů na celkových daňových příjmech v jednotlivých letech.

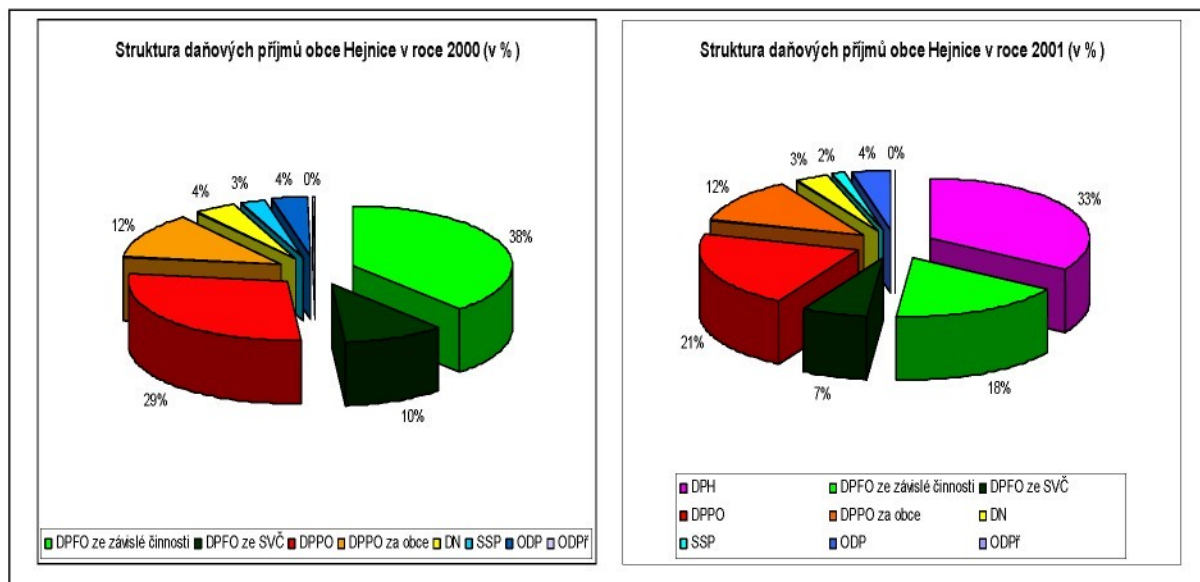
³⁰ seznam obecně platných vyhlášek obce Hejnice je obsahem *Přílohy č. 6*.

Tabulka č. 6. 3: Daňové příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Položka / Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
DPH	0	4 760	5 069	5 392	5 845	6 883	6 140	34 089
DPFO ze závislé činnosti	4 292	2 518	3 309	4 073	3 734	3 984	3 669	25 579
DPFO ze SVČ	1 122	951	691	949	1 146	2 926	2 000	9 785
DPFO z kapitálových výnosů	0	0	0	0	252	212	250	714
DPPO	3 187	2 930	3 269	3 065	3 965	4 374	4 000	24 790
DPPO za obce	1 378	1 704	1 074	1 067	1 282	1 128	1 400	9 033
Daň z nemovitosti	453	475	491	455	458	526	450	3 308
Správní a soudní poplatky	305	216	276	335	458	330	302	2 222
Ostatní daně a poplatky	405	521	1 334	1 763	2 035	1 928	1 952	9 938
Ostatní daňové příjmy	17	17	5	4	1	1	0	45
Celkem	11 159	14 092	15 518	17 103	19 176	22 292	20 163	119 503

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Obrázek č. 6. 5: Struktura daňových příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v %)

Response Category	Percentage
Strongly Agree	33%
Agree	21%
Disagree	21%
Strongly Disagree	0%
Don't Know	4%
Other	0%
Other	21%
Other	7%
Other	3%
Other	2%
Other	9%

Response Category	Percentage
Strongly Agree	31%
Agree	24%
Neutral	18%
Disagree	6%
Strongly Disagree	0%
Don't Know	6%
Other	0%
Other	3%
Other	10%
Other	2%
Other	6%

The figure consists of two 3D pie charts. The left chart, titled 'How often do you use the Internet?', shows the following distribution: 21% (red), 7% (yellow), 2% (orange), 2% (light blue), 11% (dark blue), 1% (purple), and 6% (green). The right chart, titled 'How often do you use the Internet?', shows the following distribution: 31% (pink), 19% (green), and 0% (black).

The figure consists of two 3D pie charts. The left chart, titled 'How often do you use the Internet?', shows the following distribution: 20% (red), 13% (dark green), 1% (purple), 1% (dark blue), 5% (orange), 2% (yellow), 1% (light blue), and 9% (medium blue). The right chart, titled 'How often do you use the Internet?', shows the following distribution: 31% (pink), 18% (green), and 0% (white).

The figure consists of two 3D pie charts. The left chart, titled 'How often do you use the Internet?', shows the following distribution: 20% (red), 10% (blue), 7% (orange), 2% (yellow), 1% (green), 1% (purple), and 0% (dark green). The right chart, titled 'How often do you use the Internet?', shows the following distribution: 31% (pink), 18% (green), and 10% (purple).

60

DPH patří mezi sdílené daně³¹ a stala se součástí rozpočtového určení daní od roku 2001. Mezi daňovými příjmy v rozpočtu obce Hejnice má významné postavení – představuje více než 30 % z celkových daňových příjmů. Obecní podíl z 20,59 % celostátního výnosu je závislý na počtu obyvatel obce a na její velikostní kategorii. V průběhu sledovaného období došlo k ročnímu růstu objemu této sdílené daně o 6 % v letech 2001 – 2004. 18 % nárůst v roce 2005 byl způsoben novelou zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Dopady novely tohoto zákona se projevují v příjmové i výdajové části obecního rozpočtu³². V příjmové části se nárůst výnosů DPH projevil růstem podílu této sdílené daně. Rozhodující část sazeb DPH se však zvýšila z 5 % na 19 %, což se projevilo zejména v cenách investičních prací i v cenách nákupů materiálů a dodávek. Pro rok 2006 je podíl na této sdílené dani o 11 % nižší než v roce 2005.

DPFO ze závislé činnosti je také sdílená daň a v rozpočtu obce Hejnice zaujímá druhý nejvyšší podíl z celkových daňových příjmů, které plynou do rozpočtu této obce. Změna rozpočtového určení daní v roce 2001, která rozdělila výnos sdílených daní pouze podle počtu obyvatel a velikostní kategorie obce bez ohledu na ekonomickou aktivitu, přinesla obci Hejnice snížení objemu této sdílené daně o 41 %. Po změnách v rozpočtovém určení daní v roce 2002, kdy byl zohledněn počet zaměstnanců v obci, vzrostl objem této daně o 23 %. Následující roky však zaznamenaly pokles této sdílené daně, lze se domnívat, že v důsledku nižšího celostátního DPFO ze závislé činnosti.

DPFO ze samostatně výdělečné činnosti (SVC) je další sdílenou daní a v celkových daňových příjmech rozpočtu obce Hejnice má ve sledovaných letech průměrně podíl 11 %. V roce 2001 byl změnou rozpočtového určení daní dosažen stejný

³¹ Celostátní výnos je podle zákona o rozpočtovém určení daní rozdělen mezi státní rozpočet a rozpočty místní. Poměr v jakém se jednotlivé obce podílejí na uvedeném výnosu je stanoven vyhláškou ministerstva financí.

³² Na rozpočet obce má z hlediska novely zákona o DPH vliv změna výše celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty. Tím dochází ke změně výše objemu peněžních prostředků, které z výnosu DPH plynou do jednotlivých místních rozpočtů. Na výši celostátního výnosu DPH mají vliv zejména tyto skutečnosti: přesun některých druhů zboží a služeb ze snížené (5 %) do základní sazby (19 %), snížení základní sazby z 22 % na 19 % a snížení limitu pro povinnou registraci osob povinných k dani jako plátců daně z přidané hodnoty. Výši výnosu každé daně, tedy i DPH, lze ovlivňovat zejména prostřednictvím změny sazby daně, ovšem i cestou změny ostatních prvků daňové právního vztahu, tj. předmětu daně, subjektů daně, příp. osvobození od daně apod. Tyto nástroje však nepatří do daňové pravomoci obce, ale státu.

efekt jako u DPFO ze závislé činnosti. Objem daně se snížil o 15 % ve srovnání s rokem 2000. Rok 2002 přinesl další snížení o 27 %. Od tohoto roku byl však objem této sdílené daně rostoucí o téměř 40 %. Tento růst byl způsoben změnou v rozpočtovém určení daní, který vyčlenil 30 % z celostátního výnosu DPFO ze SVČ pro obce podle bydliště podnikatele a zároveň ze 60 % celostátního výnosu 20,59 % do rozpočtů obcí. V roce 2005 byl nárůst dokonce o 155 % ve srovnání s rokem 2004. Tato skutečnost byla způsobena zvýšením počtu osob, které provozují SVČ a mají bydliště v obci Hejnice. Pro rok 2006 byla stanovena částka o 31 % nižší než v roce 2005, která se však může v průběhu roku měnit v závislosti na podnikatelských aktivitách fyzických osob v obci Hejnice.

DPFO z kapitálových výnosů se stala součástí rozpočtového určení daní v roce 2004, představuje však pouze malý příjem do rozpočtu obce – 1 % z celkových daňových příjmů obce.

DPPO měla v roce 2000 téměř 30 % podíl z celkových daňových příjmů rozpočtu obce Hejnice. Tento podíl se v dalších letech sledovaného období snížil až na 20 %. Lze se domnívat, že tato skutečnost byla způsobena přiřazením příjmů z DPH do sdílených daní. Vývoj podílu na DPPO je závislý na počtu obyvatel a na velikostní kategorii obce a ve sledovaném období byl většinou rostoucí.

DPPO za obce je svým způsobem fiktivní položkou. Obec si tuto daň platí sama sobě. Její výše je tedy obsažena jak v příjmech, tak i ve výdajích rozpočtu obce.

Daň z nemovitosti (DN) patří mezi svěřené daně³³. V celkových daňových příjmech rozpočtu obce Hejnice však představuje pouze 2 – 3 % podíl. Skutečnost, že je tento podíl takto nízký, lze objasnit tím, že obec disponuje poměrně rozsáhlým bytovým fondem obce. Objem ročních prostředků získaných prostřednictvím daně z nemovitosti je ve sledovaném období let 2000 – 2006 téměř neměnný.

Správní a soudní poplatky (SSP) jsou poplatky vybírané obcí za provedené úkony v přenesené působnosti obce – matriční poplatky, poplatky vybírané stavebním úřadem, správní poplatky za kácení stromů a poplatky za povolení hracích automatů.

³³ plynou v celé výši do rozpočtu obce.

Výnos z těchto poplatků představuje 2 % podíl na celkových daňových příjmech rozpočtu obce. Obec také získává ze SR příspěvek na přenesený výkon státní správy.

Ostatní daně a poplatky (ODPl) jsou daňové příjmy, které může obec přímo ovlivňovat svými obecními vyhláškami, v mnoha případech této možnosti plně nevyužívá. V obci Hejnice jsou to poplatky za rekreační pobyt, z ubytovací kapacity, ze psů, z užívání veřejného prostranství, za provozovaný hrací přístroj a poplatek za komunální odpad, apod. V letech 2000 a 2001 představoval podíl těchto poplatků na celkových daňových příjmech obce Hejnice 4 %. Od roku 2002 se tento podíl zvýšil na 10 %. Toto zvýšení je způsobeno vyšší cenou poplatku za komunální odpad a také poplatkem za provozovaný hrací automat, které jsou zároveň nejvýnosnějšími poplatky. Nejméně výnosnými jsou poplatky z ubytovací kapacity a za rekreační pobyt. Je nutné poznamenat, že objem těchto poplatků je možno navýšit rozvojem cestovního ruchu a propagací obce.

Ostatní daňové příjmy (ODP) obsahují např. poplatky za znečištění životního prostředí a představují nepatrný podíl na celkových daňových příjmech.

Na závěr této podkapitoly je vhodné zmínit se o celkových dopadech změn rozpočtového určení daní na obec Hejnice a také o systému, kterým obec tyto prostředky získává.

Rozpočtové určení daní se změnilo v roce 2001 a v roce 2002 (viz *Příloha č. 3*). Změna rozpočtového určení daní znamenala pro obec Hejnice více daňových příjmů prostřednictvím sdílených daní, významným je především podíl na DPH, který tvoří stěžejní daňový příjem rozpočtu obce. Objem sdílených daní, které připadají obci Hejnice je posílán prostřednictvím finančního úřadu na bankovní účet této obce každý měsíc. Výše podílu pro obec z celostátního výnosu se rozpočtuje především podle skutečnosti předcházejícího roku a také na základě makroekonomických ukazatelů, které jsou poskytovány krajským úřadem.

6. 2. 2 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy tvoří pouze 2 % z celkových příjmů rozpočtu obce Hejnice. Tyto příjmy se skládají z příjmů z prodeje pozemků, z prodeje ostatních nemovitostí, ostatního majetku a cenných papírů. Představují jednorázový zdroj příjmů rozpočtu obce. Jejich výnos je zpravidla určen na financování kapitálových výdajů, tzn. investic, kdy se jedna forma kapitálu přelévá do jiné formy kapitálu.

Je nutné zdůraznit, že kapitálové příjmy by neměly být využívány ke krytí běžných výdajů, dochází tím k vnitřnímu zadlužování obce. Pokud si obec ponechá majetek ve svém vlastnictví, lze ho pronajímat a do obecního rozpočtu tak plynou dlouhodobě pravidelné příjmy z tohoto pronájmu.

V *Tabulce č. 6. 4* je zachycen vývoj kapitálových příjmů v letech 2000 – 2006. Tento vývoj i struktura kapitálových příjmů je také pro větší názornost zobrazena na *Obrázku č. 6. 6*.

Tabulka č. 6. 4: Kapitálové příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč).

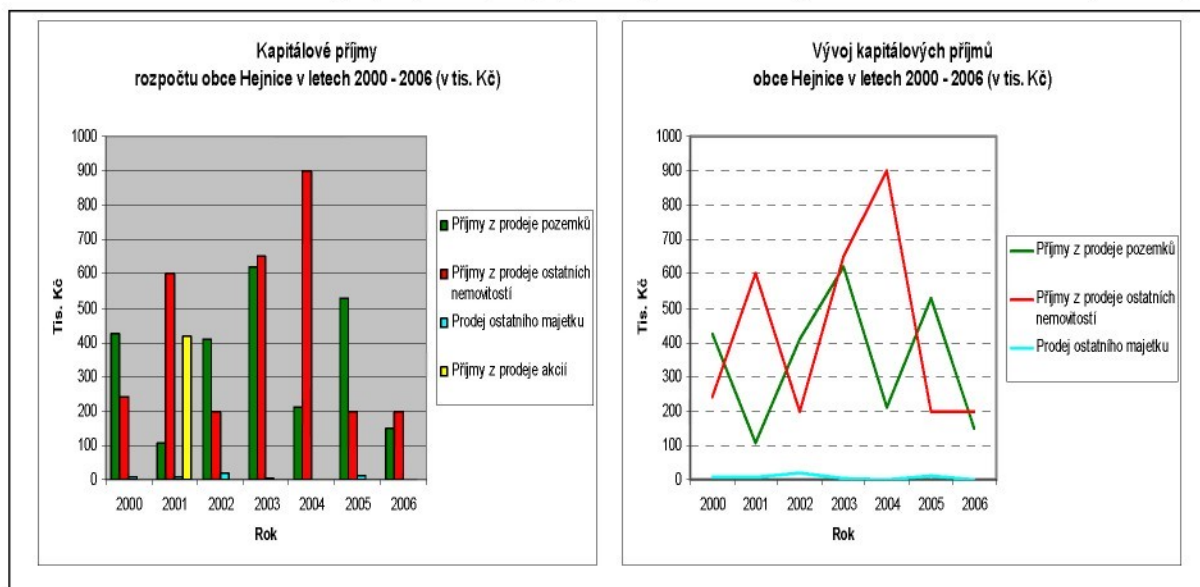
Položka / Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Příjmy z prodeje pozemků	425	109	409	621	209	530	150	2 453
Příjmy z prodeje ostatních nemovitostí	240	600	200	650	900	200	200	2 990
Prodej ostatního majetku	6	6	19	3	0	12	1	47
Příjmy z prodeje akcií	0	416	0	0	0	0	0	416
Celkem	671	1 131	628	1 274	1 109	742	351	5 906

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Ve sledovaném období vývoj kapitálových příjmů kolísá v závislosti na hospodaření s majetkem obce. Obec Hejnice kapitálových příjmů příliš nevyužívá. Ve sledovaném období let 2000 - 2006 bylo důvodem především zabezpečování investičních aktivit dotacemi od SFŽP a SFRB. Obec prodala majetek v celkové hodnotě téměř 6 mil. Kč. Největší část kapitálových příjmů obce Hejnice tvořil příjem z prodeje nemovitostí a to podílem 50 % z celkových kapitálových příjmů. Další významnou položkou byly příjmy plynoucí z prodeje pozemků, představující 41 % z celkových kapitálových příjmů. Zbývající část, tj. 9 %, tvořily příjmy z prodeje ostatního majetku a příjmy z prodeje akcií. Obec využila obchodování s cennými papíry pouze v roce 2001, kdy odprodala akcie

České spořitelny, a. s.. Lze konstatovat, že právě v oblasti obchodů s cennými papíry se však nachází potencionální možnost navyšování příjmů rozpočtu obce Hejnice.

Obrázek č. 6. 6: Struktura a vývoj kapitálových příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

6. 2. 3 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy zahrnují příjmy z vlastní činnosti a příjmy z pronájmu majetku.

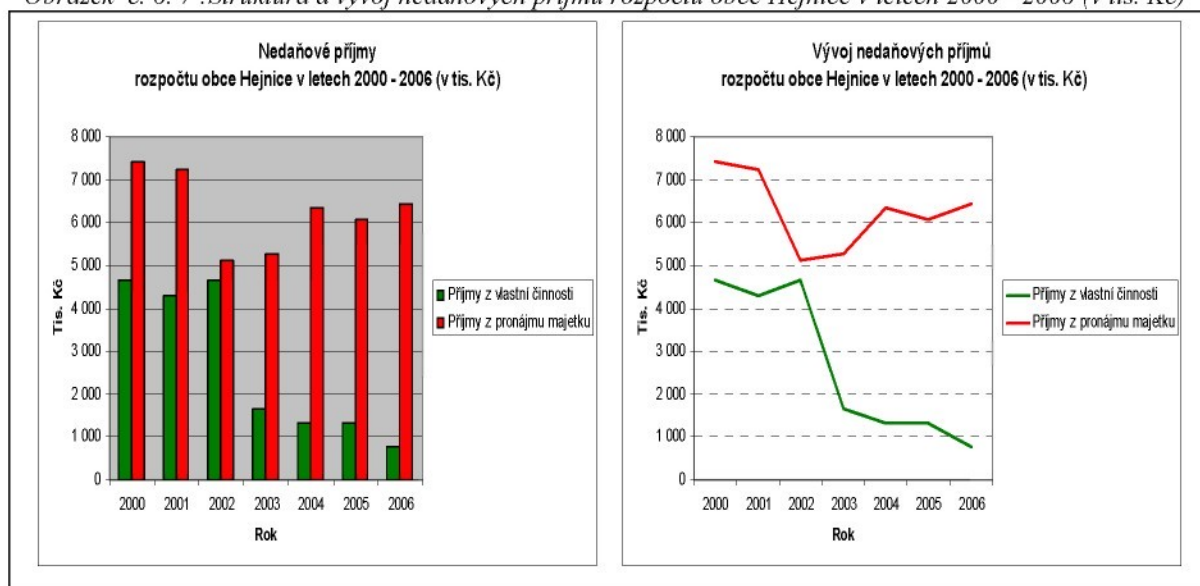
Vývoj těchto příjmů rozpočtu obce Hejnice je znázorněn v *Tabulce č. 6. 5. Obrázek č. 6. 7* znázorňuje jak strukturu nedaňových příjmů tak i jejich vývoj ve sledovaném období let 2000 - 2006.

Tabulka č. 6. 5: Nedaňové příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Položka / Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Příjmy z vlastní činnosti	4 665	4 306	4 665	1 662	1 310	1 316	775	18 699
Příjmy z pronájmu majetku	7 415	7 248	5 129	5 263	6 332	6 057	6 430	43 874
Celkem	12 080	11 554	9 794	6 925	7 642	7 373	7 205	62 573

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Obrázek č. 6. 7 : Struktura a vývoj nedaňových příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 - 2006 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [17], [18]

Příjmy z vlastní činnosti tvoří pouze 6 % z celkových příjmů a 30 % hodnoty nedaňových příjmů rozpočtu obce Hejnice. Tyto příjmy jsou tvořeny příjmy z provozu kina (vstupné a pronájem prostor), příjmy místní knihovny (čtenářské poplatky, poplatky za užívání internetu), příjmy z pronájmu kulturního zařízení, příjmy ze služeb poskytovaných městským úřadem (kopírování, hlášení místním rozhlasem, svatební obřad, prodej místního zpravodaje), provoz skládky, provoz hřbitovů, příjmy z úroků běžných účtů obce, apod. Do roku 2002 byl vývoj těchto příjmů téměř neměnný - pokles o 8 % a opětovný nárůst o stejné procento v letech 2000 – 2002. Poté však došlo k poklesu těchto příjmů o 36 % a v následujících letech 2004 a 2005 o dalších 21 %. Předpokládaný příjem z vlastní činnosti pro rok 2006 je opět o více než polovinu nižší v porovnání s rokem 2005. Důvodem tohoto vývoje je pravděpodobně předběžný odhad těchto příjmů. V průběhu roku je možné, že se částka navýší. Z Obrázku č. 6. 7 je patrné, že příjmy z vlastní činnosti dosahovaly nejvyšších hodnot v letech 2000 – 2002, kdy byly jejich součástí i příjmy související s provozem ZŠ a MŠ.

Příjmy z pronájmu majetku představují 14 % z celkových příjmů rozpočtu obce Hejnice a 70 % podílu nedaňových příjmů. Jedná se především o pronájem bytových jednotek, nebytových prostor a pozemků ve vlastnictví obce. V prvních třech sledovaných letech objem těchto příjmů klesal, v roce 2002 dokonce o 30 % v porovnání s předchozím

rokem. V následujících dvou letech se tyto příjmy zvyšovaly celkově o 20 %, což bylo způsobeno růstem počtu obyvatel a také nárůstem zájmu o pronájem nebytových prostor. V roce 2005 došlo k mírnému poklesu příjmů z pronájmu majetku o 4 %. Pro rok 2006 se předpokládá nárůst těchto příjmů o téměř 6 % v porovnání s rokem 2005. Tento nárůst je přisuzován navýšení bytového fondu obce Hejnice o 35 bytových jednotek.

V případě nedaňových příjmů nedisponuje obec mnoha možnostmi jejich zvyšování. Poplatky za služby nemohou být příliš vysoké, protože by o ně občané ztratili zájem nebo by za ně přestali platit. Pokud by obec nepřiměřeně zvýšila např. nájemné u obecních bytů, hrozilo by, že lidé přestanou platit a stanou se dlužníky obce. Konečným důsledkem by bylo snížení těchto příjmů spíše než jejich zvýšení. Je také nutné podotknout, že dosažená výše nedaňových příjmů v mnoha případech koresponduje s výdaji na jejich dosažení.

6. 2. 4 Přijaté dotace

Přijaté dotace představují nejvýznamnější rozpočtový příjem obce Hejnice (40 % podíl na celkových příjmech rozpočtu obce). Faktory, které ovlivňují jejich udělení, jsou uvedeny na straně 55.

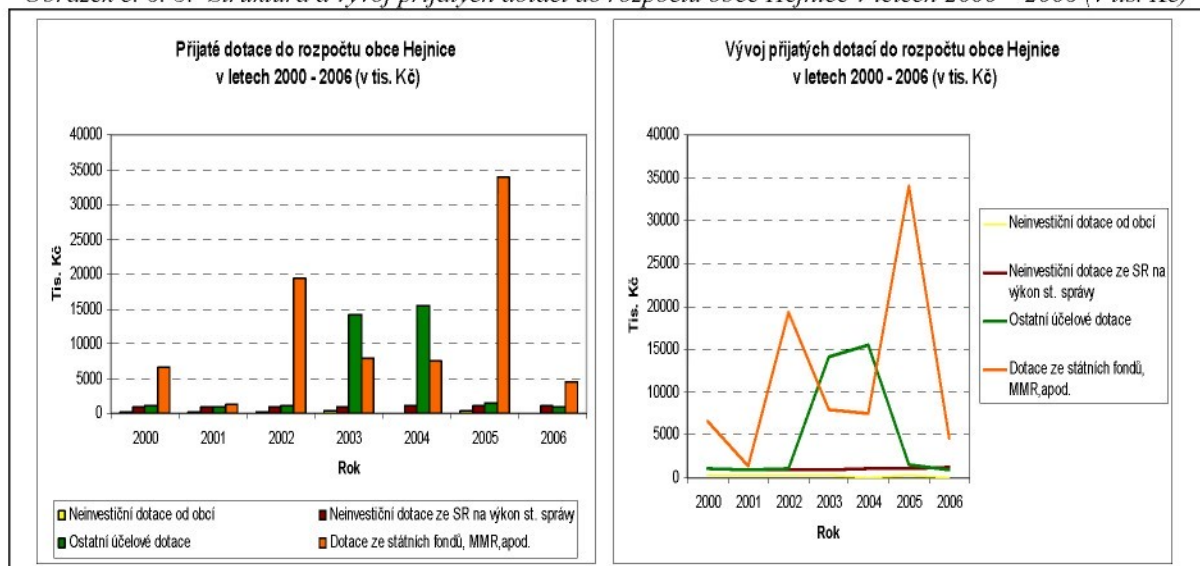
Z *Tabulky č. 6. 6* je patrné, že tyto dotace lze rozdělit do několika skupin. Vývoj a strukturu přijatých dotací do rozpočtu obce Hejnice lze sledovat na *Obrázku č. 6. 8*. Vývoj přijatých dotací v absolutních hodnotách obsahuje i již zmíněná *Tabulka č. 6. 6*.

Tabulka č. 6. 6 : Přijaté dotace do rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 - 2006 (v tis. Kč)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Neinvestiční dotace od obcí	240	240	280	311	0	360	0	1 431
Neinvestiční dotace ze SR na výkon st. správy	1 020	909	914	895	1 070	1 124	1 165	7 097
Ostatní účelové dotace	1 106	969	1 124	14 105	15 484	1 572	884	35 244
Dotace ze státních fondů, MMR, apod.	6 572	1 312	19 344	7 962	7 499	33 988	4 552	81 229
Celkem	8 938	3 430	21 662	23 273	24 053	37 044	6 601	125 001

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Obrázek č. 6. 8: Struktura a vývoj přijatých dotací do rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Neinvestiční dotace od obcí představují 1 % z celkových přijatých dotací obce Hejnice. Tyto dotace získává obec Hejnice od obcí, které nejsou schopny zajistit povinnou školní docházku, tj. Bílý Potok pod Smrkem a Lázně Libverda, a tuto docházku pro jejich žáky zajišťuje obec Hejnice. Vypočítává se podle skutečné výše neinvestičních výdajů školy za předcházející rok. V době zpracovávání diplomové práce nebyly tyto dotace pro rok 2006 vyčísleny.

Neinvestiční dotace ze SR na výkon státní správy³⁴ se podílí na celkových přijatých dotacích ve sledovaném období 6 % podílem a její výše se odvíjí od působnosti obce, počtu obyvatel a od počtu žáků navštěvujících ZŠ a MŠ.

Do skupiny **ostatních účelových dotací** jsou zahrnuty neinvestiční dotace ze SR týkající se mezd pro zaměstnávání osob registrovaných na úřadu práce, které vykonávají pro obec veřejně prospěšné práce. Obec Hejnice zaměstnává tímto způsobem 10 osob a ze státního rozpočtu získává příspěvek na mzdy těchto zaměstnanců ve výši maximálně Kč 8 000,-- na osobu. Do ostatních účelových dotací dále patří neinvestiční dotace ze SR na sociální dávky občanům v rámci přenesené působnosti obce. V případě obce Hejnice se

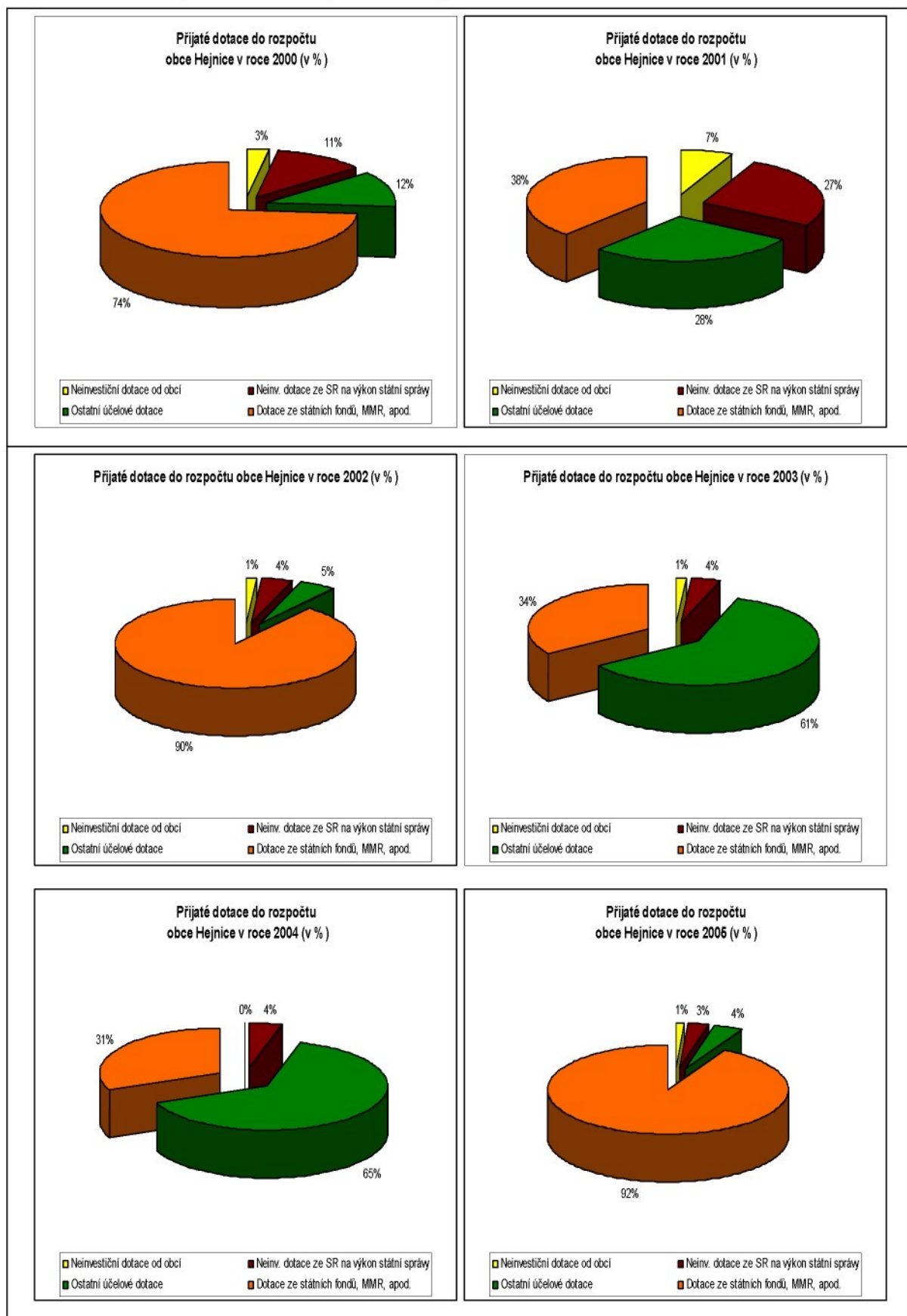
³⁴ Vyplácené od roku 2002 prostřednictvím kraje.

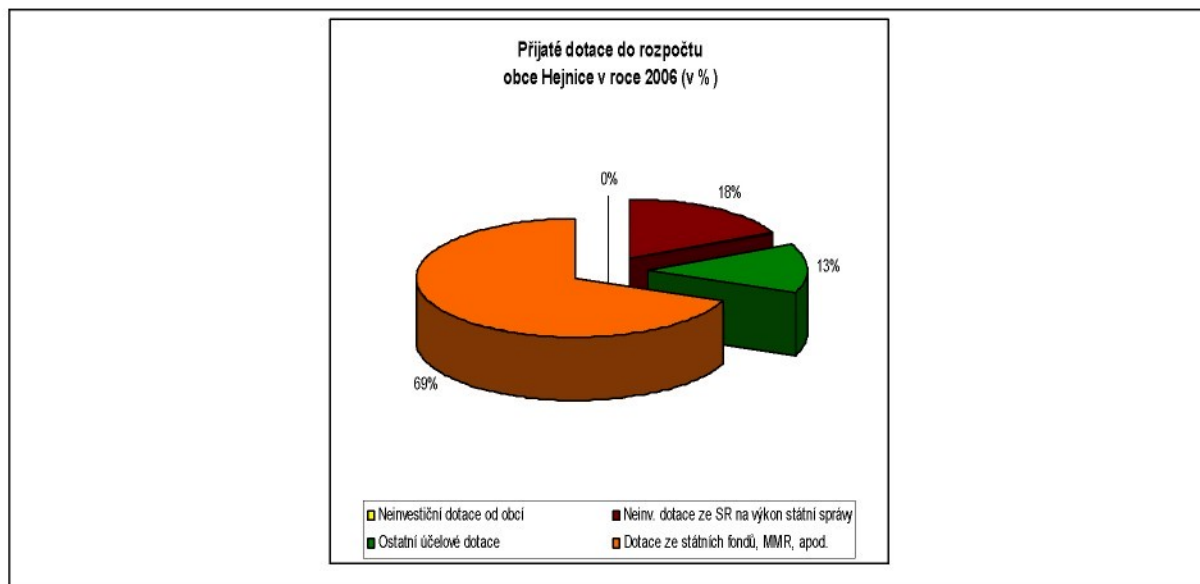
jedná roční obnos Kč 14 000,-- (na rok 2006), kterou obec vyplatí sociálně potřebným³⁵ a tato částka je následující měsíc obci proplacena krajským úřadem. Neinvestiční dotace poskytované z rozpočtu kraje jsou určeny např. na podporu hasičského sboru nebo zájmové činnosti ZŠ. Tyto prostředky jsou přidělovány většinou bez nutnosti o dotaci požádat. Obci jsou přidělovány na základě rozhodnutí zastupitelstva kraje podle stanovených kritérií (např. počet žáků ZŠ). Ze státního rozpočtu plynou prostřednictvím krajů také neinvestiční dotace na zajištění voleb, roku 2004 na referendum o vstupu do EU, apod. Ostatní účelové dotace tvoří 28 % z celkových přijatých dotací rozpočtu obce Hejnice ve sledovaném období let 2000 – 2006. Jejich vývoj je podmíněn řadou faktorů – jmenovitě např. ekonomickou situací ČR, záměry kraje, apod. Ostatní účelové dotace v případě obce Hejnice dosahovaly v prvních třech letech částky 1 mil. Kč ročně. V roce 2003 však došlo k prudkému vzestupu a to na částku 14 mil. Kč. Tento vzestup byl způsoben zahrnutím neinvestiční dotace na přímé náklady škol v hodnotě více než 13 mil. Kč. Tato situace se opakovala i v roce 2004. V roce 2005 klesla hodnota ostatních účelových dotací zpět na částku přesahující 1,5 mil. Kč, dotace na přímé náklady škol nebyly zahrnuty. Hodnota příslibených dotací na rok 2006 je pouze 884 tis. Kč, což je o 44 % méně než v roce 2005.

Investiční účelové dotace se podílejí na celkových přijatých dotacích ve sledovaném období 65 %. Jsou poskytovány prostřednictvím státem vyhlašovaných programů v rámci regionální politiky ČR a EU a jsou přidělovány na základě žádosti. U těchto dotací závisí jejich získání na řadě okolností (např. objem prostředků státu, schopnosti obce, vlastní zdroje obce, zadluženost obce, regionální politika státu, apod.). Dotace ze SR jsou většinou účelové a jejich využití je velmi omezeno. V případě jiného použití dotačních prostředků či porušení podmínek, musí obec poskytnutou dotaci vrátit, a hrozí jí sankce. Objem přijatých investičních dotací se v průběhu sledovaného období let 2000 – 2006 vyvíjel na základě naplánovaných investičních akcí na území obce Hejnice a zásadním způsobem ovlivňují strukturu celkových přijatých dotací v jednotlivých letech, která je v procentuálním vyjádření zobrazena na *Obrázku č. 6. 9.*

³⁵ Sociální politikou se v ostatních případech zabývá pověřený úřad s rozšířenou pravomocí (pro obec Hejnice je to Frýdlant v Čechách).

Obrázek č. 6. 9: Přijaté dotace do rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

V roce 2000 byla obci přidělena dotace z MMR na výstavbu bytových jednotek a také dotace na výstavbu kanalizace a čističky odpadních vod (ČOV) ze SFŽP v celkové hodnotě přesahující 6 mil. Kč, což způsobilo, že se investiční účelové dotace podílely 74 % podílem na celkových přijatých dotacích v daném roce.

V roce 2001 došlo pouze k přidělení dotace ze SFŽP na výstavbu plynové teplovodní kotelny ve výši 1 312 tis. Kč, a tím klesl podíl investičních dotací na 38 % celkových přijatých dotací.

Rok 2002 znamenal pro obec Hejnice nárůst přijatých investičních dotací a to na celkovou výši přesahující 19 mil. Kč, která zahrnovala dotace poskytnuté z MMR na výstavbu cyklostezek, ze SFŽP na výstavbu kanalizace a ČOV a ze SFRB dotace na výstavbu domu pečovatelské služby. Tato hodnota znamenala, že se investiční dotace v tomto roce podílely na celkových přijatých dotacích 90 % podílem.

V roce 2003 se investiční účelové dotace podílely na celkových přijatých dotacích pouze 35 % - tento pokles byl v porovnání s rokem 2002 způsoben velkým objemem ostatních účelových dotací. V roce 2003 získala obec investiční dotace z MMR na výstavbu cyklostezek a také ze SFRB na výstavbu domu pečovatelské služby.

Procentuální podíl investičních dotací v roce 2004 na celkových přijatých dotacích činil 31 % - tato situace byla opět způsobena vysokým objemem ostatních účelových dotací. Obec Hejnice v roce 2004 získala dotaci na výstavbu 35 bytových jednotek ze SFRB v hodnotě 7 499 tis. Kč.

Rok 2005 znamenal pro tuto obec nejvyšší objem přijatých investičních dotací za celé sledované období let 2000 – 2006 v hodnotě téměř 34 mil. Kč. Tyto dotace se na celkových přijatých dotacích podílely 92 % a zahrnovaly dotaci ze SFRB na výstavbu 35 bytových jednotek, dotaci ze SFŽP a ERDF na výstavbu kanalizace ve Ferdinandově.

V roce 2006 má obec přislíbeny investiční dotace ve výši 4,5 mil. Kč, což znamená 69 % podíl na celkových přijatých dotacích v tomto roce. Dotace jsou přislíbeny od SFŽP a ERDF na výstavbu kanalizace ve Ferdinandově. Obec bude žádat o poskytnutí dotace ze SFRB na výstavbu 15 bytových jednotek v hodnotě Kč 8 250 000,--.

O způsobu financování jednotlivých investičních akcí obce Hejnice je pojednáno v následující kapitole s názvem Financování rozvoje obce.

6. 2. 5 Shrnutí poznatků z provedené analýzy příjmů rozpočtu obce

Z provedené analýzy příjmů rozpočtu obce Hejnice lze shrnout několik zásadních poznatků.

Informace získané z *Obrázku č. 6. 4* (viz strana 56) potvrzují teoretické závěry o tom, že čím menší obec, tím větší podíl dotačních prostředků a tím menší podíl daňových příjmů. [15]

Lze vyvozovat, že tento trend je způsoben především tím, že územně nevelké obce s nízkým počtem obyvatel získávají menší podíl daňových příjmů s ohledem na skutečnost, že se koeficient rozpočtování nejvýznamnějších druhů daňových příjmů (např. DPH,

DPFO ze závislé činnosti, apod.) skládá z počtu obyvatel a katastrální velikosti obce. Takové obce nutně potřebují získat finanční prostředky na zabezpečení investičních akcí, jejichž realizace převyšuje příjmovou stranu obecního rozpočtu stanovenou na základě zákona o rozpočtovém určení daní³⁶. Způsob získávání dodatečných finančních prostředků na zajišťování veřejných statků a služeb je umožněn prostřednictvím dotačních titulů. Objem přijatých dotací však záleží především na schopnostech vedení obce.

Další poznatky se týkají rozpočtového určení daní. Rozpočtové určení daní zásadním způsobem ovlivňuje příjmovou základnu obcí, neboť obce takto získávají podstatnou část svých rozpočtových příjmů, aniž by na jejich zajištění musely vynaložit jakékoliv úsilí. Tento systém však výrazně omezuje možnost obce ovlivňovat své příjmy, vzhledem ke skutečnosti, že vznik, správa a výběr těchto daní je prováděna na centrální úrovni státu. Dochází k rozdělování celostátního výnosu daní, což obce mohou vnímat jako automatické dotace a nemusí uvažovat o tom, jak vhodně ovlivňovat z daňového pohledu ekonomiku na území obce ve vazbě na tyto daně. V tomto smyslu lze za jedinou výjimku považovat DPFO ze SVČ, kdy obec získává 30 % z výnosu daně od podnikajících fyzických osob s bydlištěm na území obce, a měla by tedy podporovat podnikatelské aktivity na svém území. Sdílené daně se tak svou podstatou blíží spíše neúčelovým dotacím, ve kterých zásadní roli hraje velikost obce určená počtem obyvatel. Předností tohoto systému je skutečnost, že daňové příjmy jsou pro obce poměrně snadno předvídatelné. Lze se domnívat, že odhady výnosu daní, vybrané na celém území ČR, jsou přesnější, než kdyby docházelo k rozpočtování výnosů daní na úrovni obcí.

Nabízí se tedy domněnka, zda by nebylo z organizačního hlediska výhodnější spíše navýšit příjmy z rozpočtového určení daní (např. zahrnutím spotřebních daní do rozpočtového určení) a tím podpořit příjmovou stranu rozpočtu obce, než získávat finanční prostředky z dotačních titulů. Došlo by tak k úspoře administrativy ze strany obce i státu. Na druhou stranu je nutno podotknout, že by tímto stát ztratil kontrolu nad účelem

³⁶ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) - tj. mechanismus, kterým se v ČR rozděluje výnosy některých daní mezi státní rozpočet a rozpočty krajů a obcí.

rozpočtených prostředků, a mohlo by tak dojít k nedostatečnému zabezpečování veřejných statků a služeb.

Kapitálové příjmy představují pouze zanedbatelný podíl v celkové hodnotě příjmů rozpočtu obce.

Nedaňové příjmy se sice podílejí na celkových příjmech 20 %, ale výše těchto příjmů je rozpuštěna v nákladech, které souvisí se získáváním těchto příjmů.

7. FINANCOVÁNÍ ROZVOJE OBCE

Ve sledovaném období let 2000 – 2006 bylo uskutečněno několik významných investičních akcí na území obce Hejnice. Seznam těchto investičních akcí a způsob jejich financování je uveden v následující tabulce. Číslo v závorce u názvu jednotlivé investiční akce značí rok kolaudačního rozhodnutí a zařazení investice do majetku obce Hejnice.

Tabulka č. 7. 1: Významné investiční akce obce Hejnice v letech 2000 – 2005 a jejich financování (v Kč, v %)

Čistička odpadních vod a kanalizace (2000)

Celková hodnota investice		50 280 230,--	100 %
Z toho:	PHARE	29 063 409,--	58 %
	SFŽP	13 800 461,--	27 %
	Obecní prostředky	7 416 360,--	15 %

Rekonstrukce ZUŠ na bytové jednotky (2000)

Celková hodnota investice		16 687 626,--	100 %
Z toho:	MMR (SFRB)	5 120 000,--	31 %
	Obecní prostředky	11 567 626,--	69 %

Plynová teplovodní kotelna (2003)

Celková hodnota investice		5 687 010,--	100 %
Z toho:	SFŽP	1 729 650,--	30 %
	Obecní prostředky	3 957 260,--	70 %

Dům pečovatelské služby (2003)

Celková hodnota investice		16 847 555,--	100 %
Z toho:	SFRB	14 876 246,--	88%
	Obecní prostředky	1 971 309,--	22%

Povodně – oprava zničených mostů (2002)

Celková hodnota investice		3 000 000,--	100 %
Z toho:	Program obnovy venkova	1 800 000,--	60 %
	Obecní prostředky	1 200 000,--	40 %

Cyklostezky (2003)

Celková hodnota investice		2 238 528,--	100 %
Z toho:	MMR	1 390 964,--	62 %
	Obecní prostředky	847 564,--	38 %

Rekonstrukce objektu čp. 5 na bytové jednotky (2005)

Celková hodnota investice		33 596 272,--	100 %
Z toho:	SFRB	19 250 000,--	57 %
	Obecní prostředky	14 346 272,--	43 %

Sportovní areál (2005)

Celková hodnota investice		8 110 166,--	100 %
Z toho:	MMR	4 950 000,--	61 %
	Obecní prostředky	3 160 166,--	39 %

Splašková kanalizace Ferdinandov I. (2005)

Celková hodnota investice		23 998 313,--	100 %
Z toho:	SFŽP	2 127 537,--	9%
	ERDF	15 158 708,--	63 %
	Obecní prostředky	6 712 068,--	28 %

Zdroj: vlastní zpracování materiálů [3], [4]

Z uvedených dat je patrné, že s výjimkou rekonstrukce objektu na bytové jednotky v roce 2000 a výstavby plynové teplovodní kotelny v letech 2001 - 2003, se obec Hejnice podílela na financování těchto investičních akcí méně než 50 procentní účastí.

S finanční pomocí mimorozpočtového fondu SFŽP a v roce 2005 i s finančními prostředky strukturálního fondu ERDF dokázala obec Hejnice ve sledovaném období let 2000 – 2005 vylepšit zásadním způsobem svoji infrastrukturu - a to výstavbou čističky odpadních vod a kanalizace v obou svých územních částech (Hejnice a Ferdinandov) a výstavbou plynové teplovodní kotelny.

Získáním dotací z mimorozpočtového fondu SFRB zrekonstruovala obec Hejnice dva chátrající objekty na bytové jednotky a také postavila dům pečovatelské služby. Je nutné zdůraznit, že bytová politika je pro obec velmi důležitá. Obec nabízí byty především mladým lidem a zabraňuje tím jejich odlivu do větších měst. Stavbou domu pečovatelské služby umožnila obec starším občanům prožít v obci důstojný podzim života bez toho, aby byli nuceni vyhledávat podobné domy pečovatelské služby v okolních městech. Ve svém důsledku tato politika znamená, že se počet obyvatel obce Hejnice zvyšuje (viz *Tabulka č. 5. I* na straně 49) a tím se zvyšují daňové příjmy odvíjející se od počtu obyvatel obce. Výstavbou nových bytů se také zvětšuje bytový fond obce a to přináší zvýšení nedaňových příjmů z pronájmu v rozpočtu obce.

Při rozsáhlých povodních roku 2002 využila obec Hejnice finančních prostředků z Programu podpory venkova pro opravu zničených mostů.

Zbudováním cyklostezek v roce 2003 a sportovního areálu v roce 2005 s přispěním podpůrných programů MMR ČR rozšířila obec Hejnice své možnosti pro využívání volného času a zatraktivnila tak své území pro občany obce, ale i pro cestovní ruch.

V průběhu roku 2006 plánuje obec odkoupit od podnikatelského subjektu zbývající část objektu čp. 5 za Kč 2 000 000,- a vystavět dalších 15 bytů. Tato investiční akce je vykalkulována na celkovou částku Kč 18 000 000,-- (včetně odkupu nemovitosti do majetku města) a je podmíněna získáním dotace ze SFRB v hodnotě Kč 8 250 000,--. Výstavbou bytů dojde opět k možnému nárůstu počtu obyvatel obce, tím se zvýší daňové příjmy vztahující se k počtu obyvatel obce a také nedaňové příjmy z pronájmu.

Další akcí rozvoje obce Hejnice v roce 2006 je plánovaná elektrifikace pozemků, které budou nabídnuty k odprodeji občanům obce na výstavbu rodinných domů. Celkové náklady tohoto projektu, Kč 1 500 000,--, budou plně hrazeny z obecních prostředků. Obec Hejnice si výstavbou nových nemovitostí zajistí do budoucna vyšší daňový příjem daně z nemovitostí. V této souvislosti nesmíme opomenout osvobození od daně z nemovitostí pro novostavby na 15 let³⁷. Proto se tento záměr projeví v rozpočtu obce až v horizontu 15 let. Možností výstavby rodinných domů si obec opět, tak jako v předešlých případech výstavby obecních bytů, zvýší počet obyvatel a tím i daňových příjmů (viz výše).

Při financování uvedených investičních akcí, s výjimkou výstavby kanalizace a ČOV, postupovala obec Hejnice ve sledovaném období let 2000 - 2006 následujícím způsobem. Po přiznání dotačního titulu na investiční akci bylo vydáno Oznámení o limitu výdajů státního rozpočtu, např. v případě rekonstrukce ZUŠ na bytové jednotky byl tento limit Kč 5 120 000,--. U České spořitelny, a. s. byl zřízen zvláštní účet, na který byla výše limitu dané investiční akce vložena. Po podpisu smlouvy o čerpání finančních prostředků mezi obcí a poskytovatelem dotace docházelo prostřednictvím tohoto zvláštního účtu k proplácení výdajů obce na danou investiční akci ve výši, která odpovídala procentuálnímu podílu poskytnuté dotace na celkových nákladech investiční akce. Limit výdajů státního rozpočtu nelze překročit. Výdaje související s investiční akcí, které byly nad tímto limitem hradila obec Hejnice z vlastních prostředků. Obec Hejnice ve sledovaném období nepoužívala návratné prostředky (tj. úvěry).

V případě financování výstavby kanalizace a ČOV (2000) získala obec Oznámení o limitu výdajů státního rozpočtu v hodnotě dotace poskytnuté SFŽP, tj. 27 % z celkové hodnoty investice, a postupovala stejným způsobem, jaký je uveden výše. 58 % hodnoty této investice bylo financováno prostřednictvím PHARE, tyto prostředky byly vypláceny přímo dodavatelům a nikoli obci. 15 % hodnoty investice uhradila obec ze svých vlastních prostředků.

Při výstavbě splaškové kanalizace na Ferdinandově (2005) získala obec Hejnice příslibu dotaci ze SFŽP a ERDF. Realizace investiční akce však probíhala zcela odlišně

³⁷ Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí (ve znění pozdějších předpisů).

v porovnání s ostatními investičními akcemi. Obec hradila jednotlivé vyfakturované částky výdajů této investice nejprve z vlastních zdrojů a poté žádala o proplacení těchto částek. SFŽP proplatil 9 % celkové hodnoty investice, ERDF 63 %. 28 % hodnoty investice tedy zaplatila obec ze svých prostředků.

Na závěr realizace každé investiční akce docházelo k zúčtování a kontrolám využití dotačního příslibu ze strany poskytovatele dotace a k sepsání protokolu o definitivním přiznání dotace.

8. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU A POTENCIÁL DALŠÍHO ROZVOJE OBCE

Analýza současného stavu obce Hejnice a potenciál jejího budoucího rozvoje je provedena formou SWOT analýzy silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. K vytvoření této SWOT analýzy byly použity informace obsažené v *Příloze č. 5* a informace získané prostřednictvím konzultace s pracovníkem městského úřadu v Hejnicích. Poznatky jsou shrnuty v *Tabulce č. 8. 1.*

Z provedené SWOT analýzy vyplývá, že cestovní ruch představuje směr budoucího rozvoje obce Hejnice, a to vzhledem ke kombinaci existujících silných stránek této analýzy, tj. především vzhledem k přírodním podmínkám a historické památce místní sakrální stavby³⁸, které jsou v současné době nedostatečně využívány. Tento stav je způsoben existencí slabých stránek. Zmiňované slabé stránky však nemají charakter nepřekonatelných bariér rozvoje cestovního ruchu. Především však vzhledem k příležitostem, které jsou uvedeny ve SWOT analýze, by se měly další aktivity obce zaměřit právě na rozvoj cestovního ruchu.

Lze konstatovat, že v oblasti zvýšení atraktivity obce Hejnice z hlediska cestovního ruchu se nabízí celá škála možností, např.:

- rozvoj cestovního ruchu v rámci Euroregionu Nisa – projekty podporované iniciativou EU Interreg IIIA (ČR-Polsko a ČR-Sasko);
- podpora tradičních místních zvyklostí a produktů - využití programů SROP a LEADER;
- pořádání aktivit v rámci Mikroregionu Frýdlantsko nebo ve spolupráci s místním Mezinárodním centrem duchovní obnovy;
- v roce 2007 výročí 500 let od založení obce.

³⁸ bazilika Navštívení Panny Marie a objekt bývalého kláštera.

Tabulka č. 8. 1: SWOT analýza obce Hejnice

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<u>Veřejná správa</u> • součást Mikroregionu Frýdlantsko a Euroregionu Nisa • schopnost formulovat a realizovat projekty <u>Obyvatelé, zaměstnanost</u> • příznivá věková struktura obyvatel <u>Životní prostředí</u> • území není přetíženo koncentrací populace a ekonomických činností • existence chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace • protipovodňová opatření <u>Ekonomická sféra</u> • blízkost Liberce jako ekonomického centra • existence několika firem schopných rozvoje <u>Technická vybavenost a sociální sféra</u> • kanalizace a ČOV • plynofikace • vodovod • možnost vzdělání (základního a středoškolského) • policie, hasičský sbor • dobrá dopravní obslužnost • existence sociálních služeb <u>Cestovní ruch</u> • dostupnost rozdílných rekreačních oblastí (hory, les, řeka, jezera, kulturní památky) • sakrální architektura • MCDO Hejnice (konferenční centrum) • lázeňský provoz v Lázních Libverda • venkovský charakter regionu, tradiční architektura	<u>Veřejná správa</u> • podprůměrná daňová výtěžnost území • nedůvěra vůči strategickému a dlouhodobému plánování na úrovni obce i mikroregionu <u>Obyvatelé, zaměstnanost</u> • vysoká nezaměstnanost • nízký zájem o obsazení volných pracovních míst • nízká úroveň vzdělání <u>Životní prostředí</u> • uzavřenost území • značný rozsah neobdělávané zemědělské půdy <u>Ekonomická sféra</u> • orientace především na výrobní sféru, s nízkým podílem kvalifikované práce • malá kupní síla obyvatel <u>Technická vybavenost a sociální sféra</u> • dojíždění za vyšším vzděláním do Liberce a Frýdlantu • nedostatek možností pro celoživotní vzdělávání, zejména jazykových kurzů a kurzů počítačové gramotnosti • nízká životní úroveň, řada sociálních problémů <u>Cestovní ruch</u> • periferní pozice v ČR • nedostatečné ubytovací a stravovací kapacity, zejména ve vyšších kategoriích a zařízení s velkou kapacitou (nad 100 osob), zastaralost zařízení • nedostatečná sportovně-rekreační a kulturně společenská vybavenost • nedostatek jazykově vybavených pracovníků v cestovních ruchu • nedostatečná propagace

<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
<u>Veřejná správa</u> • intenzivnější přeshraniční spolupráce • strukturální fondy EU <u>Obyvatelé, zaměstnanost</u> • podpora vytváření nových pracovních míst <u>Životní prostředí</u> • adaptovat nevyužívané objekty pro nové využití <u>Ekonomická sféra</u> • podpora malého a středního podnikání • využití místních surovin ke zpracování (dřevo, zemědělská produkce) • zaměření na terciární sféru <u>Technická vybavenost a sociální sféra</u> • vytváření příležitostí pro celoživotní vzdělávání <u>Cestovní ruch</u> • vybudování infrastruktury s využitím fondů EU • volná pracovní síla pro práci ve službách cestovního ruchu • využití objektů soukromé rekreace • venkovská turistika jako forma rodinného podnikání • místní produkce a její společný marketing • využití zimní sezóny • využití historických souvislostí • zdržet návštěvníky v obci další nabídkou • překonání bariér vůči německé minulosti, obnova tradic a místních památek a prezentace jako společného evropského dědictví • vyznačení naučných stezek • budování bezpečných cyklostezek oddělených od motorové dopravy	<u>Veřejná správa</u> • zvyšování závislosti rozpočtu obcí na státních dotacích <u>Obyvatelé, zaměstnanost</u> • odchod perspektivních obyvatel za vzděláním a prací <u>Životní prostředí</u> • nevhodné aktivity v území (doprava, těžba surovin, cestovní ruch poškozující životní prostředí apod.) <u>Ekonomická sféra</u> • odchod větších firem z obce • konkurence atraktivnějších oblastí <u>Technická vybavenost a sociální sféra</u> • zvýšení dopravní zátěže, kamionová doprava <u>Cestovní ruch</u> • ohrožení zachovalých přírodních lokalit nevhodnými aktivitami cestovního ruchu • nezájem místních obyvatel o místní kulturní a historické dědictví, vandalismus, krádeže uměleckých památek • nedostatek financí na rekonstrukce a údržbu, další chátrání památek

Zdroj: vlastní zpracování výše uvedených zdrojů

9. NÁVRH NA ZLEPŠENÍ SITUACE V OBCI

V následující části práce posuzuji vlastní návrh na zlepšení situace v obci Hejnice včetně možných způsobů jeho financování. Jedná se o výstavbu víceúčelového kulturního a společenského centra, které přispěje k rozvoji cestovního ruchu a zároveň bude pojato jako centrum pro podporu kulturní a společenské sounáležitosti, vzájemného setkávání a poznávání české a německé identity v rámci Euroregionu Nisa.

Důvodů pro výstavbu kulturního a společenského centra je několik a vyplývají z provedené SWOT analýzy, která je náplní 8. kapitoly: Analýza současného stavu a potenciál dalšího rozvoje obce.

Obec Hejnice postrádá prostor pro pořádání kulturních a společenských akcí, např. každoroční plesy místních organizací jsou pořádány v okolních obcích. Kulturní a společenské centrum by tento nedostatek odstranilo. Kulturní a společenské akce by rozšířily možnosti vyžití účastníků cestovního ruchu v obci, a to zejména v odpoledních a večerních hodinách. V současné době se na území obce nachází pouze několik restaurací a kino. Obec Hejnice má vysoké procento nezaměstnaných (viz *Tabulka č. 5. 1* na straně 49). Výstavba kulturního a společenského centra by s sebou přinesla vytvoření nových pracovních míst.

Z historického hlediska je zásadním důvodem výstavby kulturního a společenského centra jako místa setkávání a poznávání české a německé identity skutečnost, že je obec Hejnice ukázkovým příkladem před- a poválečného vývoje, který zachycuje *Tabulka č. 9. 1*.

Tabulka č. 9. 1: Počet českých a německých obyvatel obce Hejnice v rozmezí let 1880 - 1991

Rok	1880	1921	1930	1947	1991
Češi	10	176	163	1396	2778
Němci	2903	2728	2585	150	92

Zdroj: [1]

Existence místa, kde bude docházet k opětovnému sblížení těchto kultur, má tudíž euroregionální význam.

Kulturní a společenské centrum bude vybudováno v objektu bývalého hotelu Perun. Objekt se nachází v centru obce Hejnice naproti bazilice Navštívení Panny Marie a Mezinárodního centra duchovní obnovy (MCDO). V minulosti byl tento objekt prosperujícím hotelem s restaurací a divadelním sálem. Od roku 1989 však chátral a v současnosti je v havarijním stavu. Vlastníkem objektu je soukromá osoba, proto bude nejprve nutné objekt odkoupit do vlastnictví obce.

Objekt kulturního a společenského centra bude zřízen formou příspěvkové organizace obce a bude zahrnovat vybudování:

- informačního centra obce, které bude zajišťovat propagaci obce, informace o nabídce kulturních, sportovních a jiných rekreačních možnostech obce Hejnice a jejího okolí včetně zprostředkování ubytování v obci; dále bude nabízet vysokorychlostní přístup k Internetu; kopírovací, faxové a další kancelářské služby; prodej turistických map a průvodců, cyklomap, knih, upomínkových předmětů a pohlednic s regionální tematikou;
- muzea se zaměřením na historii obce a okolí s důrazem na situaci před a po 2. světové válce s cílem osvětlit národnostní složení obyvatelstva a sociální důsledky války včetně poválečného odsunu Němců;
- výstavních prostor pro pořádání výstav regionálního významu;
- velkého společenského sálu pro 500 osob a malého sálu pro celkem 60 osob. Sály budou vybaveny zvukovou a světelnou aparaturou a projekční technikou a budou určeny pro pořádání konferencí, vzájemných setkávání, seminářů, divadelních představení, plesů a jiných podobných kulturních a společenských akcí. V neposlední řadě budou využívány pro zasedání městského zastupitelstva a městské rady nebo jako volební místnost.

Celkové náklady na investici jsou vyčísleny na základě konzultace se stavební firmou *Havax, a. s.* a jsou zpracovány v následující *Tabulce č. 9. 2*. Náklady spojené s odkupem objektu do majetku obce jsou ve výši Kč 3 500 000,--. Koupě objektu bude provedena z vlastních finančních prostředků obce Hejnice a tato částka nebude zahrnována do následujících úvah o možnostech financování investičního záměru.

Tabulka č. 9. 2 : Celkové náklady na rekonstrukci objektu na kulturní a společenské centrum (v Kč)

Název položky	Cena
Náklady na rekonstrukci objektu	20 150 000,--
Vybudování informačního centra	350 000,--
Vybudování společenských sálů	5 000 000,--
Muzeum a galerie	4 500 000,--
Celkové náklady	30 000 000,--

Zdroj: vlastní zpracování

Kulturní a společenské centrum vytvoří celkem 8 nových pracovních míst, a to pozice:

- 1 vedoucího pracovníka, který řídí celkový provoz;
- 2 pracovníků zajišťujících chod informačního centra;
- 3 pracovníků zajišťujících provoz muzea a galerie;
- 2 pomocných pracovních sil na částečný pracovní úvazek, např. pro zajištění úklidu, údržby, apod.

Příjmy z provozování kulturního a společenského centra budou plynout z:

- doprovodných služeb informačního centra;
- vstupného do muzea a galerie;
- pronájmu společenských sálů.

Roční očekávaný objem příjmů kulturního a společenského centra je uveden v Tabulce č. 9. 3. Tyto příjmy jsou stanoveny na základě informací, které byly získány prostřednictvím konzultace s pracovníci Městského informačního centra v Liberci o existujících kulturních a společenských centrech podobného charakteru.

U služeb informačního centra předpokládáme denní tržbu ve výši Kč 5 000,--, která zahrnuje tržby z používání internetu, prodeje publikací, kopírování apod. U vstupného do muzea a galerie předpokládáme denní návštěvnost 120 osob.

Tabulka č. 9. 3: Roční příjmy kulturního a společenského centra obce Hejnice (v Kč)

Název položky	Cena	Roční příjem Varianta I.	Roční příjem Varianta II.	Roční příjem Varianta III.
Služby informačního centra	5 000/ den	1 800 000	1 080 000	540 000
Vstupné do muzea a galerie	20 / osoba	864 000	518 400	259 200
Pronájem společenských sálů				
– velký sál	36 000 / den	12 960 000	7 776 000	3 888 000
– malý sál	5 000 / den	1 800 000	1 080 000	540 000
Celkem		17 424 000	10 454 400	5 227 200

Zdroj: vlastní zpracování

Varianta I. předpokládá 100 % využití kulturního a společenského centra v průběhu roku.

Varianta II. předpokládá pouze 60 % využití tohoto objektu v průběhu roku.

Varianta III. uvažuje 30 % využití objektu v průběhu roku.

9.1 POSOUZENÍ ZPŮSOBŮ FINANCOVÁNÍ INVESTIČNÍ AKCE

Obec může zajišťovat své investiční záměry různým způsobem. Každý způsob je nutno odborně posoudit, aby byla vybrána optimální varianta pořízení a financování investice, neboť jen tak bude dosaženo hospodárného vynakládání rozpočtových prostředků. Je vhodné nechat posoudit možné varianty pořízení a financování konkrétní investice specializovanou firmou. Náklady spojené s posouzením variant financování investice se vrátí výběrem nejefektivnější varianty.

Pro financování výstavby kulturního a společenského centra budeme zvažovat tyto způsoby:

- financování investice z vlastních zdrojů obce;
- financování návratnými prostředky (úvěr);
- financování nenávratnými prostředky (dotace).

V následujícím textu jsou posouzeny výhody a nevýhody těchto možností financování.

9. 1. 1 Financování z vlastních zdrojů obce

Financování výstavby kulturního a společenského centra vlastními prostředky obce představuje administrativně nejméně náročnou variantu. Obec není nucena vypracovávat žádosti o poskytnutí návratných nebo nenávratných finančních prostředků.

Z provedené analýzy příjmů rozpočtu obce Hejnice vyplývá, že obec nedisponuje volnými finančními prostředky v míře, která by byla dostačující na uskutečnění dané investice pouze z vlastních zdrojů. Stav peněžních prostředků na běžném účtu byl sice k počátku roku 2006 v hodnotě 30 mil. Kč, ale vyčerpání těchto prostředků na financování jedné investiční akce by mělo pro obec vážné důsledky. A to především vzhledem ke skutečnosti, že rozpočet pro rok 2006 je schválen se schodkem dosahujícím téměř 10 mil. Kč. Vyrovnání tohoto schodku bude provedeno právě použitím finančních prostředků uložených na běžném účtu obce.

Možnost čerpání finančních prostředků ze státních fondů a především ze strukturálních fondů EU však pro obec představuje vítaný zdroj příjmů a lze se domnívat, že obec využije existenci těchto fondů pro získání prostředků na danou investici, i kdyby disponovala dostatečným množstvím prostředků na svém účtu.

9. 1. 2 **Financování návratnými prostředky**

V případě financování výstavby návratnými prostředky budeme uvažovat o získání bankovního úvěru a to u banky ČSOB, a. s.. Tato banka byla vybrána vzhledem ke skutečnosti, že nabízí nejnižší úrokovou sazbu v porovnání s úrokovými sazbami ostatních bankovních institucí na trhu.

Z administrativního hlediska je nutno vypracovat žádost o poskytnutí úvěru. K této žádosti je nutno přiložit projekt investiční akce, který se zpravidla skládá z následujících kapitol: cíle projektu, informace o žadateli, technicko-technologická charakteristika projektu, časový plán realizace projektu, podrobný rozpočet projektu, kvalifikace pracovníků, ekonomický rozbor projektu, marketingová studie a prokázání životaschopnosti projektu.

Je samozřejmé, že banka bude za poskytnutí finančních prostředků požadovat úrok. Úrokové sazby úvěrů se stanovují individuálně a ve většině případů se používá flexibilní úroková míra, která se mění na základě vývoje sazeb mezibankovního trhu (PRIBOR). V daném případě však využijeme pro zjednodušení fixní sazbu, která se nemění po celou dobu splácení úvěru.

Na základě informací získaných z ČSOB, a. s. lze vyčíslit výši úroku a splátek úvěru. Fixní úroková míra činí 2, 1 % p. a. (je nižší než pro podnikatelské subjekty, protože se jedná o municipalitu). Marže banky je ve výši 0,5 % a zohledňuje průměrnou bonitu obce. Uvažujeme bankovní úvěr s dobou splatnosti 5 let, tj. 60 měsíčních splátek.

Postup výpočtu:

Měsíční úroková sazba: $(0,026 \cdot 30/360) = 0,002167$

Měsíční splátka úvěru:

$$A = U \cdot \frac{i(1+i)^n}{(1+i)^n - 1} \quad (2)$$

$$533.745 = 30.000.000 \cdot \{ [0,002167 \cdot (1+0,002167)^{60}] / [(1+0,002167)^{60} - 1] \}$$

- A = měsíční splátka úvěru (anuita)
- U = jistina
- i = úroková míra + marže banky
- n = počet splátek

Simulace splátkového kalendáře je uvedena v *Příloze č. 7*.

Z provedeného výpočtu je zřejmé, že měsíční splátka úvěru činí Kč 533 745,-- po dobu 5 let. Obec by zaplatila celkem Kč 32 024 679,43, tzn. na úrocích celkem Kč 2 024 679,43.

Lze se domnívat, že pořízení kulturního a společenského centra pouze bankovním úvěrem je pro obec finančně náročné. A proto se v následujícím textu budeme zabývat možnostmi využití nenávratných prostředků.

9. 1. 3 Financování nenávratnými prostředky

Financováním nenávratnými prostředky se rozumí získání dotace. Pro získání dotace je nutno vypracovat podrobnou projektovou dokumentaci investiční akce, která koresponduje s cíli regionální politiky. V projektové dokumentaci jsou uvedeny všechny potřebné informace pro orgány, které jsou zodpovědné za výběr projektů určených k financování. Projekt musí korespondovat s ostatními podkladovými materiály, které doprovázejí žádost o dotaci, mezi které patří především studie proveditelnosti, logický rámec, CBA analýza a SWOT analýza³⁹.

³⁹ *Studie proveditelnosti* pojednává o ekonomické a finanční realizovatelnosti předkládaného projektu, jeho dopadu na sociální a životní prostředí a jeho návratnosti. Vzhledem k tomu, že studie proveditelnosti je jedním ze základních podkladů v procesu výběru projektu pro přidělení dotace, je nutné, aby byla vypracována na profesionální úrovni. Rozsah studie proveditelnosti a projektu nebývá většinou přesně stanoven, obecně se pohybuje v rozsahu 100 stran bez nezbytných příloh.

Logický rámec se používá pro analýzu problémů a jejich řešení. Projekt se tímto testuje z hlediska jeho proveditelnosti a udržitelnosti.

CBA analýza (Cost Benefit Analysis) představuje metodu finanční analýzy, kterou je zjišťována efektivnost vynaložených prostředků.

Lze se domnívat, že studie proveditelnosti a ostatní dokumenty, které provázejí vlastní projekt investiční akce vyžaduje zapojení odborníků z oblasti práva EU, strukturálních fondů, ochrany životního prostředí, ekonomiky, projektového řízení, apod. Studii proveditelnosti by měl proto zpracovávat tým interních či externích odborníků.

K celkovým nákladům investice, tj. zamýšlených 30 mil. Kč, je nutné zohlednit náklady, které vzniknou v průběhu realizace projektu a také po dobu udržitelnosti projektu (tj. 5 let od podpisu smlouvy o přiznání dotace).

Pro zpracování všech podkladů, které se týkají získání dotace pro výstavbu kulturního a společenského centra obce Hejnice – tj. včetně studie proveditelnosti, CBA analýzy apod. - a pro dohled nad její realizací, využijeme služeb specializované firmy *Optimus Consult & Invest a. s.*, která byla vybrána na doporučení obce Lázně Libverda. Firma si po shlednutí návrhu projektu stanovila předpokládanou odměnu za své služby ve výši Kč 500 000,--. Tato částka bude uhrazena z vlastních prostředků obce.

Náklady související s udržitelností projektu jsou např. náklady na přislíbená pracovní místa, tj. v případě kulturního a společenského centra v obci Hejnice 8 nových pracovních míst, která budou muset být udržena po dobu 5 let od vyplacení dotace. Náklady na udržení těchto pracovních míst získáme z následující *Tabulky č. 9. 4.*

V případě pomocných pracovníků budou vytvořena 2 pracovní místa na částečný úvazek. Sociální a zdravotní pojištění je uvažováno 35 % z hrubé mzdy, kterou je povinen odvádět zaměstnavatel za své zaměstnance, z toho 9 % náleží zdravotnímu pojištění a 26 % sociálnímu zabezpečení. V případě, že by obec nežádala o poskytnutí dotace, nebyla by nucena vytvořená pracovní místa udržet po dobu 5 let.

Tabulka č. 9. 4: Náklady na vytvořená pracovní místa po dobu udržitelnosti projektu (v Kč)

Pracovní pozice	Počet míst	Hrubá měsíční mzda	Sociální a zdravotní pojištění	Celkem za 5 let
Vedoucí pracovník	1	15 000,--	5 250,--	1 215 000,--
Informační centrum	2	9 000,--	3 150,--	1 458 000,--
Muzeum a galerie	3	11 000,--	3 850,--	2 673 000,--
Uklid, údržba	2	4 500,--	1 575,--	729 000,--
Celkem	8			6 075 000,--

Zdroj: vlastní zpracování

Mzdové náklady, které bude muset obec vyplácet ze svých prostředků budou tedy po dobu udržitelnosti projektu, tj. 5 let, ve výši Kč 6 075 000,--.

Celkové náklady, které by měla obec zohlednit, pokud bude žádat o dotaci, jsou následující: Kč 30 000 000,-- na vlastní výstavbu kulturního a společenského centra, Kč 500 000,-- jako odměna firmě *Optimus Consult & Invest a. s.* a Kč 6 075 000,-- mzdové náklady na udržení vytvořených pracovních míst. Celkem tedy Kč 36 575 000,--. Z tohoto objemu jsou pouze náklady na vlastní výstavbu kulturního a společenského centra považovány za uznatelné⁴⁰. Další uvedené náklady jsou neuznatelné a nebudou tedy spolufinancovány z dotačních prostředků. Obec je bude hradit z vlastních prostředků.

Vzhledem k tomu, že se nacházíme na konci programového období (2000 – 2006) jsou již veškeré dotační prostředky přislíbeny. Situace v dalším období (2007-2013) je značně nejasná - programy teprve vznikají a čeká je vyjednávání na vládní úrovni a následně v Evropské komisi. Návrh na financování kulturního a společenského centra obce Hejnice nenávratnými prostředky je tedy spíše hypotetický.

⁴⁰ Uznatelnými náklady nazýváme oprávněné náklady projektu, které mohou být spolufinancovány ze strukturálních fondů EU. Každý z operačních programů a iniciativ má definován vlastní okruh uznatelných nákladů. Jejich vymezení lze nalézt v pokynech pro žadatele o finanční podporu ze strukturálních fondů EU. Obecně platí, že musí splňovat zejména následující podmínky: musí být vynaloženy v souladu s cílem opatření operačního programu; musí být doloženy průkaznými účetními doklady; musí být ze strany konečného příjemce prokazatelně zaplacený s výjimkou výdajů v naturáliích, odpisů a režijních nákladů; výdaje vynaložené po dobu realizace projektu, s výjimkou projektových výdajů, které mohou být vynaloženy před podpisem smlouvy o financování nebo vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace. [8]

Na základě konzultace s pracovníci Regionální Rady NUTS II Severovýchod v Liberci lze konstatovat, že pro výstavbu kulturního a společenského centra obce Hejnice je nejvhodnější požádat o dotaci ze strukturálního fondu ERDF prostřednictvím iniciativy Interreg IIIA ČR – Sasko (Priorita H - Infrastruktura, Opatření H2: Zlepšení jiných infrastruktur k podpoře rozvoje hraniční oblasti). Projekty podporované iniciativou Interreg musí mít mezinárodní charakter. Tato skutečnost znamená pro obec Hejnice nutnost navázání spolupráce s partnerským městem v sousedním Sasku. Výzva pro předkládání projektů v rámci Interreg IIIA je kontinuální.

Rozsah podpory poskytovaný prostřednictvím iniciativy Interreg IIIA je minimálně 2 mil. Kč a maximálně 75 % z uznatelných nákladů. V případě uvažovaného projektu by se jednalo o 75 % z 30 mil. Kč – tj. 22,5 mil. Kč. Zbývajících 7,5 mil. Kč je možné uhradit z vlastních prostředků obce nebo formou úvěru. Pro obce neexistují zálohové platby, uznatelné náklady projektu jsou propláceny zpětně na základě žádosti o proplacení. Při předložení žádosti platí pro obec povinnost dokladovat finanční krytí projektu závazným usnesením zastupitelstva, při podpisu smlouvy je nutné mít závazný úvěrový příslib nebo dokázat vyčleněné prostředky na účtu obce.

Obec také může požádat o dotaci ze strukturálního fondu ERDF prostřednictvím SROP (Priorita 4 - Rozvoj cestovního ruchu, Opatření 4. 2. Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch). Výzva pro předkládání projektů se koná maximálně třikrát do roka. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o kulturní a společenské centrum, které má za cíl setkávání a poznávání české a německé identity, je zřejmé, že je iniciativa Interreg IIIA vhodnějším způsobem pro získání dotace.

Za předpokladu, že bude projekt výstavby kulturního a společenského centra vybrán pro poskytnutí dotace, bude obec vyzvána k podpisu smlouvy a může vypsát veřejné výběrové řízení na dodavatele. Po realizaci výběrového řízení je možno zahájit vlastní fyzickou realizaci projektu. Po jejím dokončení požádá obec o definitivní přiznání dotace.

Z uvedených informací je zřejmé, že financování investiční akce nenávratnými prostředky je velmi časově a administrativně náročné. I přesto je pro obec nejvýhodnější. Obec Hejnice má poměrně rozsáhlé zkušenosti s podáváním žádostí o přidělení dotace (viz kapitola 7), v roce 2005 čerpala i ze strukturálního fondu ERDF a byla schopna doplatit zbývající hodnotu investice z vlastních prostředků.

Na základě provedené analýzy příjmů rozpočtu obce Hejnice a především stavu vlastních prostředků obce lze konstatovat, že v případě přiznání dotace ve výši 75 % hodnoty investice, bude obec Hejnice schopna doplatit zbývajících 25 % z vlastních prostředků.

Pokud by však obec žádala o poskytnutí úvěru a zároveň o poskytnutí dotace, čerpala by v průběhu realizace výstavby prostředky z bankovního úvěru, který by byl ve výši 30 mil. Kč, a po dokončení investice, tj. po její kolaudaci, by obec splácela 25 % podíl měsíční splátky a úroky. Zbývajících 75 % by bylo hrazeno z poskytnuté dotace. Obec by tedy celkem zaplatila Kč 9 924 679,43.

9.2 VÝBĚR ZPŮSOBU FINANCOVÁNÍ

V následující *Tabulce č. 9. 5* jsou vyčísleny jednotlivé způsoby financování výstavby kulturního a společenského centra z pohledu obce Hejnice.

Tabulka č. 9. 5: Vynaložené finanční prostředky obce při různých způsobech financování investice (v Kč)

Způsob financování	Vynaložené prostředky obce (v Kč)
Vlastní zdroje	30 000 000,--
Úvěr	32 024 679,43
Dotace a vlastní zdroje	8 000 000,--
Dotace a úvěr	10 024 679,43

Zdroj: vlastní zpracování

Vynaložené prostředky nezahrnují náklady na pořízení objektu, tj. 3,5 mil. Kč, a mzdové náklady.

Z údajů v *Tabulce č. 9. 5* je zřejmé, že z finančního hlediska je pro obec nejvýhodnější, pokud je investice financována kombinací vlastních zdrojů a dotace. V případě, že nedisponuje vlastními prostředky, je pro obec vhodná i kombinace dotačních a úvěrových prostředků. Za nevhodné je považováno financování investice pouze z vlastních zdrojů, vždy je pro obec lepší, pokud se pokusí o získání dotace, za předpokladu, že je daný projekt v souladu s cíli regionální politiky. Financování investice použitím pouze úvěrových prostředků by velmi zatížilo hospodaření obce, a proto je považováno za nejméně vhodné.

10. ZÁVĚR

Problematika veřejné správy a její financování je v současné době diskutovaným tématem především vzhledem k probíhající reformě této oblasti. Problémem financování potřeb veřejného sektoru je nedostatek finančních zdrojů, a z toho vyplývající napjatost mezi příjmy a výdaji veřejných rozpočtů.

Cílem diplomové práce bylo poskytnout ucelené informace o příjmové straně municipálního rozpočtu a o způsobech financování investičních záměrů konkrétní obce.

Náplní prvních čtyř kapitol bylo uvedení záměru diplomové práce a teoretické pojednání o základních otázkách problematiky veřejné správy a veřejných financí. Charakterizovala jsem obecné podmínky hospodaření obcí v České republice v rámci platných zákonných norem. Zaměřila jsem se také na oblast regionální politiky České republiky, která je koordinována s regionální politikou Evropské unie, a má významné postavení v hospodářské politice státu. Shrnula jsem poznatky o strukturálních fondech Evropské unie, ze kterých lze získávat finanční prostředky do veřejných rozpočtů od roku 2004, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie. Pojednala jsem o subjektech regionální politiky České republiky a o jejím obsahu a programovém zabezpečení. Ve čtvrté kapitole jsem se věnovala financování obcí v České republice a současným možnostem získávání finančních prostředků do rozpočtů obcí. Objasnila jsem postavení obecního rozpočtu v rozpočtové soustavě a poté se zaměřila na příjmovou stranu rozpočtu obce. Příjmy rozpočtu obce jsem rozdělila podle rozpočtové skladby na daňové, nedaňové, návratné a nenávratné a stručně jsem je charakterizovala.

V následujících kapitolách jsem se zaměřila na financování konkrétní obce – obce Hejnice, která se nachází v Libereckém kraji a je součástí Euroregionu Nisa a Mikroregionu Frýdlantsko. Analýzu financování obce Hejnice jsem situovala do období let 2000 – 2006 a pracovala jsem s empirickými daty získanými z finančního odboru obce Hejnice.

Nejprve jsem provedla analýzu celkového hospodaření obce. Zjistila jsem, že obec hospodařila v letech 2001 – 2004 s přebytkovým a v roce 2000 s deficitním saldem rozpočtu. Pro rok 2006 je rozpočet schválen jako deficitní. Obec není zatížena návratnými finančními prostředky (tj. úvěry), deficity rozpočtu hradí z rezervního fondu.

Z provedené analýzy příjmů rozpočtu obce jsem vyvodila základní trendy získávání příjmů do rozpočtu obce. Přijaté dotace a daňové příjmy jsou nejvíce zastoupené skupiny příjmů rozpočtu obce. Nedaňové příjmy se podílejí na celkových příjmech obce 20 %, ale výše těchto příjmů je rozpuštěna v nákladech, které souvisejí se získáváním těchto příjmů. Kapitálové příjmy představují pouze zanedbatelný podíl v celkové hodnotě příjmů rozpočtu obce.

Potvrdil se teoretický poznatek o tom, že čím menší obec, tím větší podíl dotací a tím menší podíl daňových příjmů. Tato skutečnost je nepochybně způsobena rozpočtovým určením daní. Koeficient rozpočtování nejvýznamnějších druhů daňových příjmů (např. DPH, DPFO ze závislé činnosti, apod.) se skládá z počtu obyvatel a katastrální velikosti obce. Územně nevelké obce s nízkým počtem obyvatel tudíž získávají menší podíl daňových příjmů. Na druhou stranu tyto obce potřebují značné finanční prostředky na zabezpečení rozvojových aktivit a na zajišťování veřejných statků pro své obyvatelstvo. Způsob získávání dodatečných finančních prostředků je umožněn prostřednictvím dotačních titulů. Objem přijatých dotací však záleží především na schopnostech vedení obce.

Další poznatky se týkají rozpočtového určení daní. Rozpočtové určení daní výrazně omezuje možnost obce ovlivňovat své příjmy, vzhledem ke skutečnosti, že vznik, správa a výběr těchto daní je prováděna na centrální úrovni státu. Dochází k rozdělování celostátního výnosu daní, což obce mohou vnímat jako automatické dotace a nejsou nuceny uvažovat o tom, jak vhodně ovlivňovat z daňového pohledu ekonomiku na území obce. Předností tohoto systému je skutečnost, že daňové příjmy jsou pro obce poměrně snadno předvídatelné. Lze se domnívat, že odhady výnosu daní, vybrané na celém území ČR, jsou přesnější, než kdyby docházelo k rozpočtování výnosů daní na úrovni obcí. Nabízí se tedy domněnka, zda by nebylo z organizačního hlediska výhodnější spíše navýšit

příjmy z rozpočtového určení daní, např. zahrnutím spotřebních daní do rozpočtového určení, a tím podpořit příjmovou stranu rozpočtu obce, než získávat finanční prostředky z dotačních titulů. Došlo by tak k úspoře administrativy ze strany obce i státu. Na druhou stranu je nutno podotknout, že by tímto stát ztratil kontrolu nad účelem rozpočtených prostředků, a mohlo by tak dojít k nedostatečnému zabezpečování veřejných statků a služeb.

V sedmé kapitole jsem se zaměřila na způsoby, kterými obec Hejnice financuje investiční projekty na svém území. Zjistila jsem, že ve sledovaném období let 2000 – 2006 bylo uskutečněno celkem 9 projektů, které přispěly významnou měrou ke zlepšení infrastruktury a bytové situace obce. Z finančního hlediska se obec na těchto investičních aktivitách podílela svými prostředky méně než 50 procentní účastí. Majoritní podíl finančních prostředků byl získáván z dotačních titulů, a to především ze státních fondů, MMR, programu PHARE a v roce 2005 i z ERDF. Dotační prostředky ze státních fondů a MMR byly čerpány prostřednictvím Oznámení o limitu výdajů státního rozpočtu. V případě čerpání prostředků z ERDF docházelo ke zpětnému proplácení obcí zaplacených vyfakturovaných částek. Lze tedy konstatovat, že obec Hejnice má značné zkušenosti s dotačními tituly jak ČR tak i EU.

Dalším krokem této práce bylo provedení analýzy současného stavu obce Hejnice a posouzení potenciálu jejího budoucího růstu formou SWOT analýzy. Z této analýzy vyplynulo, že cestovní ruch představuje směr budoucího rozvoje obce.

Na základě výše zmiňovaných informací jsem vypracovala návrh na zlepšení situace v obci, ve kterém je důraz kladen na posouzení možných způsobů financování tohoto projektu. Návrh se týkal výstavby víceúčelového kulturního a společenského centra, které přispěje k rozvoji cestovního ruchu, vytvoření pracovních míst a je zároveň pojato jako místo pro podporu kulturní a společenské sounáležitosti, vzájemného setkávání a poznávání české a německé identity v rámci Euroregionu Nisa. Pro financování tohoto projektu jsem uvažovala financování z vlastních zdrojů obce, financování návratnými prostředky (tj. úvěrem) a financování nenávratnými prostředky (tj. dotací). Ukázalo se, že z finančního hlediska je pro obec nejvýhodnější, pokud je investice financována kombinací

vlastních zdrojů a dotace. V případě, že nedisponuje vlastními prostředky, je pro obec vhodná i kombinace dotačních a úvěrových prostředků. V případě navrhovaného projektu jsem zvolila dotační titul ze strukturálního fondu ERDF prostřednictvím iniciativy Interreg IIIA ČR – Sasko. Za nevhodné je považováno financování investice pouze z vlastních zdrojů, vždy je pro obec lepší, pokud se pokusí o získání dotace, za předpokladu, že je daný projekt v souladu s cíli regionální politiky. Financování investice použitím pouze úvěrových prostředků by velmi zatížilo hospodaření obce, a proto je považováno za nejméně vhodné.

Seznam použité literatury

- [1] ANDĚL, R., KARPAŠ, R. *Frydlantsko, minulost a současnost kraje na úpatí Jizerských hor*. 1. vyd., Liberec: Nakladatelství 555, 2002. ISBN 80-86424-18-9
- [2] HAMERNÍKOVÁ, B., KUBÁTOVÁ, K. *Veřejné finance: učebnice*. 1. vyd., Praha: Eurolex Bohemia, 2000. ISBN 80-902752-1-4
- [3] JEDOUNKOVÁ, H. *Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávních celků a dobrovolných svazků obcí sestavené v letech 2000 – 2005*, Hejnice: Městský úřad, Finanční odbor, 2005
- [4] JEDOUNKOVÁ, H. *Návrh rozpočtu obce Hejnice na rok 2006*, Hejnice: Městský úřad, Finanční odbor, 2005
- [5] KINŠT, J. *Rozpočtová skladba po novele v roce 2003 a praktické příklady: publikace pro pracovníky*. 1. vyd., Praha: Pragoeduca, 2002. ISBN 80-73100-06-1
- [6] KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení) podle stavu k 1. 2. 2005*. 1. vyd., Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-525-7
- [7] MARKOVÁ, H. *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd., Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-23-1
- [8] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, *Přehled programů rozvoje v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj ČR*. 1. vyd., Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2005. ISBN 80-239- 5187-4
- [9] MUSGRAVE, R. A. *Public Finance in Theory and Practice*. New York: McGraw-Hill, 1976. ISBN 00-70441021-9
- [10] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd., Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4
- [11] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2. vyd., Praha: ASPI, a. s., 2005. ISBN 80-7357-052-1
- [12] *Český statistický úřad* [online]. [15. 4. 2006]. Dostupné z <<http://www.cszo.cz/lexikon/mos2004.nsf/mos?openform&:564044>>
- [13] *Český statistický úřad* [online]. [cit. 15. 4. 2006]. Dostupné z <<http://www.cszo.cz>>

- [14] *Český statistický úřad* [online]. [cit. 10. 4. 2006]. Dostupné z <http://www.cszo.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo>
- [15] ELIÁŠ, A. *Financování měst a obcí* [online]. [cit. 20. 12. 2005]. Dostupné z <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=602319>
- [16] ELIÁŠ, A. *Rozpočtové určení daní* [online]. [cit. 24. 1. 2006]. Dostupné z <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=602319>
- [17] *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 10. 4. 2006]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>
- [18] *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 12. 3. 2006]. Dostupné z <http://www.mmr.cz/>
- [19] *Místní akční skupina Mikroregionu Frýdlantsko* [online]. [cit. 15. 4. 2006]. Dostupné z <http://www.masif.org>
- [20] *Strategie regionálního rozvoje České republiky* [online]. [cit. 1. 4. 2006]. Dostupné z http://www.mmr.cz/upload/files/SRR_documenty_oprava.doc
- [21] *Strukturální fondy Evropské unie* [online]. [cit. 3. 1. 2006]. Dostupné z <http://www.strukturalni-fondy.cz>

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územních samosprávním celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní)

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti (ve znění pozdějších předpisů)

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích

Seznam tabulek a obrázků

<i>Tabulka č. 4. 1</i>	Příjmy rozpočtu obce	40
<i>Tabulka č. 5. 1</i>	Počet obyvatel a míra nezaměstnanosti obce Hejnice, míra nezaměstnanosti v ČR v letech 2000 – 2006	49
<i>Tabulka č. 6. 1</i>	Vývoj rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	51
<i>Tabulka č. 6. 2</i>	Vývoj příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	53
<i>Tabulka č. 6. 3</i>	Daňové příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	59
<i>Tabulka č. 6. 4</i>	Kapitálové příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	64
<i>Tabulka č. 6. 5</i>	Nedaňové příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	65
<i>Tabulka č. 6. 6</i>	Přijaté dotace do rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	67
<i>Tabulka č. 7. 1</i>	Významné investiční akce obce Hejnice v letech 2000 – 2006 a jejich financování (v Kč, v %)	75
<i>Tabulka č. 8. 1</i>	SWOT analýza obce Hejnice	81
<i>Tabulka č. 9. 1</i>	Počet českých a německých obyvatel obce Hejnice v rozmezí let 1880 – 1991	83
<i>Tabulka č. 9. 2</i>	Celkové náklady na rekonstrukci objektu na kulturní a společenské centrum (v Kč)	85
<i>Tabulka č. 9. 3</i>	Roční příjmy kulturního a společenského centra obce Hejnice (v Kč)	86
<i>Tabulka č. 9. 4</i>	Náklady na vytvořená pracovní místa po dobu udržitelnosti projektu (v Kč)	91
<i>Tabulka č. 9. 5</i>	Vynaložené finanční prostředky obce Hejnice při různých způsobech financování investice (v Kč)	93

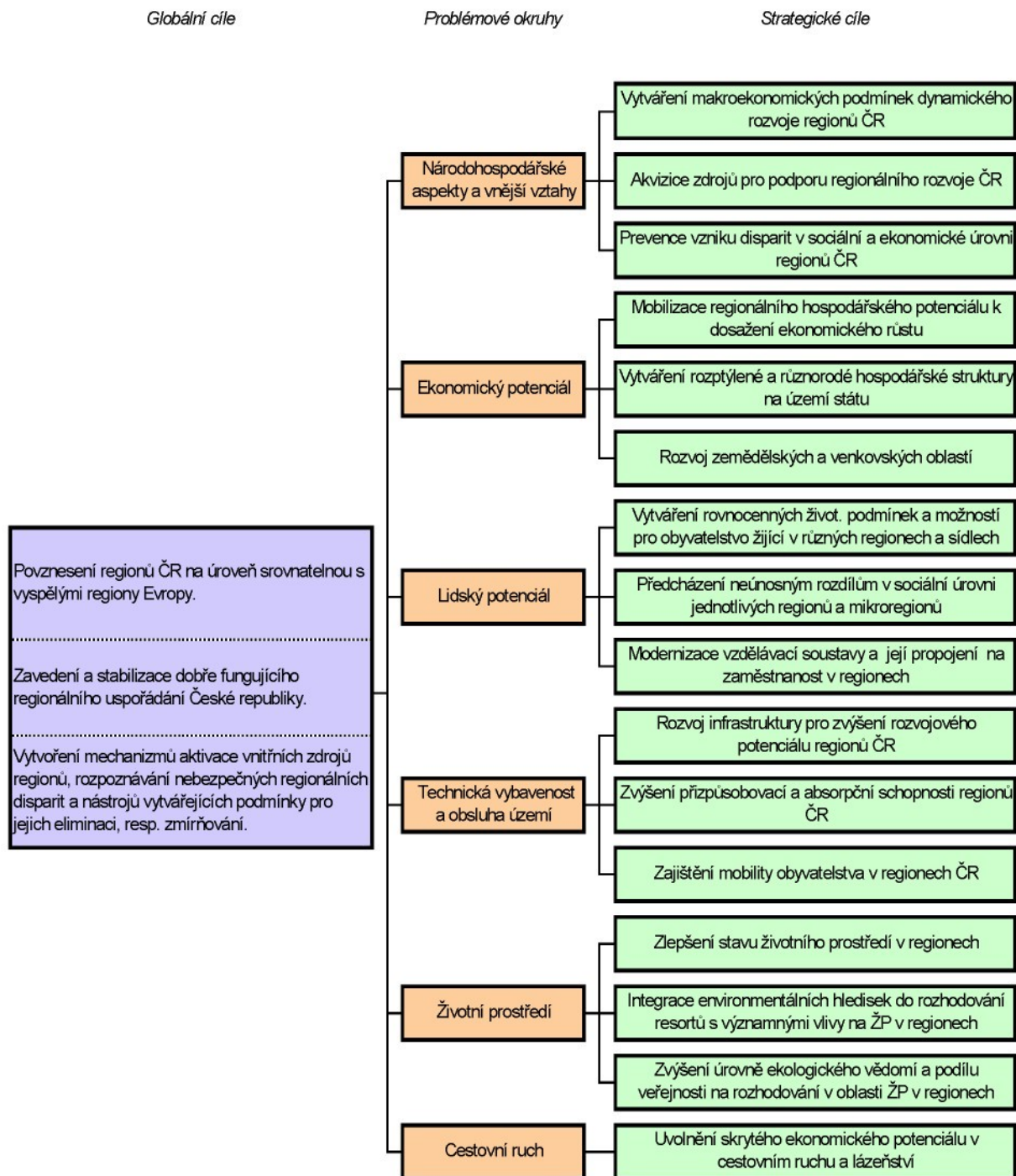
<i>Obrázek č. 6. 1</i>	Vývoj rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	52
<i>Obrázek č. 6. 2</i>	Vývoj příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	53
<i>Obrázek č. 6. 3</i>	Příjmy rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	54
<i>Obrázek č. 6. 4</i>	Struktura příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v %)	56
<i>Obrázek č. 6. 5</i>	Struktura daňových příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v %)	59
<i>Obrázek č. 6. 6</i>	Struktura a vývoj kapitálových příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	65
<i>Obrázek č. 6. 7</i>	Struktura a vývoj nedaňových příjmů rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	66
<i>Obrázek č. 6. 8</i>	Struktura a vývoj přijatých dotací do rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v tis. Kč)	68
<i>Obrázek č. 6. 9</i>	Přijaté dotace do rozpočtu obce Hejnice v letech 2000 – 2006 (v %)	70

Seznam příloh

- Příloha č. 1* Cíle regionální politiky ČR
- Příloha č. 2* Přehled programů rozvoje v působnosti MMR ČR
- Příloha č. 3* Rozpočtové určení daní v letech 2000, 2001 a 2002
- Příloha č. 4* Členění příjmů rozpočtu obce
- Příloha č. 5* Statistické údaje o obce Hejnice
- Příloha č. 6* Seznam obecně závazných vyhlášek vydaných obcí Hejnice k 15. 4. 2006
- Příloha č. 7* Simulace splátkového kalendáře bankovního úvěru

Příloha č. 1

Cíle strategie regionálního rozvoje ČR

Zdroj: [8]

Příloha č. 2

Přehled programů rozvoje v působnosti MMR ČR, do kterých se mohou zapojit obce

217 110 PODPORA REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

- 217 112 Podpora rozvoje severozápadních Čech a Moravskoslezského regionu
- 217 113 Podpora rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů
- 217 114 Podpora obnovy a výstavby technické infrastruktury v bývalých vojenských újezdech Ralsko a Mladá
- 217 115 Podpora obnovy venkova

217 11A SPOLEČNÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Priorita 2: Regionální rozvoj infrastruktury

Opatření 2. 1 Rozvoj dopravy v regionech

Podopatření 2. 1. 1 Rozvoj regionální dopravní infrastruktury

Podopatření 2. 1. 2 Rozvoj dopravní obslužnosti v regionech

Opatření 2. 2 Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech

Opatření 2. 3 Regenerace a revitalizace vybraných měst

Priorita 3: Rozvoj lidských zdrojů v regionech

Opatření 3. 1 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech

Opatření 3. 2 Podpora sociální integrace v regionech

Priorita 4: Rozvoj cestovního ruchu

Opatření 4. 1 Rozvoj služeb pro cestovní ruch

Podopatření 4. 1. 1 Podpora nadregionálních služeb cestovního ruchu

Podopatření 4. 1. 2 Podpora regionálních a místních služeb cest. ruchu

Opatření 4. 2 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch

Podopatření 4. 2. 1 Podpora nadregionální infrastruktury cest. ruchu

Podopatření 4. 2. 2 Podpora regionální a místní infrastruktury cest. ruchu

217 11B INTERREG IIIA

217 210 STÁTNÍ PROGRAM PODPORY CESTOVNÍHO RUCHU

- 217 214 Podpora prezentace ČR jako destinace cestovního ruchu
- 217 215 Podpora rozvoje měst a obcí se statutem lázeňského místa – Podpora rozvoje lázeňství

217 310 PODPORA ROZVOJE BYDLENÍ

- 217 312 Podpora regenerace panelových sídlišť
- 217 313 Podpora výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury
- 217 314 Podpora výstavby podporovaných bytů
- 217 315 Podpora oprav vad panelové výstavby
- 217 316 Podpora oprav domovních olověných rozvodů

217 410 PROGRAM PODPORY ROZVOJE ÚZEMÍ VÝRAZNĚ POSTIŽENÝCH REDUKCÍ NEBO ZÁNÍKEM VOJENSKÝCH POSÁDEK

217 810 Státní podpora obnovy území po povodni 2002 poskytovaná MMR

- 217 815 Podpora obnovy místních komunikací po povodni 2002
- 217 816 Podpora obnovy venkova po povodni 2002

417 110 INTERREG IIIB CADSES

417 120 INTERREG IIIC

717 N01 PHARE

FOND SOUDRŽNOSTI

Příloha č. 3

Rozpočtové určení daní v ČR v roce 2000

<i>DPH</i>	- celý výnos do státního rozpočtu
<i>Spotřební daně</i>	- celý výnos do státního rozpočtu
<i>Silniční daň</i>	- celý výnos do státního rozpočtu
<i>Poplatek za užívání dálnic</i>	- celý výnos do státního rozpočtu
<i>Daň dědická, darovací, z převodu nemovitosti</i>	- celý výnos do státního rozpočtu
<i>Daň z nemovitosti</i>	- celý výnos do rozpočtu obcí , podle katastru, kde se nemovitosti nacházejí
<i>DPFO ze závislé činnosti</i>	- celookresní výnos (100 %) - 30 % obce - 20 % dle počtu obyvatel - 10 % do plátcovy pokladny - 30 % okresní úřady - 40 % státní rozpočet - výnos daně na území měst Praha, Brno, Ostrava, Plzeň - 70 % rozpočet uvedených měst - 30 % státní rozpočet
<i>DPFO z podnikání</i>	celý výnos do rozpočtu obcí podle trvalého bydliště (sídla) poplatníků daně
<i>DPPO</i>	80 % státní rozpočet 20 % rozpočet obcí podílem počtu obyvatel obce na počtu obyvatel ČR
<i>Místní poplatky</i>	celý výnos do rozpočtu obce podle místa bydliště (sídla) poplatníka

Rozpočtové určení daní v ČR v roce 2001

<i>DPH</i>	- 79,41 % do státního rozpočtu - 20,59 % do rozpočtu obcí¹
<i>DPFO bez daně ze SVČ</i>	- 79,41 % do státního rozpočtu - 20,59 % do rozpočtu obcí¹
<i>DPFO ze SVČ</i>	- 70 % do státního rozpočtu - 30 % do rozpočtu obcí podle trvalého bydliště (sídla) poplatníka daně
<i>DPPO bez daně placené samotnými obcemi</i>	- 79,41 % do státního rozpočtu - 20,59 % do rozpočtu obcí¹
<i>DPPO placená obcemi</i>	- celý výnos do rozpočtu obce
<i>Spotřební daň z uhlovodíkových paliv a maziv</i>	- 80 % do státního rozpočtu - 20 % do Státního fondu dopravní infrastruktury
<i>Ostatní spotřební daně</i>	- celý výnos do státního rozpočtu
<i>Daň dědická, darovací, z převodu nemovitosti</i>	- celý výnos do státního rozpočtu
<i>Silniční daň</i>	- celý výnos do Státního fondu dopravní infrastruktury
<i>Daň z nemovitosti</i>	- celý výnos do rozpočtu obcí z nemovitostí na území obce
<i>Místní poplatky</i>	- celý výnos do rozpočtu příslušné obce

¹ podíl na jednotlivou obec zohledňuje počet obyvatel a velikostní koeficient (kategorii) obce

Změny rozpočtového určení daní v ČR v roce 2002

<i>DPH</i>	- 76,31 % do státního rozpočtu - 3,1 % do rozpočtů krajů ² - 20,59 % do rozpočtů obcí¹
<i>DPFO ze závislé činnosti</i>	- 74,81 % do státního rozpočtu - 3,1 % do rozpočtů krajů ² - 20,59 % do rozpočtů obcí¹ - 1,5 % do rozpočtů obcí dle počtu zaměstnanců
<i>DPFO vybíraná srážkou</i>	- 76,31 % do státního rozpočtu - 3,1 % do rozpočtů krajů ² - 20,59 % do rozpočtů obcí¹
<i>DPFO ze SVČ</i>	- 10 % celostátní výnos státního rozpočtu - 30 % obce dle bydliště podnikatele - 60 % celostátní výnos - 76,31 % SR - 3,1 % do rozpočtů krajů ² - 20,59 % do rozpočtů obcí¹
<i>DPPO bez daně placené obcemi a kraji</i>	- 76,31 % SR - 3,1 % do rozpočtů krajů ² - 20,59 % do rozpočtů obcí¹
<i>DPPO placená obcemi</i>	- celý výnos do rozpočtu obce
<i>DPPO placená kraji</i>	- celý výnos do rozpočtu kraje
<i>Daň z nemovitosti</i>	- celý výnos do rozpočtu obcí z nemovitostí na území obce
<i>Místní poplatky</i>	- celý výnos do rozpočtu obcí

Zdroj: [10]

² Každý kraj stanoveným procentem

Příloha č. 4

Členění příjmů rozpočtu obce

Nenávratné	vlastní	daňové	svěřené daně	běžné
			sdílené daně	
			místní daně	
			správní poplatky	
		nedaňové	z majetku	běžné
			z podnikání	
			úroky, dividendy	kapitálové
			uživatelské poplatky	
			z mimorozp. fondů	
		ostatní		běžné
	dotace	účelové	běžné	
		neúčelové	kapitálové	
Návratné	úvěr, půjčky			
	z emise obligací			

Zdroj: [10]

Příloha č. 5

Vybrané statistické údaje za základní územní jednotku (ZUJ) 564044 - Hejnice, NUTS 4: CZ0513

Druhy pozemků (údaje roku 2004)

Celková výměra pozemku (ha)	3818.7430
Orná půda (ha)	67.5564
Chmelnice (ha)	0.0000
Vinice (ha)	0.0000
Zahrady (ha)	60.9812
Ovocné sady (ha)	0.0000
Trvalé travní porosty (ha)	178.2634
Zemědělská půda (ha)	306.8010
Lesní půda (ha)	3380.7270
Vodní plochy (ha)	24.7183
Zastavěné plochy (ha)	25.7448
Ostatní plochy (ha)	80.7519

Hospodářská činnost (údaje roku 2004)

Počet podnikatelských subjektů celkem	642
Zemědělství, lesnictví, rybolov - počet subjektů	95
Průmysl - počet podnikatelských subjektů	76
Stavebnictví - počet podnikatelských subjektů	121
Doprava a spoje - počet podnikatelských subjektů	17
Obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství - počet podnikatelských subjektů	209
Ostatní obchodní služby - počet podnikatelských subjektů	66
Veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění - počet subjektů	1

Školství a zdravotnictví - počet subjektů	13
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby - počet subjektů	44
Státní organizace - počet subjektů	2
Akciové společnosti - počet subjektů	0
Obchodní společnosti - počet subjektů	24
Družstevní organizace - počet subjektů	0
Peněžní organizace - počet subjektů	0
Podnikatelé - fyzické osoby - počet subjektů	532
Samostatně hospodařící rolníci - počet subjektů	29
Svobodná povolání - počet subjektů	18
Ostatní právní formy - počet subjektů	37

Kultura (údaje roku 2004)

Veřejná knihovna vč. poboček	1
Stálá kina	1
Kulturní zařízení ostatní	2
Sakrální stavba	1
Hřbitov	2

Lázně (údaje roku 2004)

Lázeňské léčebny-počet	1
------------------------	---

Obecná charakteristika (údaje roku 2004)

První písemná zpráva (rok)	1381
Nadmořská výška (m n.m.)	375
Katastrální plocha (ha)	3819
Počet katastrů	1

Počet územně technických jednotek	1
Počet částí obce	2

Obyvatelstvo (údaje roku 2004)

Živě narození celkem	26
Muži (z narození celkem)	12
Ženy (z narození celkem)	14
Zemřelí celkem	23
Muži (ze zemřelí celkem)	11
Ženy (ze zemřelí celkem)	12
Přistěhovalí celkem	49
Muži (z přistěhovalí celkem)	23
Ženy (z přistěhovalí celkem)	26
Vystěhovalí celkem	68
Muži (z vystěhovalí celkem)	30
Ženy (z vystěhovalí celkem)	38
Počet bydlících obyvatel k 31.12.	2735
Muži (z poč.bydl.obyv.k 31.12)	1319
Ženy (z poč.bydl.obyv.k 31.12)	1416
Počet obyvatel ve věku 0-14 let celkem	485
Počet obyvatel ve věku 15-59 ženy	922
Počet obyvatel ve věku 15-59 muži	877

Peněžnictví (údaje roku 2004)

Peněžní ústavy a jejich úřadovny	2
----------------------------------	---

Školství (údaje roku 2004)

Mateřská škola	3
----------------	---

Základní škola - vyšší stupeň (1.-9. ročník)	1
Střední odborné učiliště	1

Sport (údaje roku 2004)

Koupaliště a bazény	1
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	2
Tělocvičny (vč. školních)	2
Stadiony otevřené	1
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	2

Technická vybavenost (údaje roku 2004)

Pošta - počet	1
Poštovní směrovací číslo	46362
Veřejný vodovod (1=ano, 0=ne)	1
Kanalizace s napojením na ČOV (1=ano, 0=ne)	1
Sbor dobrovolných hasičů obce (1=ano, 0=ne)	1
Požární nádrž (1=ano, 0=ne)	1
Požární hydrant (1=ano, 0=ne)	1
Obvodní oddělení policie ČR (1=ano, 0=ne)	1
Plynofikace obce (1=ano, 0=ne)	1

Zdravotnictví (údaje roku 2004)

Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	2
Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	1
Samostatná ordinace praktického lékaře - stomatologa	1
Zařízení lékařské péče	1

Adresa:	MÚ Hejnice Nádražní ul. 521 463 62 Hejnice
Starosta:	Stanislav Smutný
Místostarosta:	Jan Votava
Tajemník:	Karel Finkous
Počet členů zastupitelstva:	15
Počet členů městské rady:	3
Komise:	finanční, kontrolní, životního prostředí, školská, sociální
Internet:	www.muhejnice.webzdarma.cz

Finanční úřad: Finanční úřad ve Frýdlantě
Pověřený úřad: Frýdlant
Stavební úřad: Hejnice
Matriční úřad: Hejnice
Pověřený úřad s rozšířenou pravomocí: Frýdlant

Zdroj: [12]

Příloha č. 6

Seznam obecně závazných vyhlášek vydaných obcí Hejnice platných k 15. 4. 2006

1. Vyhláška č. 7/95 o zásadách hospodaření s byty v majetku obce na území města
2. Vyhláška č. 1/96 o chování psů, koček a jiných zvířat v zájmových chovech
3. Vyhláška č. 1/98 o místním poplatku za provozovaný hrací přístroj
4. Vyhláška č. 2/98 rušící vyhl. č. 1/91, 2/91, 5/91, 1/92, 3/94
5. Vyhláška č. 2/99 o rozsahu, způsobu a stanovení lhůt odstraňování závad ve schůdnosti místních komunikací v zimním období
6. Vyhláška č. 1/2000 o závazných částech územního plánu sídelního útvaru Hejnice
7. Vyhláška č. 1/2002 stanovující systém nakládání s komunálním a stavebním odpadem v územním obvodu města Hejnic
8. Vyhláška č. 2/2002 o místním poplatku za provoz shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů v územním obvodu města Hejnice
9. Vyhláška č. 3/2002 řád pohřebiště
10. Vyhláška č. 1/2003 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství
11. Vyhláška č. 2/2003 o místním poplatku ze psů
12. Vyhláška č. 3/2003 o čistotě a veřejném pořádku ve městě Hejnice
13. Vyhláška č. 4/2003 o místním poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt
14. Vyhláška č. 5/2003 o místním poplatku z ubytovací kapacity

15. Vyhláška č. 7/2003 kterou se mění obecně závazná vyhláška č. 2/2002 o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů na území města Hejnice

16. Vyhláška č. 1/2004 požární řád

17. Vyhláška č. 2/2004, která ruší obecně závaznou vyhlášku č. 6/2003 o příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů mateřských škol, školní družiny a školního klubu

18. Vyhláška č. 1/2005 o změně poplatků za užívání veřejného prostranství

19. Vyhláška č. 1/2006, kterou se zrušuje obecně závazná vyhláška č. 2/95 Provozní řád koupaliště

Zdroj: [4]

Příloha č. 7

Simulace splátkového kalendáře bankovního úvěru

Simulace splátkového kalendáře - úvěr Kč 30.000.000,-; splatnost 5 let; úroková sazba 2,6 %

Datum	Dlužná částka	Splátka úroku	Celková splátka	Splátka jistiny
20.01.06	30000000,00	65000,00	533745,00	468745,00
20.02.06	29531255,00	63984,39	533745,00	469760,61
20.03.06	29061494,39	62966,57	533745,00	470778,43
20.04.06	28590715,96	61946,55	533745,00	471798,45
20.05.06	28118917,51	60924,32	533745,00	472820,68
20.06.06	27646096,83	59899,88	533745,00	473845,12
20.07.06	27172251,71	58873,21	533745,00	474871,79
20.08.06	26697379,92	57844,32	533745,00	475900,68
20.09.06	26221479,24	56813,21	533745,00	476931,79
20.10.06	25744547,45	55779,85	533745,00	477965,15
20.11.06	25266582,30	54744,26	533745,00	479000,74
20.12.06	24787581,56	53706,43	533745,00	480038,57
20.01.07	24307542,99	52666,34	533745,00	481078,66
20.02.07	23826464,33	51624,01	533745,00	482120,99
20.03.07	23344343,34	50579,41	533745,00	483165,59
20.04.07	22861177,75	49532,55	533745,00	484212,45
20.05.07	22376965,30	48483,42	533745,00	485261,58
20.06.07	21891703,72	47432,02	533745,00	486312,98
20.07.07	21405390,75	46378,35	533745,00	487366,65
20.08.07	20918024,10	45322,39	533745,00	488422,61
20.09.07	20429601,48	44264,14	533745,00	489480,86
20.10.07	19940120,62	43203,59	533745,00	490541,41
20.11.07	19449579,21	42140,75	533745,00	491604,25
20.12.07	18957974,97	41075,61	533745,00	492669,39
20.01.08	18465305,58	40008,16	533745,00	493736,84

20.02.08	17971568,74	38938,40	533745,00	494806,60
20.03.08	17476762,14	37866,32	533745,00	495878,68
20.04.08	16980883,46	36791,91	533745,00	496953,09
20.05.08	16483930,37	35715,18	533745,00	498029,82
20.06.08	15985900,55	34636,12	533745,00	499108,88
20.07.08	15486791,67	33554,72	533745,00	500190,28
20.08.08	14986601,39	32470,97	533745,00	501274,03
20.09.08	14485327,36	31384,88	533745,00	502360,12
20.10.08	13982967,23	30296,43	533745,00	503448,57
20.11.08	13479518,66	29205,62	533745,00	504539,38
20.12.08	12974979,29	28112,46	533745,00	505632,54
20.01.09	12469346,74	27016,92	533745,00	506728,08
20.02.09	11962618,66	25919,01	533745,00	507825,99
20.03.09	11454792,67	24818,72	533745,00	508926,28
20.04.09	10945866,38	23716,04	533745,00	510028,96
20.05.09	10435837,43	22610,98	533745,00	511134,02
20.06.09	9924703,41	21503,52	533745,00	512241,48
20.07.09	9412461,93	20393,67	533745,00	513351,33
20.08.09	8899110,60	19281,41	533745,00	514463,59
20.09.09	8384647,01	18166,74	533745,00	515578,26
20.10.09	7869068,74	17049,65	533745,00	516695,35
20.11.09	7352373,39	15930,14	533745,00	517814,86
20.12.09	6834558,53	14808,21	533745,00	518936,79
20.01.10	6315621,74	13683,85	533745,00	520061,15
20.02.10	5795560,59	12557,05	533745,00	521187,95
20.03.10	5274372,64	11427,81	533745,00	522317,19
20.04.10	4752055,45	10296,12	533745,00	523448,88
20.05.10	4228606,57	9161,98	533745,00	524583,02
20.06.10	3704023,55	8025,38	533745,00	525719,62
20.07.10	3178303,93	6886,33	533745,00	526858,67
20.08.10	2651445,26	5744,80	533745,00	528000,20
20.09.10	2123445,05	4600,80	533745,00	529144,20
20.10.10	1594300,85	3454,32	533745,00	530290,68
20.11.10	1064010,17	2305,36	533745,00	531439,64
20.12.10	532570,53	1153,90	533724,43	532570,53
		2024679,43	32024679,43	30000000,00

Zdroj: vlastní zpracování